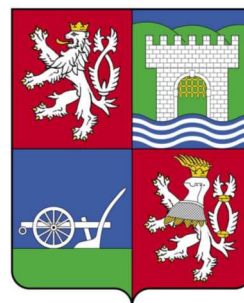

DLOUHODOBÝ ZÁMĚR VZDĚLÁVÁNÍ A ROZVOJE VZDĚLÁVACÍ SOUSTAVY V ÚSTECKÉM KRAJI

2020 – 2024

Krajský úřad Ústeckého kraje - odbor SMT

Ústí nad Labem 2019

Obsah

Úvod	6
I. Vyhodnocení plnění opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2016 – 2020	7
II. Vybrané socioekonomické ukazatele	9
II.1 Základní geografické charakteristiky	9
II.2 Vývoj počtu a pohybu obyvatel	9
II.3 Demografická projekce v relevantních věkových kohortách	9
II.4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva	11
II.5 Trh práce	13
II.5.1 Nezaměstnanost	13
II.5.2 Nezaměstnanost absolventů	14
II.5.3 Volná pracovní místa	15
II.5.4 Nejčastěji poptávané profese podle okresů	16
II.5.5 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji	18
II.5.6 Průmyslové zóny a významní zaměstnavatelé	18
II.5.7 Největší zaměstnavatelé v kraji	19
II.6 Sociální oblast – vybrané problémové kapitoly	20
II.6.1 Sociální vyloučení	20
II.6.2 Společenské třídy v Ústeckém kraji	21
II.6.3 Vybrané negativní sociální jevy	22
III. Stav a vývoj jednotlivých segmentů regionálního školství	24
III.1 Předškolní vzdělávání	24
III.1.1 Vybrané problémové oblasti:	28
III.2 Základní vzdělávání	28
III.2.1 Výsledky vzdělávání žáků ZŠ a související problematika	31
III.2.2 Předčasné odchody ze vzdělávání	32
III.2.3 Podmínky vzdělávání a podpora strategických oblastí	33
III.2.4 Vybrané problémové oblasti:	33
III.3 Střední vzdělávání	33
III.3.1 Síť středních škol v Ústeckém kraji	33
III.3.2 Vývoj počtu žáků na středních školách	34
III.3.3 Vývoj počtu žáků v oborech středního vzdělání	35

III.3.4	Výsledky vzdělávání žáků SŠ a související problematika	40
III.3.5	Předčasné odchody ze vzdělávání	43
III.3.6	Podmínky vzdělávání a podpora strategických oblastí	44
III.3.7	Vybrané problémové oblasti:	45
III.4	Vyšší odborné vzdělávání	45
IV.	Základní umělecké, zájmové a jazykové vzdělávání	47
IV.1	Základní umělecké školy	47
IV.2	Střediska volného času	48
IV.3	Školní družiny a školní kluby	49
IV.4	Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	50
V.	Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami	50
V.1	Sít škol samostatně určených pro vzdělávání žáků se SVP a žáci individuálně integrovaní ..	51
V.2	Podpůrná opatření - finanční náročnost	53
V.3	Systém poradenských služeb	56
V.3.1	Pedagogicko-psychologická poradna	56
V.3.2	Speciálně pedagogická centra	57
VI.	Vzdělávání dětí a žáků nadaných a talentovaných	59
VI.1	Podpora žáků nadaných a talentovaných	59
VI.2	Podpora žáků mimořádně nadaných	60
VII.	Další vzdělávání	62
VII.1	Další vzdělávání na středních a vyšších odborných školách	63
VII.2	Další vzdělávání pedagogických pracovníků	64
VII.2.1	Národní pedagogický institut (NPI)	64
VII.2.2	Zařízení pro další vzdělání pedagogických pracovníků Ústeckého kraje	66
VIII.	Ústavní a ochranná výchova	66
IX.	Prevence rizikového chování	67
IX.1	Cíle krajské strategie preventivních aktivit	67
IX.1.1	Aktivity vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování	67
IX.1.2	Aktivity v rámci koordinace primární prevence rizikového chování	68
IX.1.3	Systém financování preventivních aktivit v Ústeckém kraji	68
IX.2	Sít služeb Ústeckého kraje	68
X.	Rozvojové a dotační programy Ústeckého kraje	71
X.1	PAŽIT – Podpora mimoškolních ozdravných výchovně vzdělávacích pobytů žáků	71

X.2	Motivační a dotační programy pro střední školy	71
X.2.1	Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání.....	71
X.2.2	„Dobrá škola - Moderní škola 4.0“	73
X.2.3	Podpora výchovně vzdělávacího procesu v zemědělských oborech vzdělání v Ústeckém kraji	73
X.3	Stipendijní program Ústeckého kraje pro studenty vysokých škol	73
XI.	Projektová činnost, KAP, MAP.....	74
XI.1	Projektové aktivity Ústeckého kraje v oblasti školství, včetně Krajského akčního plánu vzdělávání (KAP)	74
XI.2	Místní akční plány vzdělávání (MAP) v Ústeckém kraji	77
XII.	Financování regionálního školství	78
XII.1	Finanční nároky na státní rozpočet dle § 160 zákona č. 160/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů	78
XII.2	Finanční prostředky Ústeckého kraje	79
XII.2.1	Provozní náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem.....	79
XII.2.2	Investiční náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem	79
XII.2.3	Strategické investiční projekty	81
XIII.	Návrhová část.....	83
XIII.1	Prioritní oblasti rozvoje vzdělávání	83
A.	Kvalita vzdělávání	83
B.	Nerovnosti a rovné příležitosti ve vzdělávání	87
C.	Předčasné odchody ze vzdělávání	89
D.	Vzdělávání a trh práce	91
XIII.2	Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení.....	92
	Předškolní vzdělávání	92
	Základní vzdělávání.....	93
	Střední vzdělávání	94
	Vyšší odborné vzdělávání	95
	Konzervatoře	95
	Jazykové vzdělávání.....	95
	Základní umělecké školy	95
	Školská zařízení pro zájmové vzdělávání	96
	Školská poradenská zařízení.....	96
	Střediska výchovné péče	96
	Ostatní školské služby.....	97

Závěr	98
-------------	----

Úvod

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2020 – 2024 (dále jen “Dlouhodobý záměr ÚK”) je základním strategickým dokumentem kraje v oblasti vzdělávání. Dlouhodobý záměr ÚK patří k nejdůležitějším nástrojům prosazování rozvojové politiky kraje v oblasti vzdělávání ve střednědobém výhledu, zejména v regionálním školství.

Dlouhodobý záměr ÚK je zpracován v souladu s ustanovením § 9 odst. 2 a 3 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a vyhlášky č. 15/2005 Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů a výročních zpráv, ve znění pozdějších předpisů.

Dokument navazuje na Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji pro období 2016 – 2020. Je v souladu s dalšími rozvojovými a strategickými dokumenty, zejména pak:

- Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020
- Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019 – 2023
- Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019 - 2020
- Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020
- Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027
- Regionální inovační strategie Ústeckého kraje

Významnými informačními zdroji pro zpracování Dlouhodobého záměru UK jsou dále výkonové výkazy MŠMT, Výroční zprávy o stavu a rozvoji vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji, data zveřejňovaná Českým statistickým úřadem, výroční a tematické zprávy ČŠI, analytické studie Národního ústavu pro vzdělávání, data školských poradenských zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, data a analýzy Centra pro zjišťování výsledků ve vzdělávání, mezinárodní šetření (PISA, TIMSS) a jiné.

Rámcová struktura a obsah dlouhodobých záměrů vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy je stanovena školským zákonem resp. příslušnou vyhláškou. Proto v dokumentu není řešena oblast vysokého školství. Tato problematika je řešena samostatně v koncepci rozvoje vysokých škol v souladu se zákonem č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

V souladu se strategickými dokumenty obdobného charakteru je DZ dále členěn na část:

Analytickou a Strategickou – návrhovou

Dokument je primárně určen pro zřizovatele škol a školských zařízení a vedoucí pedagogické pracovníky na území Ústeckého kraje. Dále pro odbornou, ale i laickou veřejnost a další aktéry ve vzdělávání.

I. Vyhodnocení plnění opatření Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji 2016 – 2020

V oblasti předškolního vzdělávání bylo podporováno zvyšování kapacit MŠ v oblastech s touto potřebou, obecně se tak dá tvrdit, že na území Ústeckého kraje existují problémy s nedostatkem kapacit pouze velmi lokálně, a to zejména v regionech snadno dopravně dostupných Hlavnímu městu Praze.

KUUK podporoval zřizování přípravných tříd jako jednu z efektivních možností, jak umožnit dětem ze sociálně slabšího prostředí vyrovnat jejich hendikepy. Přesto počet přípravných tříd v uplynulém období klesal, což ovšem bylo zapříčiněno změnou legislativy. V nadcházejícím období očekáváme spíše vzestupný trend.

Prostřednictvím projektu I-KAP A byla podpořena digitální gramotnost dětí v MŠ. V rámci tohoto projektu byly také vytvořeny speciální výukové programy, prostřednictvím kterých se zábavnou formou vzdělávaly děti v přírodovědné oblasti (chemie, fyzika, biologie) a matematické gramotnosti/pregramotnosti.

Podrobnější informace dostupné na: <https://rskuk.cz/systemove-reseni-motivace-a-vzdelavani-pedagogu-i-kap-a>

Další aktivity na podporu technického vzdělávání v předškolních zařízeních byly realizovány prostřednictvím projektů Místních akčních plánů vzdělávání.

Obdobně jako v případě mateřských škol byly navyšovány kapacity škol základních. Problémy s nedostatečnou kapacitou se tak vyskytují pouze ojediněle, zejména na Roudnicku. I zde se však daří, mimo jiné, za významné podpory města Roudnice nad Labem, problémy řešit.

V uplynulém období byla jednou z významných aktivit KUUK realizace DVPP v oblasti speciální pedagogiky a obecně DVPP pro efektivnější vzdělávání žáků se SVP. Jedním z nejvíce navštěvovaných seminářů byly semináře určené pro asistenty pedagoga a pro učitele, kteří s asistenty pedagoga spolupracují. Velmi úspěšná byla také realizace letních škol – vícedenní vzdělávací akce pro učitele zaměřené na vzdělávání dětí/žáků se SVP. Obecně lze konstatovat, že učitelé na všech stupních mají značný deficit (ne však zcela jejich vinou) ve znalostech a dovednostech potřebných při vzdělávání žáků v heterogenních třídách, obzvláště v případech, kdy jsou do těchto tříd zařazeni žáci s náročnějšími SVP. Zároveň nebyly v rámci počátečního vzdělávání připraveni na vzdělávání žáků ve třídě, kde působí dva a více pedagogických pracovníků.

Významně se zvýšila podpora a popularizace polytechnického vzdělávání na základních školách. Jedním z nejvýznamnějších a nejefektivnějších prvků je zejména spolupráce v této oblasti mezi ZŠ a SŠ. Tato spolupráce byla významně rozvíjena v rámci projektů realizovaných Ústeckým krajem. Prostřednictvím projektu I-KAP A byla podpořena digitální gramotnost žáků na ZŠ. V rámci tohoto projektu byly také vytvořeny speciální výukové programy, prostřednictvím kterých se zábavnou formou vzdělávali žáci v přírodovědné oblasti (chemie, fyzika, biologie) a matematické gramotnosti. V rámci Center kolegiální podpory byly půjčovány učební pomůcky, kterými běžné ZŠ nedisponují. Zároveň probíhala metodická podpora, jak s těmito pomůckami pracovat. Jednou z aktivit byly také výjezdy žáků do center sloužících

k popularizaci polytechniky (např. Techmania Science Center). Díky výše uvedeným aktivitám se v uplynulém období dařilo zvyšovat počty žáků v prvních ročnících SŠ v technických oborech.

Střední školy vzdělávající žáky v technických oborech, případně střední školy s vyšším podílem přírodovědných předmětů (gymnázia), byly v uplynulém období vybaveny moderním zařízením sloužícím pro výuku žáků. Zároveň byli podpořeni učitelé formou DVPP ve vybraných oblastech – zejména přírodovědných. Pro podporu učitelů byly zřízeny také odborné metodické kabinety pro výuku gramotností a přírodovědných předmětů. Pokračovala podpora žáků ve vybraných oborech středního vzdělání prostřednictvím stipendií, která byla nově rozšířena na školy nezřizované Ústeckým krajem. Na vybraných školách byla v rámci realizace projektů z IROP modernizována datová infrastruktura, tuto aktivitu lze vnímat spíše jako „pilotní“, v následujícím období bude v případě vhodného dotačního titulu vybudována moderní datová konektivita minimálně na Páteřních školách. Síť Páteřních škol byla vybudována a dokončena již v předchozím období, proto již nedocházelo ke slučování středních škol.

Základní a střední školy byly, v případě, že projevíly zájem, podpořeny v oblasti kariérového poradenství, odborní pracovníci PPP poskytovali těmto školám nadstandardní metodickou podporu. Školám byla zároveň opatřena licence na poskytování diagnostického nástroje pro jejich žáky.

Podrobnější informace k výše uvedeným aktivitám jsou dostupné na <https://rskuk.cz/vzdelavani-veda-a-vyzkum>

V oblasti speciálního školství a vzdělávání dětí a žáků se SVP byl v uplynulém období kladen důraz na DVPP, personální posílení škol a ŠPZ a materiální zabezpečení potřebné pro vzdělávání této skupiny dětí a žáků. Výše uvedené bylo realizováno v kontextu změn relevantních právních předpisů, zejména pak v souvislosti s novelou § 16 odst. 9 školského zákona a vyhláškou č. 27/2016 Sb., Vyhláška o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění (dále jen „vyhláška“). Významnou změnou, kterou vyhláška přinesla je nárokovost podpůrných opatření, a to jak personálního, tak materiálního charakteru. V současné době je obtížné vyhodnocovat, jaké dopady budou výše uvedené legislativní změny mít. Na základě jednoduchého šetření realizovaném odborem SMT v květnu 2019 mezi řediteli základních škol bylo zjištěno, že se více než polovina ředitelů ZŠ, které se šetření zúčastnilo (119 škol z 214) domnívá, že tzv. inkluzivní novela školského zákona účinná od 1. 9. 2016 bude mít ve vztahu k výsledkům vzdělávání všech žáků školy, tedy nejen integrovaných, negativní vliv. S ohledem na snižování podílu žáků ve speciálních školách – zejména žáků s lehkým mentálním postižením, došlo ke sloučení dvou speciálních škol ve Šluknovském výběžku. Počet žáků ve speciálních školách se však již pravděpodobně stabilizoval. Spíše se proměňují diagnózy žáků, kteří jsou do těch to škol přijímáni.

Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že naprostá většina opatření stanovená Dlouhodobým záměrem vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji na období 2016 – 2020 byla naplněna a přispěla ke zvýšení kvality vzdělávání v Ústeckém kraji, případně naplňovala vzdělávací politiku Ústeckého kraje v dalších oblastech (např. zvyšování počtu žáků v technických oborech středního vzdělání).

II. Vybrané socioekonomické ukazatele

V této kapitole jsou uvedeny relevantní geografické a hospodářské charakteristiky, které mají významný vliv na vzdělávací soustavu v Ústeckém kraji, její strukturu a výstupy vzdělávání.

II.1 Základní geografické charakteristiky

Ústecký kraj dosahuje rozlohou 5 339 km² téměř průměrné velikosti ve srovnání s jinými kraji ČR. Je rozdělen do sedmi okresů (Děčín, Chomutov, Litoměřice, Louny, Most, Teplice a Ústí nad Labem) a s 820 481 (údaj k 30. 7. 2019) obyvateli patří ke krajům s nejvyšším počtem obyvatel a nejvyšší hustotou zalidnění. To je dáno zejména vysokou hustotou zalidnění v Ústecko – Chomutovské aglomeraci.

Území kraje lze rozčlenit na čtyři oblasti, které se od sebe významně odlišují. Je to oblast s vysoce rozvinutou průmyslovou výrobou, která je soustředěna především v Podkrušnohoří (okresy Chomutov, Most, Teplice a částečně Ústí nad Labem). Z odvětví má významné postavení energetika, těžba uhlí, strojírenství, chemický a sklářský průmysl. Další oblastí je Litoměřicko a Lounsko, které jsou významné zemědělské oblasti. Oblast Krušných hor je velmi řídko osídleným horským pásem s omezenými hospodářskými aktivitami a oblast Děčínska, které není územím s koncentrací těžkého průmyslu, ani oblastí zemědělskou. Jeho severní část, Šluknovsko, je svou odlehlostí a obtížnou dostupností z centrální části kraje typicky periferním územím (VZ ČSÚ 2018). Charakteristika těchto oblastí má pak vliv na síť škol, potažmo jejich oborové složení.

II.2 Vývoj počtu a pohybu obyvatel

Od roku 2009 můžeme v Ústeckém kraji sledovat pokles počtu obyvatel, a to z 836 198 (31. 12. 2009) na 820 481 v roce 2019. Tento vývoj je způsoben zejména negativním přirozeným přírůstkem, který byl však do značné míry kompenzován přírůstkem stěhování.

Otázkou je struktura a motivace migrantů, kteří se do kraje stěhují, přičemž na imigraci obyvatel měla vliv zejména migrace cizinců a pravděpodobně také sociálněekonomicky znevýhodněných obyvatel, které do kraje přitahuje nabídka disponibilního bydlení (SRÚK 2027). Tato teze koreluje také s nárůstem počtu sociálně vyloučených obyvatel v Ústeckém kraji uvedených v Analýze sociálně vyloučených lokalit v ČR (květen 2015).

S výše uvedeným vývojem souvisí také průměrný věk obyvatel v Ústeckém kraji, který se dlouhodobě zvyšuje (42 let v roce 2018), stále však patří ve srovnání s ostatními kraji k nejnižším. Tento ukazatel je ovlivněn střední délkou života, která je v Ústeckém kraji nejnižší, jak pro muže, tak pro ženy a nedá se tak hodnotit jednoznačně pozitivně. Společně s Karlovarským a Moravskoslezským krajem vykazuje Ústecký kraj nejnižší hodnotu porodnosti a dá se tak očekávat, že průměrný věk obyvatel bude dále akcelarovat.

Ústecký kraj vykazuje oproti ostatním krajům ČR významně negativní saldo dojížděky do zaměstnání a škol. Vyjíždí odtud výrazně více osob, než sem dojíždí. Velmi intenzivní je především vyjížděka do hl. města Prahy (SRÚK 2027).

II.3 Demografická projekce v relevantních věkových kohortách

Primárním zdrojem dat v této kapitole je Projekce obyvatelstva v krajích ČR – do roku 2050. Tuto projekci zveřejnil ČSÚ v roce 2014 a je zatím poslední aktuální. Při srovnání dat predikovaných pro rok

2018 a skutečností je patrný pozitivnější vývoj ve věkových kohortách 0 – 4, 10 – 14 a 15 – 19. Naopak ve věkové kohortě 5 – 9 je o cca 1,5 tis. méně dětí. Celkově však je ve věkové skupině 0 - 19 o 4 tis. dětí a žáků více, než byla původní predikce. To se samozřejmě projeví také na celkových počtech dětí a žáků v systému regionálního školství v Ústeckém kraji.

Tabulka č. 1: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - stav a projekce vybraných věkových skupin

Rok	2018*	2019	2020	2022	2024	2026	2028	2030	2032	2034	2036	2038
Celkem v ÚK	820789	817555	815698	811724	807395	802721	797721	792395	786688	780460	773832	766920
Věk												
0-4	41529	37483	36696	35264	34013	32950	32107	31489	31076	30866	30839	30899
5-9	44222	43915	42105	39416	37807	36344	35060	33941	33016	32308	31803	31491
10-14	45891	45535	46873	47337	43809	40483	38665	37162	35827	34659	33659	32859
15-19	39321	39394	40160	41885	45445	47487	45681	42038	39507	37990	36609	35391
65+	158049	160011	163917	170699	175755	178044	180559	186075	190148	192921	196586	201717

*Skutečný stav k 31.12.2018, zdroj: ČSÚ, upraveno SMT

Podle projekce se bude **počet dětí ve věku 5 - 9 let**, tedy dětí, kterých se již povětšinou týká povinné předškolní vzdělávání a povinná školní docházka, dlouhodobě snižovat. U věkové kohorty 10 – 14 let předpokládáme nárůst počtu dětí do roku 2022, po té však bude v souladu s vývojem mladších věkových kohort docházet k dlouhodobému poklesu počtu dětí. Zastoupení dětské skupiny obyvatelstva (0 – 14) patří v současnosti k nejvyšším mezi kraji, do roku 2050 by mělo být páté nejnižší.

Počet obyvatel ve věku 15-19 bude podle demografické projekce narůstat do roku 2026, poté začne klesat. V roce 2026 by měl počet žáků, v denní formě studia, na středních školách v Ústeckém kraji, odpovídat počtu žáků v roce 2011 a nedosáhne tak ani maxima předchozí dekády, které roku 2004 představovalo 42 266 žáků.

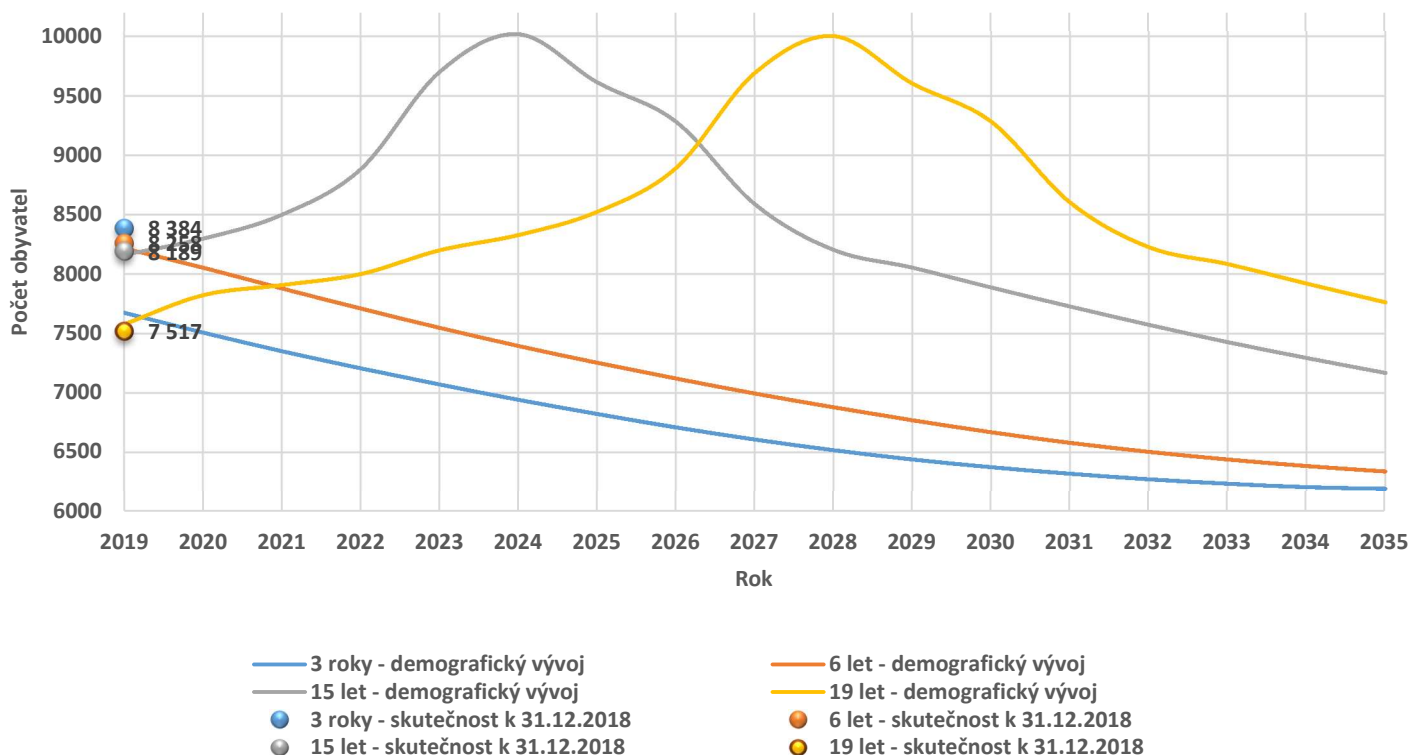
Počet obyvatel 65 letých a starších se bude průběžně zvyšovat. Od roku 2018 do roku 2050 se počet obyvatel v poproduktivním věku zvýší o cca polovinu, ze současných 158 tisíc na téměř 230 tisíc osob. Na celkové populaci Ústeckého kraje bude podíl seniorů tvořit téměř jednu třetinu, zatímco v současnosti dosahuje přibližně pouze jedné pětiny. Trend stárnutí populace Ústeckého kraje bude tedy pokračovat.

Vývoj počtu žáků ve středním školství v denní formě studia odpovídá věkové skupině 15 – 19 let, ačkoliv ne všichni mladí lidé v této věkové kohortě se středního vzdělání zúčastní. Z tabulky a přílohy č. 1 je jasně patrný progres do roku 2026, poté by mělo dojít k pozvolnému dlouhodobému poklesu. Skutečný počet žáků (uvažováno jako podíl na počtu osob v relevantní věkové kohortě) v systému středního školství významně ovlivňují tři faktory. Počet žáků, kteří ukončí počáteční vzdělávání po ukončení povinné školní docházky, předčasné odchody ze vzdělávání (nedokončení středního vzdělání) a opakování ročníku, ať v rámci stejného oboru vzdělání, nebo po přestupu na jiný obor středního vzdělání.

Z projekce 3 a 6 letých dětí je patrný setrvalý pokles, ten bude mít významný vliv také na naplněnost středních škol v kraji. Projekce však v počtu 3 letých, oproti skutečnému vývoji, vykazuje chybu. K 31. 12. 2019 bylo v Ústeckém kraji přibližně o tisíc tříletých dětí více, než je udáváno v projekci obyvatel.

Celkově by tak demografický vývoj mohl mít příznivější parametry, než předpokládá projekce počtu obyvatel ČSÚ do roku 2050.

Graf č. 1: Demografická projekce ve věkové struktuře odpovídající obvyklému nástupu do jednotlivých druhů škol

Zdroj: ČSÚ, upraveno SMT

II.4 Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Ústecký kraj vykazuje u dvou parametrů nejhorší hodnoty ve vzdělanostní struktuře obyvatel, ve srovnání s jinými kraji. Více než pětina obyvatel je bez vzdělání, nebo s ukončeným základním vzděláním. Pouze 11,2 % obyvatel kraje má pak dokončené vysokoškolské vzdělání. To je nejmenší podíl vysokoškolsky vzdělaného obyvatelstva mezi kraji. Druhý je Karlovarský kraj s 12,4% podílem, který ovšem nemá na svém území sídlo žádné vysoké školy. Pokud tento ukazatel porovnáme s rokem 2011, zaznamenáváme sice nárůst, ale pouze 2,4 %. Oproti tomu například Moravskoslezský kraj navýšil svůj podíl obyvatel s terciárním vzděláním o více než 5 %.

Tyto ukazatele jsou nepříznivé zejména s ohledem na vysokou reprodukci vzdělanostního statutu v ČR, kdy je velmi vysoká závislost mezi dosaženým vzděláním rodičů a jejich dětí.

Tabulka č. 2: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání v krajích ČR - 2018

Kraj	Obyvatelstvo ve věku 15+ celkem	v tom nejvyšší ukončené vzdělání v %			
		Základní vzd. a bez vzdělání	Střední bez maturity	Střední s maturitou	Vysokoškolské
ČR celkem	8 941 819	13,7	32,6	34,4	19,4
Hlavní město Praha	1 096 737	7,8	16,6	37,2	38,3
Středočeský kraj	1 117 102	13,0	32,8	36,0	18,2
Jihočeský kraj	539 830	13,8	36,5	34,0	15,7
Plzeňský kraj	491 958	12,8	36,4	33,8	17,0
Karlovarský kraj	251 286	19,1	36,7	31,9	12,4
Ústecký kraj	689 708	20,3	35,5	32,9	11,2
Liberecký kraj	370 278	16,5	36,1	32,6	14,7
Královéhradecký kraj	465 941	12,8	33,1	36,1	17,9
Pardubický kraj	437 242	13,5	35,7	35,3	15,5
Kraj Vysočina	430 788	12,4	37,5	34,5	15,6
Jihomoravský kraj	997 597	13,1	31,4	32,9	22,6
Olomoucký kraj	535 004	14,4	35,8	35,0	14,6
Zlínský kraj	495 520	13,5	37,2	33,5	15,9
Moravskoslezský kraj	1 022 830	15,3	34,8	32,7	17,2

Zdroj: data ČSÚ

Podíl osob s dosaženým středním vzděláním bez maturitní zkoušky a středním vzděláním s maturitní zkouškou prakticky odpovídá průměru krajů ČR, bez započítání hlavního města Prahy. Ten činí u středního vzdělání bez maturitní zkoušky 35 % a u středního vzdělání s maturitní zkouškou 34 % podílu obyvatel.

Tabulka č. 3: Vzdělání populace v Ústeckém kraji

Rok	2014	2016	2018
Obyvatelstvo ve věku 15 let a více celkem v tis. os.	695,1	692,6	689,7
Vzdělání podíl v %			
Základní a bez vzdělání	19,8	19,4	20,3
Střední bez maturity	36,7	37,2	35,5
Střední s maturitou	31,4	31,7	32,9
Vysokoškolské	12,1	11,7	11,2
Z toho muži			
Základní a bez vzdělání	7,1	8,1	8
Střední bez maturity	22,2	21,9	21,2
Střední s maturitou	13,6	13,8	15,1
Vysokoškolské	6,4	5,5	5
Z toho ženy			
Základní a bez vzdělání	12,7	11,3	12,3
Střední bez maturity	14,5	15,3	14,4
Střední s maturitou	17,9	17,9	17,8
Vysokoškolské	5,8	6,2	6,2

Zdroj: data ČSÚ

V posledním období sledujeme navyšování podílu osob s dosaženým pouze základním vzděláním. Jedním z příčin tohoto negativního jevu je také vyšší počet žáků, kteří předčasně odchází ze vzdělávání (žáci kteří mají ukončené pouze základní vzdělání). Dle Eurostatu odešlo v roce 2012 předčasně ze vzdělání cca 12 % žáků, zatímco v roce 2018 to bylo již cca 17 % (vztaženo na NUTS 2 Severozápad, tedy Karlovarský a Ústecký kraj). Ve sledovaném období 2014 – 2018 se zvýšil podíl obyvatel s dosaženým středním vzděláním s maturitou. Do určité míry je to však na úkor podílu obyvatel s vysokoškolským vzděláním, který se snížil cca o 1 %. Z pohledu dalšího rozvoje kraje se jedná o velmi negativní vývoj. Z velké části je způsoben odchodem vysokoškolsky vzdělaných obyvatel do atraktivnějších regionů (tzv. odliv mozků). Nedostatek atraktivních pracovních pozic bývá uváděn jako jedna z hlavních příčin odchodu obyvatel s vyšší kvalifikací.

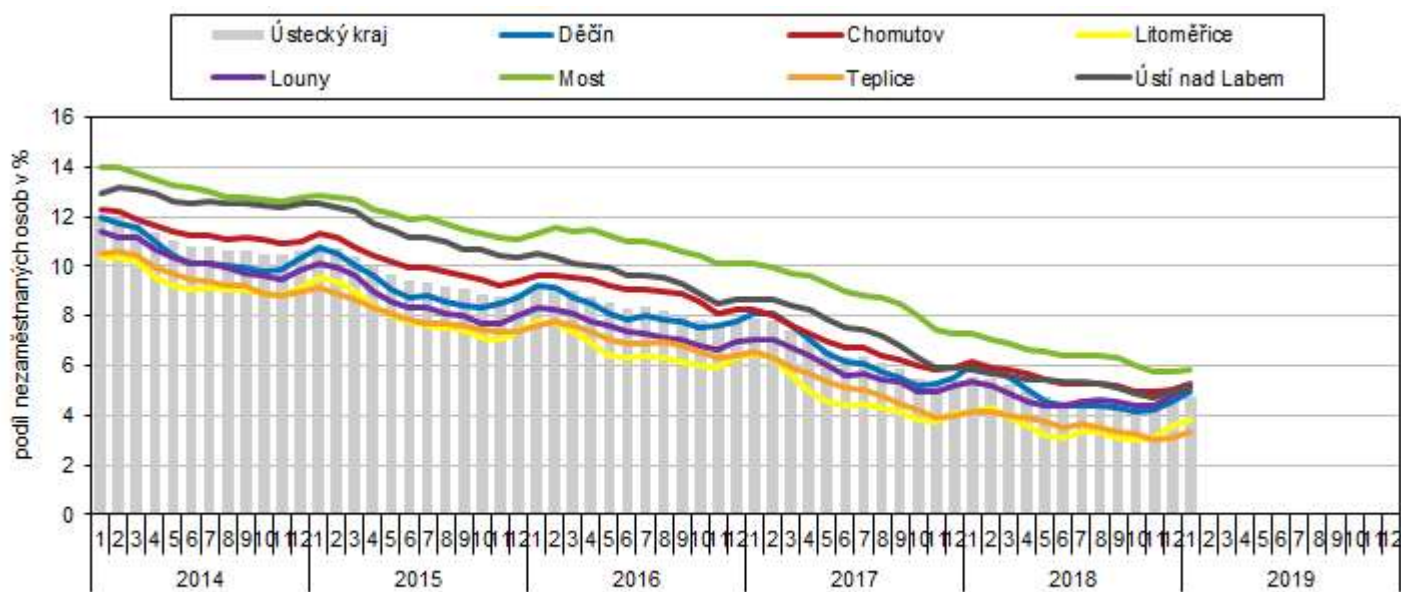
V krajském měřítku je v územním kontextu vzdělanostní struktury obyvatelstva možné vysledovat dva trendy. Prvním je vyšší vzdělanostní úroveň ve SO ORP větších měst, která těží z lokalizace institucí a společností přitahujících vzdělané obyvatelstvo. Druhým trendem je vyšší vzdělanostní úroveň ve SO ORP s dobrou dostupností do hl. m. Prahy. Naopak nejnižší vzdělanostní úroveň z pohledu podílu osob se základním i vysokoškolským vzděláním byla zaznamenána ve SO ORP menších měst s nepříznivou až periferní polohou (SO ORP Rumburk, Podbořany, Kadaň, Varnsdorf). Jednoznačně nejhorší vzdělanostní struktura je ve SO ORP Bílina. To patrně v souvislosti s dlouhodobým charakterem pracovních příležitostí s nízkou přidanou hodnotou, či vysokou koncentrací romského etnika. (SRÚK 2027)

II.5 Trh práce

II.5.1 Nezaměstnanost

Podíl nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji patří ve srovnání s jinými kraji ČR dlouhodobě k nejvyšším, ačkoliv od roku 2013 setrvale klesá a k 30. 9. 2019 dosahoval dle MPSV pouze 3,77 %. To je druhý nejhorší výsledek mezi kraji, po kraji Moravskoslezském se 4,2 % nezaměstnaných. Obecná míra nezaměstnanosti se pak od roku 2017 pohybuje v Ústeckém kraji kolem 3,5 %. Pod 5 % byl tento ukazatel naposledy v roce 1993 (4,6 %). Jedná se tak o vynikající výsledky, které v podstatě kopírují vývoj nezaměstnanosti v celé ČR, avšak vzhledem k nejistotám na světových ekonomických trzích, proexportně zaměřené ekonomice ČR (zejména ve vztahu k vývoji hospodářství Spolkové republiky Německo), lze očekávat v horizontu roku až několika let zhoršování aktuální situace na trhu práce.

Graf č. 2: Podíl nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)*

* podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15–64 let na obyvatelstvu stejného věku

Zdroj: MPSV

Zdroj: ČSÚ - převzato

Aktuálně je situace na trhu práce v Ústeckém kraji značně napjatá, navíc někteří zaměstnavatelé budou, z důvodu rozšiřování výroby nebo poskytování služeb, v nejbližších letech poptávat další zaměstnance. Jedná se např. o společnost Nexen, která ve svém závodě v průmyslové zóně Triangle plánuje do roku 2022 přijmout až 500 dalších zaměstnanců.

II.5.2 Nezaměstnanost absolventů

Tabulka č. 4: Absolventi škol v evidenci Úřadu práce ČR

Absolventi škol v evidenci ÚP ČR k 30. 4. 2019	Absolventi škol celkem							
	v evidenci ÚP ČR							
	na konci sledovaného období		z toho:					
			dosažitelní		v evidenci déle než 5 měsíců		dosud nepracovali	
			celkem	ženy	celkem	ženy	celkem	ženy
Děčín	82	49	82	49	31	20	33	19
Chomutov	89	50	88	49	31	19	26	15
Litoměřice	49	23	48	22	16	10	17	7
Louny	60	29	57	27	19	7	19	7
Most	77	36	76	36	22	13	27	10
Teplice	39	15	38	15	12	6	15	5
Ústí nad Labem	72	36	70	34	18	11	23	16
Ústecký kraj	468	238	459	232	149	86	160	79

Zdroj: ÚP ČR

Ačkoliv jsou absolventi škol stále jednou z problémových skupin a vykazují vyšší míru nezaměstnanosti, lze tvrdit, že s pozitivním hospodářským vývojem v ČR, v posledních letech, již není tato skupina ve

vztahu k tomuto negativnímu jevu natolik exponovaná. Přesto míra nezaměstnanosti tzv. čerstvých absolventů (absolventi, kteří jsou rok po dokončení počátečního vzdělávání na SŠ evidováni na úřadu práce) dosahuje v Ústeckém kraji 5,5 %. Jedná se o absolventy roku 2018. Zajímavé je, že v okrese Most je nižší podíl nezaměstnaných čerstvých absolventů, než v okrese Děčín a Chomutov, ačkoliv celková míra nezaměstnanosti je v okrese Most nejvyšší v Ústeckém kraji. Příčinou by mohla být, mimo jiné, lepší struktura absolventů z hlediska trhu práce.

Dlouhodobě vykazují nejnižší míru nezaměstnanosti čerství absolventi vyšších odborných škol (z pohledu regionálního školství), z celkového počtu 163 v roce 2018 byli rok po získání absolutoria v evidenci úřadu práce pouze tři. I vzhledem k oborům, v jakých absolutorium získali, se však nedá uvažovat o tom, že by v Ústeckém kraji nenalezli práci, pokud by ji skutečně aktivně hledali.

Druhou nejnižší míru nezaměstnanosti vykazují absolventi (2018) středního odborného vzdělání s maturitní zkouškou, v průměru za kraj 4,5 % (v roce 2014 to bylo téměř 14 %). V tomto segmentu je nejproblematictější zaměstnanost absolventů skupiny oborů 63 Ekonomika a administrativa. Nejenom, že je s 8,6 % nejvyšší, zároveň vykazuje také významně vyšší počet absolventů než v jiných skupinách oborů. Obdobnou míru nezaměstnanosti vykazují také absolventi skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. U této skupiny oborů je však výrazně méně absolventů. Poslední skupinou oborů vzdělání, jejichž absolventi získají maturitní vysvědčení, která se vzhledem k počtu absolventů a míře jejich nezaměstnanosti může jevit problematická, je skupina oborů 68 Právo, právní a veřejnosprávní služby. Naopak nulovou nezaměstnanost mají absolventi maturitních oborů středního vzdělání v elektrotechnických, chemických a veterinárních oborech. Velmi dobrou uplatnitelnost pak mají také absolventi skupiny oborů 53 Zdravotnictví.

Nejvyšší míru nezaměstnanosti vykazují dlouhodobě absolventi středního vzdělání s výučním listem. Srovnáme-li však situaci v roce 2014, kdy bylo nezaměstnaných čerstvých absolventů 24 %, s rokem 2019 s 6,9 %, došlo zde k velmi významnému zlepšení. Nejproblematictější je pak nezaměstnanost ve skupinách oborů 66 Obchod a 69 Osobní a provozní služby. Nejnižší nezaměstnanost mají tradičně absolventi strojírenských a elektrotechnických oborů. Velmi výrazné zlepšení zaměstnatelnosti oproti roku 2014 pak evidujeme u oborů dřevozpracujících, zemědělských a lesnických, ale také u skupiny oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. Zlepšení zaměstnatelnosti absolventů některých oborů je však významně ovlivněno probíhající konjunkturou. Značná část absolventů nevykonává profesi, na kterou získala formální kvalifikaci v rámci počátečního vzdělávání a lze očekávat, že se s vývojem hospodářského cyklu v jeho sestupné fázi vrátí na vyšší hodnoty.

II.5.3 Volná pracovní místa

Meziroční vývoj (2017 – 2018) volných pracovních míst odpovídá hospodářskému růstu a s tím související celkové situaci na trhu práce. V listopadu 2018 pak dosáhl počet nabízených pracovních míst maxima od zavedení krajů v roce 2001.

Tabulka č. 5: Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání

Stupeň vzdělání	31.12.2017			31.12.2018		
	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo	uchazeči	volná místa	uchaz./ 1 místo
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	5072	312	16,3	5195	363	14,3
základní vzdělání	9 993	5432	1,8	7 392	9 400	0,8
nižší střední vzdělání	22	216	0,1	17	149	0,1
nižší střední odborné	1 135	550	2,1	947	683	1,4
střední odborné s výučním listem	9 381	2556	3,7	7 598	2 608	2,9
střední nebo střední odborné bez maturity i výučního listu	140	56	2,5	126	50	2,5
ÚSV	556	259	2,1	501	196	2,6
ÚSO s vyučením i maturitou	929	182	5,1	803	201	4
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3 281	609	5,4	2 805	694	4
vyšší odborné vzdělání	115	78	1,5	129	95	1,4
bakalářské vzdělání	259	54	4,8	243	56	4,3
vysokoškolské	616	495	1,2	564	485	1,2
doktorské	23	9	2,6	15	0	0
Celkem	31 522	10 808	2,9	26 335	14 980	1,8

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2018 a strategie APZ pro rok 2019, Úřad práce České republiky

Na konci roku 2018 bylo nejvíce nabízených pracovních míst pro uchazeče, kteří dosáhli základního vzdělání. Ve srovnání s rokem 2014 došlo k zásadní proměně trhu práce ve vztahu k nekvalifikovaným uchazečům. Zatímco v roce 2014 bylo na jedno volné pracovní místo pro uchazeče s dosaženým základním vzděláním 25 uchazečů, v roce 2018 bylo víc pracovních míst, než bylo uchazečů o zaměstnání s dosaženým základním vzděláním. Situace je dána jednak celkovým nedostatkem uchazečů s dosaženým středním vzděláním, kteří mají skutečně zájem pracovat a dále je značně zkreslená pracovními místy pro osoby se zdravotním postižením nebo místy, u kterých zaměstnavatel sice požaduje minimální vzdělání, ve skutečnosti se však jedná o pozice, na kterých se zaměstnanec bez určité kvalifikace popř. praxe neobejde - např. řidič nákladního automobilu apod. (zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce 2018). Další zkreslení uvedených dat může souviset se žádostmi agentur práce o evidenci volných pracovních míst do evidence ÚP, kde často dochází k tomu, že jedno volné pracovní místo může být do systému zadáno i několikrát.

II.5.4 Nejčastěji poptávané profese podle okresů

Ústí nad Labem

Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů), Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Řidiči a obsluha pojízdných zařízení

Teplíce

Řidiči a obsluha pojízdných zařízení, Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů), Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech, Pracovníci v oblasti osobních služeb, Montážní dělníci výrobků a zařízení

Louny

Montážní dělníci výrobků a zařízení, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech, Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství

Litoměřice

Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech, Montážní dělníci výrobků a zařízení, Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů), Pracovníci v oblasti ochrany a ostražky, Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci

Most

Řemeslníci a kvalifikovaní pracovníci na stavbách (kromě elektrikářů), Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Montážní dělníci výrobků a zařízení, Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech

Chomutov

Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech, Montážní dělníci výrobků a zařízení, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Zpracovatelé potravin, dřeva, textilu a pracovníci v příbuzných oborech, Pomocní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství

Děčín

Pracovníci s odpady a ostatní pomocní pracovníci, Kovodělníci, strojírenští dělníci a pracovníci v příbuzných oborech, Pomocní pracovníci v oblasti těžby, stavebnictví, výroby, dopravy a v příbuzných oborech, Obsluha stacionárních strojů a zařízení, Uklízeči a pomocníci, Montážní dělníci výrobků a zařízení, Pracovníci v oblasti ochrany a ostražky

*Zdroj: MPVS – nabídka a poptávka na trhu práce, srpen 2019

Oproti situaci před začátkem konjunktury sledujeme změny v nejčastěji poptávaných okresech nejen směrem k profesím s vyšší kvalifikací, ale významně také k profesím, které vyžadují pouze nízkou míru kvalifikace. Jedná se například o pracovníky ostražky, nebo montážní dělníky.

II.5.5 Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji

Tabulka č. 6: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji

Stupeň vzdělání	stav k							
	celkem				ženy			
	31.12.2017		31.12.2018		31.12.2017		31.12.2018	
	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %	abs.	v %
bez vzdělání a neúplné základní vzdělání	5072	16,1	5195	19,7	2425	14,6	2682	18,7
základní vzdělání	9 993	31,7	7 392	28,1	5 655	34	4 339	30,2
nižší střední vzdělání	22	0,1	17	0,1	16	0,1	10	0,1
nižší střední odborné	1 135	3,6	947	3,6	534	3,2	486	3,4
střední odborné s výučním listem	9 381	29,8	7 598	28,9	4 462	26,8	3 742	26
střední nebo SO bez maturity i výučního listu	140	0,4	126	0,5	123	0,7	104	0,7
ÚSV	556	1,8	501	1,9	348	2,1	307	2,1
ÚSO s vyučeními maturitou	929	2,9	803	3	505	3	455	3,2
ÚSO s maturitou (bez vyučení)	3 281	10,4	2 805	10,7	2 017	12,1	1 720	12
vyšší odborné vzdělání	115	0,4	129	0,5	81	0,5	96	0,7
bakalářské vzdělání	259	0,8	243	0,9	168	1	155	1,1
vysokoškolské	616	2	564	2,1	301	1,8	275	1,9
doktorské	23	0,1	15	0,1	9	0,1	7	0
Celkem	31522	100	26335	100	16644	100	14378	100

Zdroj: Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2018 a strategie APZ pro rok 2019, Úřad práce České republiky

Oproti předchozímu sledovanému období (DZ ÚK 2016 -2020) došlo k výrazné proměně vzdělanostní struktury uchazečů o zaměstnání. To je dáno zejména počtem uchazečů bez vzdělání nebo s neúplným základním vzděláním. Zatímco na konci roku 2014 tvořila tato skupina uchazečů o zaměstnání pouze 0,5 %, na konci roku 2018 tvořila již téměř 20 % všech uchazečů o zaměstnání. Situace však bude souviset také s procesním zadáváním dosaženého vzdělání u uchazečů v evidenci ÚP (mnohdy trvá delší období, než uchazeč doloží nejvyšší dosažené vzdělání, případně sám ani nemá z nejrůznějších důvodů zájem o jeho doložení). Počet uchazečů s nejvyšším dokončeným vzděláním s výučním listem tvoří cca 80 % všech uchazečů o zaměstnání, což je prakticky stejná hodnota jako v předchozím období. Velmi obdobné podíly pak tvoří skupiny s dosaženým středním vzděláním s maturitní zkouškou a vyšším.

II.5.6 Průmyslové zóny a významní zaměstnavatelé

V Ústeckém kraji je celkem 33 průmyslových zón s odlišnou rozlohou, obsazeností a tudíž i významem. Jejich geografická koncentrace v rámci kraje je také dosti nerovnoměrná. Dle SRÚK 2027 se s příchodem investorů do těchto průmyslových zón sice snížila nezaměstnanost, na druhou stranu však vede ke zvýšení závislosti na společnostech s převážně zahraničním kapitálem (vlastníkem), které nemají zpravidla vysoké postavení v rámci globálních produkčních sítí, a pro něž byly hlavními důvody relativně levná a dostupná pracovní síla a investiční pobídky. S negativním globálním hospodářským vývojem tak roste riziko snižování zaměstnanosti právě v těchto podnicích, případně úplné ukončení výroby, které by s sebou mohlo nést skokové navýšení nezaměstnanosti v regionu.

Přehled průmyslových zón v ÚK (SRÚK):

- Chomutovsko:
Jirkov-Otvice, Chomutov-Nové Spořice, Chomutov-Severní Pole, Chomutov-Za Výtopnou, Chomutov-Průmyslový a logistický park Málkov, Vrskaň

- oblast Kadaň – Klášterec nad Ohří:
Klášterec nad Ohří – Vernéřov, industriální park Verne, Kadaň-Královský vrch
- Mostecko:
Most-Pod Lajsníkem, Havraň-Joseph, Litvínov-Louka
- Teplice – Krupka
- Ústí nad Labem a okolí:
Ústí nad Labem - Tonaso, Ústí nad Labem-Severní Předlice, Ústí nad Labem-Jižní Předlice, Ústí nad Labem-Trmice, Ústí nad Labem Všebořice, Libouchec - Žďarek
- Žatecko a Lounsko:
Triangle, Podbořany - Alпка, Louny-jihovýchod, Louny - západ, Žatec - Velichov, Peruc, Domoušice
- Litoměřicko a Lovosicko:
Lovosice, Třebenice, Štětí
- Děčínsko:
Rumburk, Šluknov, Děčín – Dolní Oldřichov, Veselý, Křešice

Strategicky nejvýznamnější průmyslovou zónou z hlediska rozlohy a počtu generovaných pracovních míst je průmyslová zóna Triangle. Udržitelný rozvoj průmyslové zóny Triangle v Ústeckém kraji zajišťuje SPZ Triangle, příspěvková organizace Ústeckého kraje.

II.5.7 Největší zaměstnavatelé v kraji

V kraji působí 159 subjektů, které mají více než 200 zaměstnanců, lze je tedy označit jako významné. Níže jsou uvedeni zaměstnavatelé s počtem nad 1000 zaměstnanců (ÚP ČR, rok 2018), kteří tak patří k nejvýznamnějším subjektům ovlivňujícím zaměstnanost v Ústeckém kraji. Z toho výčtu je patrné, že více než třetina z nich se zaměřuje na automobilový průmysl. Další velká skupina nejvýznamnějších zaměstnavatelů se orientuje na energetický průmysl (včetně těžebního a petrochemického). Vysoký podíl těchto dvou skupin největších zaměstnavatelů může být v budoucnu problémem, ať z důvodu útlumu těžby hnědého uhlí, přesunu výroby automobilových komponentů do zemí s levnější pracovní silou, krize automobilového průmyslu v Evropě (obchodní bariéry - možné zavádění cel, levnější výroba v Asijských zemích atd.), snížení podílu lidské práce v průmyslu související s pokročilejší digitalizací, automatizací a robotizací apod.

- AGC Automotive Czech, a.s.
- AGC Flat Glass Czech, a.s., člen AGC, Group
- Benteler Automotive Rumburk, s.r.o.
- Krajská zdravotní, a.s.
- Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
- Úřad práce české republiky
- Severočeské doly, a.s.
- Toyota Gosei Czech, s.r.o.
- Unipetrol RPA, s.r.o.
- Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí n. L.

II.6 Sociální oblast – vybrané problémové kapitoly

Sociální prostředí je významným determinantem vzdělávání. Do velké míry určuje nejen výstupy a výsledky vzdělávání, ale už i samotný přístup a připravenost ke vzdělávání jako takovému. Česká republika patří mezi země s vysokou závislostí mezi socioekonomickým statusem žáků a jejich výsledky ve vzdělávání. Větší vliv přitom, například na výsledky žáků v matematice, mají složky sociální a kulturní, než ekonomické (Sekundární analýza výsledků šetření PISA 2012). Děti z odlišného sociokulturního prostředí pak mají nižší jazykový kód (komunikační problémy) a vstupují tak do 1. tříd předem znevýhodněné a musí vynaložit vyšší úsilí, aby zvládly předem dané kompetence RVP ZV. Dle sekundárních analýz PISA 2015 se navíc vliv sociálního původu na výsledky žáků zvyšuje. Účelem této kapitoly je uvedení vybraných problémových sociálních oblastí, které mají na vzdělávání a zejména výsledky vzdělávání žáků v Ústeckém kraji významný vliv a defacto patří mezi jejich primární determinanty.

II.6.1 Sociální vyloučení

Obsáhlým dokumentem, který se podrobněji věnuje mapování sociálního vyloučení je Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015). Novější analýza takového rozsahu od té doby není k dispozici. Dílčí informace lze však čerpat ze Zpráv o stavu romské menšiny (dále jen „Zpráva“) apod.

Tabulka č. 7: Změny počtu SVL v jednotlivých krajích

Kraj	Počet lokalit		
	2006	2014	Index změny
Hl. město Praha	6	7	1,17
Jihočeský	16	38	2,38
Jihomoravský	11	28	2,55
Karlovarský	18	61	3,39
Královéhradecký	25	36	1,44
Liberecký	26	48	1,85
Moravskoslezský	28	72	2,57
Olomoucký	27	62	2,30
Pardubický	15	24	1,60
Plzeňský	17	42	2,47
Středočeský	36	64	1,78
Ústecký	63	89	1,41
Vysočina	11	13	1,18
Zlínský	11	22	2,00
Celkem	310	606	2,01

Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, květen 2015

V Ústeckém kraji se počet obyvatel v sociálně vyloučených lokalitách, podle terénních šetření, pohybuje mezi 36 000 – 38 500. Celkem zde bylo identifikováno 89 sociálně vyloučených lokalit. Celkový počet lokalit tak do roku 2014 narostl cca o polovinu oproti roku 2006 a počet obyvatel žijících v sociálně vyloučených lokalitách se za sledované období téměř zdvojnásobil. Zpráva 2018 pak uvádí, že prostorové rozmístění sociálně vyloučených lokalit na úrovni obcí s rozšířenou působností je od roku 2015 relativně stabilní. Kritická zůstává situace v Karlovarském a Ústeckém kraji, kde se na území všech obcí s rozšířenou působností vyskytuje alespoň jedna sociálně vyloučená lokalita.

Tabulka č. 8: Změny počtu obyvatel SVL v jednotlivých krajích

Kraj	Počet obyvatel SVL			Průměr za lokalitu		
	2006	2014	Index	2006	2014	Index
Hl. město Praha	9000 - 9500	5400 - 7400	0,79	1433	971	0,68
Jihočeský	1500 - 2000	2000 - 2600	1,05	131	58	0,44
Jihomoravský	5000 - 5500	8000 - 9500	0,31	491	61	0,12
Karlovarský	3500 - 4000	6000 - 8000	2,21	183	120	0,65
Královéhradecký	2000 - 2500	2500 - 3000	1,29	84	75	0,89
Liberecký	2000 - 2500	3000 - 4000	1,74	81	77	0,95
Moravskoslezský	10 000 - 10 500	19 000 - 23000	2,07	393	317	0,81
Olomoucký	4500 - 5000	3000 - 5000	0,91	159	63	0,39
Pardubický	1000 - 1500	1500 - 2000	1,36	93	79	0,85
Plzeňský	1500 - 2000	2000 - 3000	1,32	112	60	0,53
Středočeský	3000 - 3500	4000 - 5500	2,10	83	98	1,18
Ústecký	21 000 - 22 000	36 000 - 38 500	2,00	333	471	1,41
Vysočina	1500 - 2000	600 - 1000	0,75	145	92	0,63
Zlínský	500 - 1000	2000 - 2500	2,38	73	86	1,19
CELKEM	60 000 - 80 000	95 000 - 115 000	1,56	271	188	0,77

Zdroj: Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR, květen 2015

V sociálně vyloučených lokalitách je vysoký podíl nezaměstnaných, v průměru se pohybuje mezi 80 - 85 %. Nezaměstnanost je vyšší v etnicky homogenních lokalitách a ve venkovských lokalitách, kde je nedostatek pracovních míst.

K sociálnímu vyloučení se váže také dosažené vzdělání obyvatel. Většina obyvatel sociálně vyloučených lokalit dosáhne pouze základního vzdělání a dle Analýzy sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015) zde úroveň vzdělanosti v uplynulých 20 letech klesala.

V Analýze sociálně vyloučených lokalit je dále uvedeno, že čím je daná lokalita více etnicky homogenní, tím nižší úroveň vzdělání zde obyvatelé mají. V delším časovém období je navíc zřejmé, že vzdělanostní úroveň romských obyvatel sociálně vyloučených lokalit se nelepší. Generace otců má obecně spíše vyšší vzdělání než generace synů.

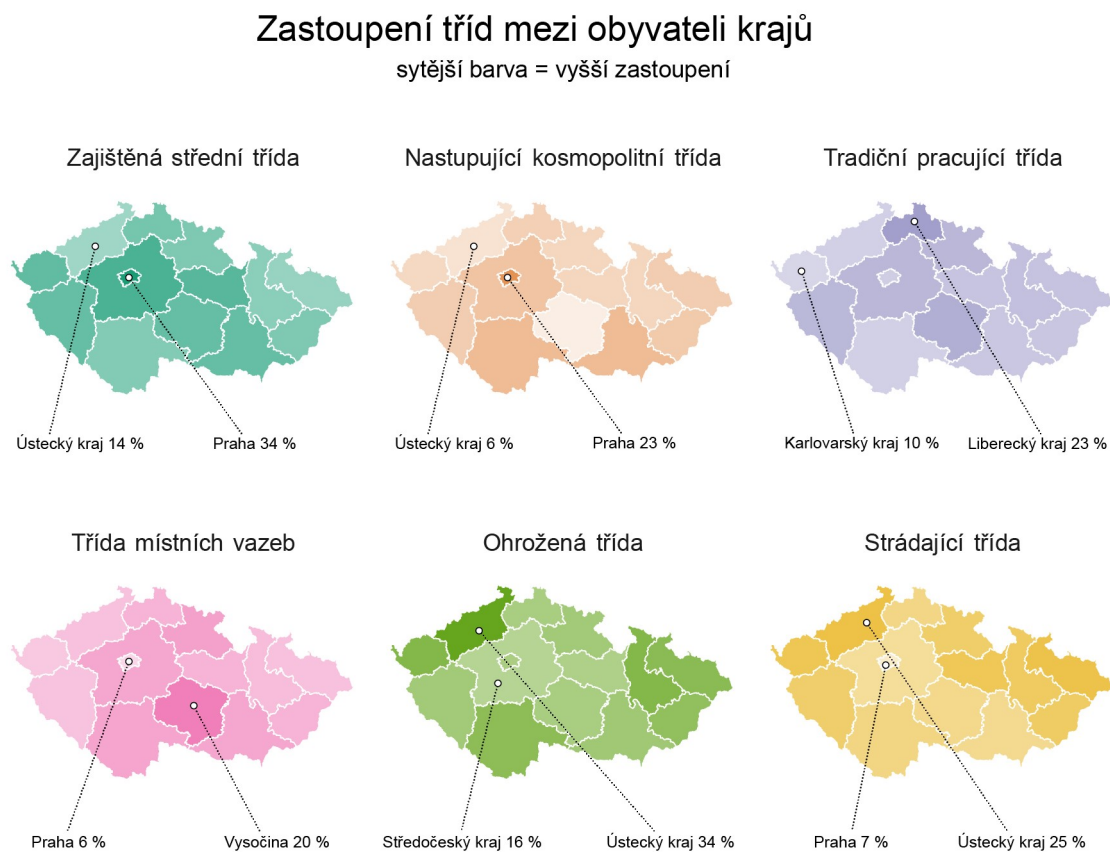
Domácnosti v sociálně vyloučených lokalitách jsou obecně hůře vybaveny pro přípravu dětí na školu. Rodiče své děti ve vzdělávání nepodporují. Děti nemají potřebnou slovní zásobu, neovládají základy čtení a počítání. Prožívají odlišný vztah ke škole v důsledku svých častých neúspěchů, což se může projevit narůstající absencí.

II.6.2 Společenské třídy v Ústeckém kraji

Tato část vychází z rozsáhlého sociologického výzkumu pro Český rozhlas, výsledky tohoto výzkumu byly zveřejněny v roce 2019. V rámci výzkumu rozdělili sociologové českou společnost do šesti tříd. Dvě vyšší střední, tři nižší střední a jednu strádající třídu. Zastoupení jednotlivých společenských tříd se mezi kraji liší. Ústecký kraj má však nejvyšší zastoupení ve dvou nejproblémovějších třídách – třídy ohrožené a strádající třídy. Dle výzkumu je až 59 % obyvatel Ústeckého kraje zařazeno v těchto třídách. Znakem strádající třídy je podprůměrné vzdělání, nízký lidský a sociální kapitál, často čelí exekucím a má nízký majetek. Dle Zprávy MŠMT, ČŠI pro Ústecký kraj (2019) mají tyto nerovnosti dominantní vliv na podprůměrné výsledky v testování žáků v Ústeckém kraji. U strádající třídy, která je nejchudší, je silně

zastoupena sestupná sociální mobilita projevující se právě ve vzdělávání (například dítě rodičů, kteří dosáhnou středního vzdělání s výučním listem, dosáhne pouze základního vzdělání). Tento jev je silně zastoupen právě v Ústeckém kraji.

Obrázek č. 1: Zastoupení společenských tříd v krajích

Zdroj: Český rozhlas, dostupné na https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ceska-spolecnost-vyzkum-tridykalkulacka_1909171000_zlo

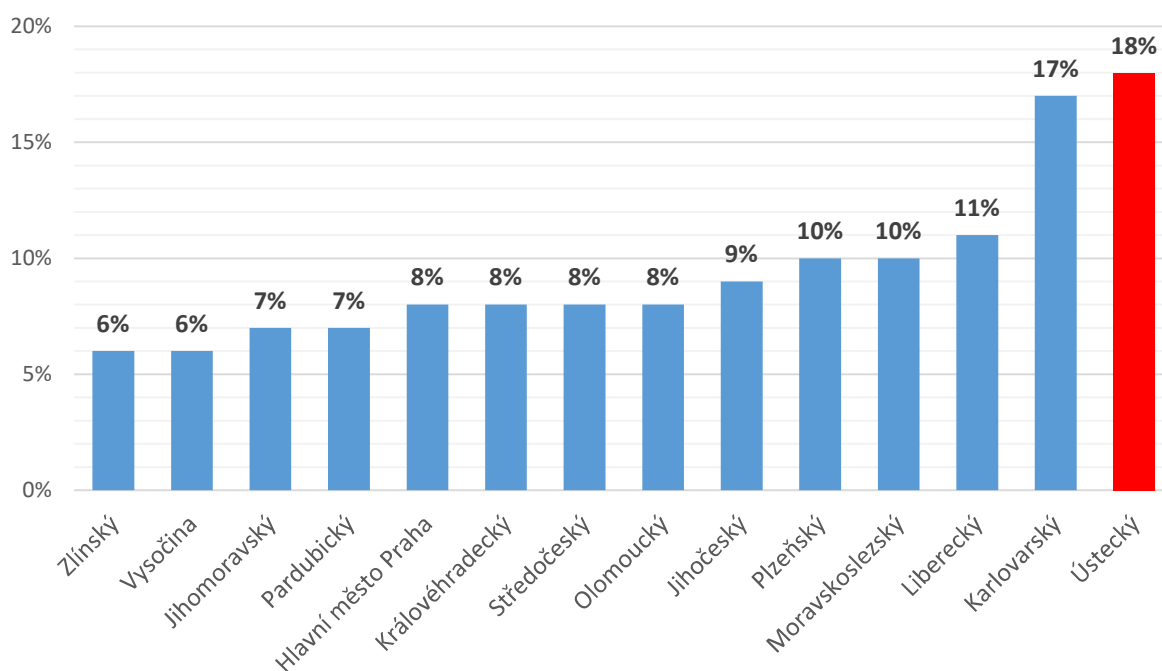
II.6.3 Vybrané negativní sociální jevy

Níže uvedené negativní sociální jevy mohou negativně ovlivnit výsledky vzdělávání dětí, případně vytvářejí sociálně patologické vzorce jejich chování.

Exekuce

Podle portálu mapaexekuci.cz, který zpracovává data z exekutorské komory, je v Ústeckém kraji největší podíl osob v exekuci. V roce 2018 to bylo téměř 18 % osob starších 15 let. Druhý byl Karlovarský kraj se 17 %. Ve třetím Libereckém pak bylo v exekuci cca 11 % obyvatel. V ostatních krajích ČR byl pak tento podíl 10 % a méně. V Ústeckém kraji je pak, společně s krajem Plzeňským, nejvyšší podíl osob v exekuci ve věku 18 – 29 let (12 % z celkového počtu osob v exekuci). Osoby v exekuci velmi často ztrácejí motivaci získat normální zaměstnání z důvodu případných exekučních srážek ze mzdy. To může mít v důsledku vliv na jejich patologické chování.

Graf č. 3: Podíl osob v exekuci v jednotlivých krajích v roce 2018

Zdroj: <http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>, upraveno SMT

Podle sociologické analýzy vzdělávacích podmínek v České republice 11/2019 (dostupné na www.irozhlas.cz), kterou pro Český rozhlas zpracovala agentura PAQ Research existuje silný vztah mezi vzdělávacími problémy a počtem rodičů v exekuci a také rodin v bytové nouzi. Tyto negativní jevy výrazně korelují právě se školní neúspěšností.

Neúplné rodiny

Na neúplnou rodinu je většinou pohlíženo jako na vážný sociální problém. Je uváděno, že pro kvalitní vývoj osobnosti dítěte je zapotřebí přítomnosti obou rodičů. Výše uvedené tvrzení však nelze chápat dogmaticky, velká část rodin je disfunkčních a vývoj dítěte v takových rodinách může být narušen více, než pokud by žilo dítě pouze s jedním rodičem.

Děti narozené mimo manželství

Ačkoliv nemusí tento ukazatel nutně znamenat, že dítě vyrůstá v neúplné rodině, jistou závislost zde bude zcela jistě možné vysledovat.

Dle ČSÚ se v roce 2018 narodilo v Ústeckém kraji 63,4 % dětí mimo manželství. Ačkoliv došlo meziročně k poklesu o 1,1 %, v dlouhodobém horizontu tento podíl neustále narůstá (v roce 2008 to bylo pouze 50 %). V Ústeckém kraji je podíl takto narozených dětí druhý nejvyšší po kraji Karlovarském.

Rozvodovost

Od ledna do konce prosince roku 2018 bylo v Ústeckém kraji rozvedeno 2 092 manželství. V přepočtu na tisíc obyvatel dosáhla rozvodovost v kraji hodnoty 2,5 ‰. Rozvodovost za loňský rok byla v Ústeckém kraji spolu se Středočeským krajem nejvyšší mezi kraji. V rámci kraje pak byla nejvyšší rozvodovost v okrese Chomutov 3,2 ‰ (ČSÚ - Pohyb obyvatelstva v roce 2018 v Ústeckém kraji).

Dlouhodobá nezaměstnanost

V Ústeckém kraji je vysoký podíl dlouhodobě nezaměstnaných osob, tyto osoby ztrácejí pracovní návyky, velmi obtížně se na trh práce vracejí a mnohdy k tomu ani nedojde. Pokud s těmito osobami vyrůstají děti, opět to má velmi negativní vliv na jejich vzorce chování a další reprodukci tohoto sociálně patologického jevu.

III. Stav a vývoj jednotlivých segmentů regionálního školství

Tato část je věnována popisu stavu a vývoji v jednotlivých druzích, ale i typech škol, zájmovém vzdělávání, poradenském systému a dalším oblastem regionálního školství v Ústeckém kraji. V jednotlivých kapitolách jsou také uvedené informace, které vytváří kontext (příčiny, důsledky) změn v regionálním školství, ke kterým v uplynulém období došlo. Cílem je uvedení důležitých informací, které vytvářejí komplexní přehled o školství v Ústeckém kraji a jeho vývoji v předchozích letech. Uvedené informace jsou důležité pro stanovení dalšího rozvoje vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji.

III.1 Předškolní vzdělávání

Tabulka č. 9: Počet a struktura MŠ

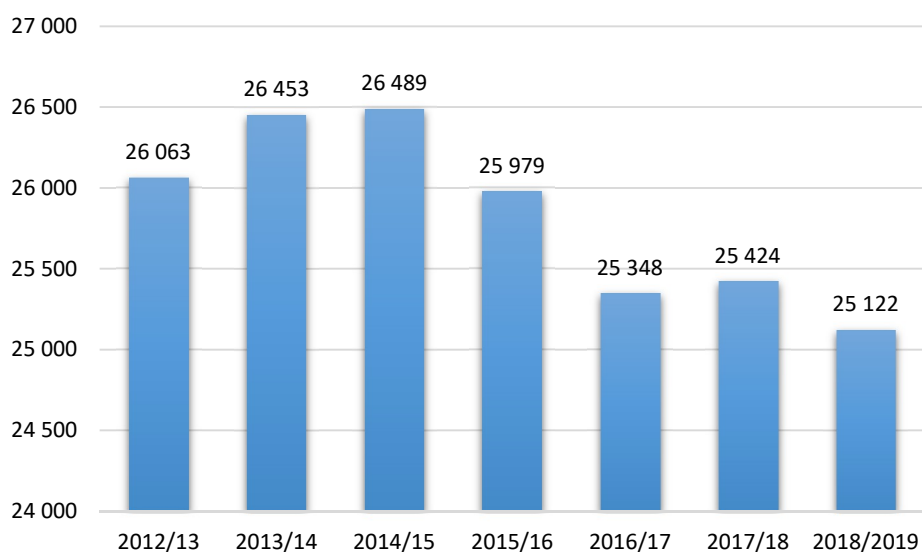
okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní sektor	
Děčín	2	60	1	4	67
Chomutov	0	31	0	6	37
Litoměřice	0	70	2	3	75
Louny	0	49	0	1	50
Most	0	17	0	4	21
Teplice	2	54	1	4	61
Ústí n. L.	2	49	0	6	57
celkem	6	330	4	28	368

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Ve školním roce 2018/2019 bylo na území Ústeckého kraje celkem 368 právnických osob vykonávajících činnost mateřské školy, zřízených v souladu se školským zákonem a zapsaných do rejstříku škol a školských zařízení. Většina těchto škol je zřizována obcemi (necelých 90%), stále se však navyšuje počet soukromých mateřských škol. Nejvíce mateřských škol se nachází v okresech Litoměřice a Děčín, což je dáno jednak demografickou strukturou a také geograficko-správním členěním těchto okresů.

V uplynulých letech prošlo předškolní vzdělávání značnými legislativními změnami, které byly reakcí na priority a cíle stanovené v kurikulárních dokumentech ČR. Novelou školského zákona bylo stanoveno povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dosáhnou pátého roku věku před začátkem školního roku až do zahájení povinné školní docházky v základní škole, a to s účinností od školního roku 2017/2018. Současně bylo mateřským školám zřízeným obcí nebo svazkem obcí uloženo přednostně přijímat od školního roku 2018/2019 děti, které před začátkem školního roku dosáhnou nejméně třetího roku věku, pokud mají místo trvalého pobytu v příslušném školském obvodu nebo jsou umístěny v tomto obvodu v dětském domově. Pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání byla stanovena hranice od dvou let věku. V neposlední řadě byly změněny podmínky upravující přijímání dětí do přípravných tříd.

Graf č. 4: Počet dětí vzdělávající se v MŠ

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Pozn. Děti, které se v období daného školního roku vzdělávaly v úrovni předškolního vzdělávání; běžné MŠ i MŠ pro děti s SVP vč. přípravného stupně ZŠ speciální; bez MŠ při ZZ

Populační nárůst z předchozích let pozvolna klesá a kapacity mateřských škol se v některých oblastech kraje stávají dostačujícími pro věkovou skupinu tří až šestiletých dětí. Meziroční nárůst počtu dětí v období 2016 - 2017 souvisí především s novou zákonnou povinností předškolního vzdělávání dětí v posledním ročníku MŠ, v následujícím období tedy očekáváme pokračování sestupného trendu. S kapacitou však mohou mít problémy některé regiony Ústeckého kraje, zejména ty s dobrou dostupností hlavního města Prahy – například obce v územním obvodu ORP Roudnice nad Labem. Menší obce v tomto území, které nezřizují vlastní mateřskou školu, tak musí například uzavřít dohodu o společném spádovém obvodu s obcí, která MŠ zřizuje, tak aby bylo zákonným zástupcům garantováno přijetí jejich dětí do MŠ.

Případné volné kapacity v MŠ doporučujeme využít ke snižování počtu dětí na třídu.

Tabulka č. 10: Podíl dětí dané věkové skupiny v mateřských školách na odpovídající populaci podle krajů v %

	podíl dětí v MŠ na populaci 2–5letých v %	podíl dětí tříletých na populaci tříletých v %	podíl dětí čtyřletých na populaci čtyřletých v %	podíl dětí pětiletých na populaci pětiletých v %	podíl dětí šestiletých na populaci šestiletých v %
ČR	82,0	82,8	91,3	95,3	18,2
Hlavní město Praha	74,6	79,4	88,5	93,1	13,0
Středočeský kraj	78,8	80,6	90,1	94,1	17,6
Jihočeský kraj	87,8	87,2	94,4	96,4	21,5
Plzeňský kraj	80,9	83,9	92,4	95,6	18,1
Karlovarský kraj	80,6	77,3	87,1	92,3	14,2
Ústecký kraj	76,5	74,9	83,3	91,5	14,8
Liberecký kraj	81,7	80,9	91,2	97,2	19,7
Královéhradecký kraj	87,8	86,6	93,7	98,5	23,0
Pardubický kraj	86,3	86,2	91,9	96,8	18,7
Kraj Vysočina	87,7	88,9	95,7	99,3	18,1
Jihomoravský kraj	81,8	84,3	93,3	96,6	19,1
Olomoucký kraj	88,3	86,6	94,5	94,6	22,9
Zlínský kraj	88,7	86,7	96,3	98,8	23,0
Moravskoslezský kraj	83,7	82,8	91,1	95,3	17,6

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Podíl dětí v Ústeckém kraji, které se zúčastní předškolního vzdělávání je ve srovnání s ostatními kraji nejnižší. Účast na předškolním vzdělávání je velmi důležitá zejména pro sociálně znevýhodněné děti – pomáhá jim s vyrovnáním rozdílů s dětmi z podnětného rodinného prostředí, které se následně odrazí při zahájení povinné školní docházky. Podle dat ČŠI (tematická zpráva: Dopady povinného předškolního vzdělávání 2018) vzrostl podíl dětí z populačního ročníku pětiletých v předškolním vzdělávání mezi školním rokem 2016/2017 a 2017/2018 (tedy rokem, od kterého je pro pětileté děti předškolní vzdělávání povinné) o 0,6 %. Hlavní účel novely zákona, významnější zvýšení podílu sociálně znevýhodněných dětí na předškolním vzdělávání, tedy nenastal.

Za zmínku stojí také skutečnost, že v Ústeckém kraji je nejvyšší podíl dětí v MŠ zapsaných v individuálním vzdělávání (1,5 %). Tato forma vzdělávání není u předškolních dětí tak přísně regulována, jako u dětí, které touto formou naplňují povinnou školní docházku. Nezřídka dochází k situacím, kdy rodiče dětí ze sociokulturně znevýhodněného prostředí nepřihlásí své děti k předškolnímu vzdělávání v řádném termínu, následně pak ředitelé MŠ přistupují právě k individuální formě vzdělávání tak, aby byla splněna zákonná povinnost předškolního vzdělávání.

V souvislosti se změnou legislativy upravující podmínky přijetí do přípravných tříd předpokládáme pro následující školní roky nárůst žádostí o zřízení přípravné třídy. Konkrétně se jedná o § 47 odst. 1 školského zákona, který nově stanoví: „Obec, svazek obcí, kraj a registrovaná církev a náboženská společnost, které bylo přiznáno oprávnění k výkonu zvláštního práva zřizovat církevní školy, mohou zřizovat přípravné třídy základní školy pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky.“ Tím se nově zvětšuje skupina dětí, které mohou do přípravné třídy docházet, neboť již není omezena výhradně na děti, kterým byl povolen odklad povinné školní docházky (předchozí právní úprava se týkala dětí, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj). Tuto formu vzdělávání, která

vhodně doplňuje standardní formu předškolního vzdělávání, považujeme pro určitou skupinu dětí za přínosnou.

Tabulka č. 11: Vývoj počtu přípravných tříd a dětí, které se v nich vzdělávají

Školní rok	Počty tříd	Počty dětí
2015/16	81	1 126
2016/17	80	1 095
2017/18	61	751
2018/19	56	634

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Významně narůstá počet individuálně integrovaných dětí v mateřských školách. Meziročně jde o 83% nárůst na celkový počet 372 dětí, přičemž nejvíce dětí má speciální vzdělávací potřeby v oblasti závažných vad řeči. Významnější nárůst evidujeme také u dětí s mentálním postižením a se závažnými vývojovými poruchami. S výše uvedeným trendem souvisí nárůst počtu asistentů pedagoga ze 136 ve školním roce 2016/2017 na 198 ve školním roce 2017/2018, a ve školním roce 2018/2019 dokonce na počet 279.

V uplynulém období došlo, vzhledem ke končícím funkčním obdobím, k častějším výměnám ředitelů/ředitelek mateřských škol. Tito noví vedoucí pracovníci potřebují ve vyšší míře metodickou podporu ze strany zřizovatelů, ale i krajského úřadu a dalších subjektů.

K hlavním úkolům v oblasti předškolního vzdělávání patří i nadále zvyšování účasti dětí na předškolním vzdělávání a s tím spojená podpora efektivního a systematického posilování sítě mateřských škol k zajištění dostatečných kapacit se zaměřením na vyrovnání rozdílů mezi jednotlivými regiony. Dále pak posilování rovných podmínek a příležitostí ke vzdělávání, podpora začleňování dětí ze sociálně a ekonomicky znevýhodněného prostředí, které navazují již na předchozí opatření novely školského zákona zavádějící povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku dosáhnou pěti let věku. V tomto ohledu bude třeba využít dílčích organizačních a finančních intervencí MŠMT, součinnosti s MPSV, OSPOD či NNO, pomocí nichž bude možné začlenění sociálně znevýhodněných dětí předškolního věku zvyšovat a zlepšovat.

Nejen v Ústeckém kraji, ale v celé České republice je dlouhodobě zaznamenáván nárůst počtu odkladů začátku povinné školní docházky. Důslednou a pravidelně prováděnou pedagogickou diagnostikou a systematickou podporou v souladu s individuálními vzdělávacími potřebami každého předškolního dítěte či implementací formativního hodnocení v mateřských školách lze podporovat snížení množství odkladů povinné školní docházky. V tomto ohledu bude důsledným metodickým řízením školských poradenských zařízení nutné podpořit vytváření účinných systémů zaměřených na oblast minimalizace rizik spojených se školní neúspěšností dětí a s tím spojené eliminace odkladů začátku povinné školní docházky. Posilována by měla být také spolupráce mezi rodinou a školním prostředím, zejména rozvíjením forem spoluúčasti rodičů na činnosti školy a zapojováním do společných aktivit.

V souvislosti s nárůstem počtu individuálně integrovaných dětí je jedním ze základních cílů i nadále podporovat schopnost mateřských škol vytvářet vhodné podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, uplatňovat účinné postupy pro efektivní prevenci a kompenzaci nerovností v dosahovaných výsledcích, zajistit optimální podmínky pro společné vzdělávání a rozvoj všech dětí a podpořit jejich vzdělávací úspěšnost. Je vhodné včasné a přesné diagnostikovat děti již v průběhu předškolního vzdělávání a následně intervenovat formou podpůrných opatření navrhovaných školskými poradenskými zařízeními. Důležitou oblastí, která nesmí zůstat opomenuta, je podpora dětí

nadaných. Je potřeba tyto děti včas vyhledávat a identifikovat, podpořit jejich nadání a optimálně je vzdělávat.

Vzhledem k očekávaným změnám ve společnosti souvisejícími s prudkým technologickým rozvojem, zejména v oblasti digitalizace a tzv. fenoménu 4.0, je potřeba podporovat digitální gramotnost dětí již od předškolního vzdělávání. V souvislosti s neuspokojivými výsledky žáků základních škol v matematické gramotnosti, podporovat rozvoj této gramotnosti/pregramotnosti již u dětí v předškolním vzdělávání. Školy by se dále měly zaměřit na rozvoj elementárních principů práce s informacemi s důrazem na matematické dovednosti dětí a logopedickou prevenci, měly by také děti aktivně seznamovat s technickými a manuálními činnostmi.

Pro následující období bude potřeba podpořit MŠ v souvislosti s přechodem na nové financování v rámci reformy financování, která má být od 1. 1. 2020 v účinnosti.

Předškolní vzdělávání je institucionálně zajišťováno mateřskými školami, které jsou převážně zřizovány obcí nebo privátním sektorem. S ohledem na tuto skutečnost má kraj omezené kompetence zasahovat do chodu a rozvoje většiny mateřských škol. I přes to je třeba akceptovat zájem o předškolní vzdělávání pro děti již od dvou let v mateřských školách ve větší míře než dosud. Předcházet tomu by mělo zajištění vhodného materiálního vybavení pro tuto věkovou kategorii, zajištění bezpečnostních a hygienických podmínek. Dále by měl být kladen vyšší důraz na individualizaci vzdělávacího přístupu prostřednictvím snižování počtu dětí ve třídě. Z 24 na maximálně 20 dětí (příp. 24 dětí u škol uplatňujících výjimku).

III.1.1 Vybrané problémové oblasti:

- Nižší účast dětí v Ústeckém kraji na předškolním vzdělávání.
- Nízká efektivita dopadu povinného předškolního vzdělávání pro skupinu dětí ohrožených budoucím školním neúspěchem ze socio-kulturně znevýhodněných lokalit na něž byl záměr zákonodárců směřován.
- Narůstající počet dětí s vadami řeči a komunikačními kompetencemi obecně.
- Narůstající počet dětí se speciálními vzdělávacími potřebami, které jsou integrované do běžných tříd MŠ.
- Nedostatečné vybavení MŠ pro výuku/podporu polytechnického vzdělávání.
- Nedostatečná znalost/orientace pedagogických pracovníků v nových výukových metodách aktivizujících rozvoj technických, digitálních a matematických dovedností dětí.
- Začleňování dětí ve věku od dvou do tří let, pro které nemají všechny školy připraveny optimální personální a materiální podmínky (a bezpečné prostředí).
- Zvýšená administrativní zátěž ředitelů/ředitelky škol v souvislosti s inkluzivním vzděláváním.

III.2 Základní vzdělávání

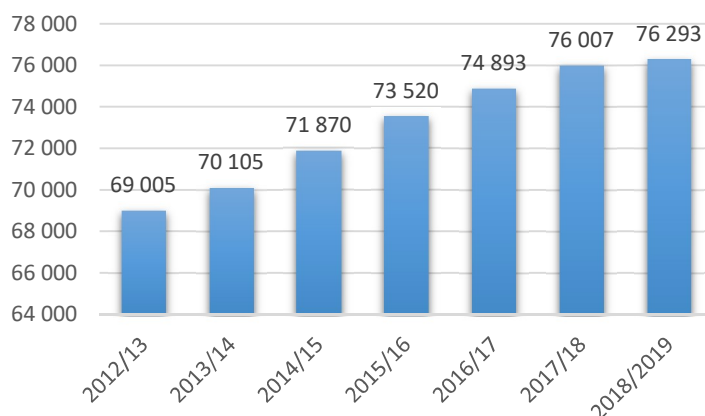
Tabulka č. 12: Počet a struktura ZŠ

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní sektor	
Děčín	5	42	1	3	51
Chomutov	0	33	0	4	37
Litoměřice	4	44	0	3	51
Louny	4	36	0	0	40
Most	2	23	0	4	29
Teplice	3	30	1	3	37
Ústí n. L.	2	30	1	0	33
celkem	20	238	3	17	278

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

V Ústeckém kraji vykonávalo ve školním roce 2018/2019 celkem 278 právnických osob činnost základní školy. V těchto školách se vzdělávalo 76 293 žáků. Nejpočetněji jsou v Ústeckém kraji zastoupeny základní školy zřizované obcí, v počtu 238, ve kterých se vzdělává 72 306 žáků. Privátní sektor zřizuje celkem 17 základních škol s 1 530 žáky a církev 3 základní školy s 317 žáky.

Graf č. 5: Počet žáků vzdělávající se v ZŠ

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Počet žáků, kteří plní povinnou školní docházku v základních školách, se setrvale zvyšuje již od školního roku 2011/2012. Vzhledem k demografické projekci však lze v následujících letech předpokládat pozvolný, ale dlouhodobý pokles počtu žáků na prvním stupni. Naopak na druhém stupni se budou vzdělávat současné silné ročníky, zde tedy lze očekávat nárůst, ačkoliv i ten bude postupně vystřídán dlouhodobým poklesem.

Kapacity základních škol v Ústeckém kraji jsou přes zvyšující se počet žáků ve věku 6 – 15 let většinou dostačující (kapacita obecních základních škol v Ústeckém kraji uvedená v rejstříku škol a školských zařízení je naplněna ze 73 %). Výjimku tvoří oblasti s dobrou dopravní dostupností do hlavního města, kde na zvýšenou výstavbu rodinných domů, případně přestěhování mladých rodin s dětmi do stávajících nemovitostí, nezareagovaly obce zřízením základní školy, nebo navýšením kapacit škol, které již zřizují (typicky se jedná o region Roudnicka). Menší obce v tomto území, které nezřizují vlastní základní školu, tak musí například uzavřít dohodu o společném spádovém obvodu s obcí, která ZŠ zřizuje, tak aby bylo zákonným zástupcům garantováno přijetí jejich dětí do ZŠ. Některé základní školy v Ústeckém kraji, které jsou zákonnými zástupci dětí preferovány, se setkávají s převísem přihlášených dětí, nicméně v rámci dané obce je kapacita základních škol dostačující. V předcházejícím období (2014-2019) došlo ke vzniku šesti základních škol soukromých zřizovatelů. U obecních základních škol došlo v jednom případě ke sloučení dvou základních škol v jednu organizaci a k tomuž došlo ve dvou případech u základních škol speciálních zřizovaných krajem.

K poklesu počtu žáků došlo v průběhu minulých let ve speciálních třídách. Tento trend dáváme do souvislosti zejména s legislativními změnami, které přinesla novela školského zákona, účinná od 1. 9. 2016, jejímž cílem bylo podpořit individuální integraci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách, kde naopak počty individuálně integrovaných žáků setrvale stoupají. V praxi se tak projevilo dodržování ustanovení § 16 školského zákona, který zavedl pojem podpůrná opatření, za jejichž pomoci by se žáci se speciálními vzdělávacími potřebami měli vzdělávat v běžných třídách, pouze nepostačují-li tato podpůrná opatření k naplňování vzdělávacích možností žáka, může školské

poradenské zařízení doporučit zařazení žáka do třídy pro děti, žáky a studenty s mentálním, tělesným, zrakovým nebo sluchovým postižením, závažnými vadami řeči, závažnými vývojovými poruchami učení, závažnými vývojovými poruchami chování, souběžným postižením více vadami nebo autismem, tedy do speciální třídy. Počet žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, kteří jsou integrováni v běžných základních školách, narůstá meziročně o 16 %, což mnohdy bývá pro pedagogické pracovníky značnou zátěží. Ačkoliv školy obdrží nárokově finanční prostředky také na asistenty pedagoga, je často nedostatečná jejich odbornost pro tuto činnost a ne vždy je takové podpůrné opatření přínosem pro žáky ve třídě, ve které tento asistent působí. Počet asistentů pedagoga také významně narůstá, a to o 41 % mezi posuzovanými školními roky, celkem to je téměř 900 přepočtených úvazků. Meziročně pak evidujeme nejvyšší nárůsty individuálně integrovaných žáků se závažnými vadami řeči a se závažnými vývojovými poruchami chování.

Tabulka č. 13: Vývoj počtu individuálně integrovaných žáků v ZŠ

	Individuálně integrovaní žáci v běžných školách ÚK				
Druh postižení:	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
mentálně	154	195	250	334	400
z toho středně těžce	8	7	5	4	5
těžce postižení	0	0	0	0	0
sluchově	72	78	70	80	73
zrakově	47	47	48	52	51
vady řeči	148	185	288	503	828
tělesně	59	66	64	71	65
více vad	126	147	218	446	477
Výv. por. učení	3167	3056	3032	2940	2894
výv.por.chov.	477	552	673	1117	1414
autisté	81	102	122	123	133
celkem	4329	4428	4765	5666	6335

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Možnosti, jak zasáhnout do struktury základních škol, má Ústecký kraj značně omezené, neboť povětšinou není jejich zřizovatelem, výjimku tvoří školy speciální. Školský zákon však dává kraji kompetenci k povolování přípravných tříd. Legislativa týkající se přípravných tříd se v posledních třech letech opakovaně změnila, současný stav opět navrácí možnost plnění posledního předškolního roku v přípravné třídě. V obecné rovině je přípravná třída otevřena všem dětem v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, přednostně pro děti s odkladem povinné školní docházky. Krajský úřad Ústeckého kraje podporuje zřizování přípravných tříd a povoluje je všem zřizovatelům, kteří o ně požádají, za předpokladu, že splní zákonné podmínky, tedy naplní třídu nejméně do počtu deseti dětí, popř. zřizovatel má možnost uplatnit výjimku z nejnižšího počtu dětí a případné zvýšené náklady sám dofinancovat. Počty otevřených přípravných tříd byly v posledních letech stabilní a pohybovaly se okolo počtu 80. S novelizací § 47 školského zákona od 1. 9. 2017, která umožňovala přijetí do přípravné třídy pouze dětem s odkladem povinné školní docházky, došlo ke skokovému snížení na 70. V následujících letech očekáváme, v souvislosti s návratem ke staršímu znění zákona, nárůst počtu přípravných tříd na původní hodnoty.

Podpora společného vzdělávání formou individuální integrace žáků se SVP, v běžných třídách základních škol, bude v nejbližším období jednou z největších výzev v oblasti vzdělávání obecně.

Zdaleka ne všechny základní školy jsou na společné vzdělávání připraveny, ačkoliv v některých již úspěšně fungují školní poradenská pracoviště zajišťující služby nejen výchovným poradcem a metodikem prevence, ale také speciálním pedagogem a psychologem. Do budoucna tak budou muset být ve větší míře podpořeni pedagogičtí pracovníci, kteří nejsou doposud v takové míře zvyklí vzdělávat žáky se SVP. S ohledem na chystanou věcnou a finanční revizi principů společného vzdělávání s cílem eliminovat nedostatky systému inkluzivního vzdělávání ze strany MŠMT bude důležitým úkolem včas reagovat na změny a poskytovat školám maximální možnou podporu.

V Ústeckém kraji každoročně mírně narůstá počet žáků cizinců. Ve školním roce 2017/2018 se vzdělávalo v základních školách 1548 žáků cizinců, tedy dvě procenta všech žáků. Krajský úřad financuje třídy pro jazykovou přípravu těchto žáků na celkem sedmi školách po celém kraji. V následujících letech bude třeba vyřešit situaci žáků české národnosti, kteří ovšem z různých důvodů neovládají český jazyk, kteří za současného stavu legislativy nemohou čerpat podporu určenou pro žáky cizince podle § 20 školského zákona.

III.2.1 Výsledky vzdělávání žáků ZŠ a související problematika

Žáci na prvním stupni základních škol dosahují v Ústeckém kraji podprůměrných výsledků v mezinárodních šetřeních TIMSS a PIRLS, které se zaměřují na matematickou a čtenářskou gramotnost žáků ve 4. ročníku základní školy. Výsledky žáků v těchto gramotnostech jsou hodnoceny v pěti kategoriích, přičemž Ústecký kraj má vyšší zastoupení žáků v nejnižší kategorii a zároveň nízký podíl žáků v kategorii s nejlepšími výsledky (je patrné, že tyto parametry korelují s podílem obyvatel s dosaženým základním vzděláním, nebo bez vzdělání a na druhé straně podílem obyvatel, kteří dosáhli vysokoškolského vzdělání – viz předchozí kapitoly). Výsledky těchto šetření pak korelují s výběrovým šetření žáků 5. a 9. ročníků, která realizuje ČŠI.

Výše uvedený trend pak lze vysledovat také u žáků na druhém stupni ZŠ. V šetření PISA (zaměřené na testování 15 letých žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné funkční gramotnosti) má Ústecký kraj největší podíl žáků, kteří dosáhli pouze prvních dvou úrovní („pod nízkou“ a „nízkou“ úrovní) čtenářské a matematické gramotnosti. U matematické gramotnosti činí tento podíl téměř 60 %! V PISA 2015 došlo k zhoršení výsledků žáků oproti předchozímu šetření. Na základě dalších mezinárodních šetření TIMSS a PIRLS se dále ukazuje, že ke zhoršení výsledků vzdělávání v uvedených gramotnostech dochází zejména na druhém stupni základních škol, toto zhoršení pak již nejsou střední školy schopny dostatečně kompenzovat. Výsledky PISA 2015 (z novějších šetření zatím nejsou výsledky k dispozici) pak opět úzce korelují s výsledky testování žáků 9. tříd ČŠI, ačkoliv zde se o trochu hůře umístili žáci Karlovarského kraje.

V této situaci navíc očekáváme stále se zhoršující dostupnost aprobovaných učitelů (absolvent studijního oboru, který odpovídá charakteru vyučovaného předmětu), a to zejména v přírodovědných předmětech, včetně matematiky. Příčiny jsou: přirozený odchod starších ročníků do starobního důchodu (průměrný věk učitelů na ZŠ v ÚK je cca 47 let, to sice nevybočuje z republikového normálu, fakticky to ovšem problém nezmenšuje) a nízký počet absolventů pedagogických fakult. Již nyní je podíl neaprobované výuky na druhém stupni základních škol v Ústeckém kraji 39 %, to je po Karlovarském kraji (49 %) nejvíce ve srovnání s ostatními kraji ČR.

Ačkoliv se zlepšuje materiálně technické vybavení potřebné pro kvalitní výuku v přírodovědných předmětech i díky realizaci projektů z OP VVV a IROP (např. modernizace odborných přírodovědných učeben laboratoře chemie, biologie na gymnáziích zřizovaných Ústeckým krajem),

začínají být **kritickým faktorem pro zlepšení výsledků vzdělávání v kraji právě lidské zdroje** - tento problém se týká prakticky všech stupňů vzdělání!

III.2.2 Předčasné odchody ze vzdělávání

V Ústeckém kraji je nejvyšší podíl žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku v jiném než devátém ročníku. Ačkoliv se tento podíl za poslední roky významně nemění a pohybuje se kolem 9 % (635), jedná se o nejhorší výsledek ve srovnání s ostatními kraji. Přibližně 60 % těchto žáků pak pokračuje ve vzdělávání na střední škole ve 2 – 3 letech oborech středního vzdělání s výučním listem (2018/2019). Vysoký podíl žáků, kteří dokončí základní vzdělání v jiném než devátém ročníku, pak koreluje s počtem žáků, kteří předčasně odchází ze vzdělávání. Ve školním roce 2015/2016 nepokračovalo po ukončení povinné školní docházky ve vzdělávání na střední škole 5,5 % žáků. To je nejhorší ukazatel v mezikrajském srovnání, v předposledním Karlovarském kraji činí tento podíl 4,6 %. Republikový průměr pak je 2,7 %.

Výše uvedené koreluje také se statistikou Eurostatu, který uvádí, že v regionu Severozápad nedokončí sekundární vzdělání 15,6 % žáků, což je opět nejvíce v rámci 8 územních jednotek NUTS II v ČR. MŠMT ve spolupráci s Agenturou pro speciální potřeby a inkluzivní vzdělávání (European Agency for Special Needs and Inclusive Education) – dále jen „EA“, připravuje na další období projekt „Regionální disparity ve vzdělávání v České republice“, který byl podpořen z Programu na podporu strukturálních reforem. Projekt se zaměřuje na předčasné odchody ze základního vzdělávání v sociálně vyloučených lokalitách ve třech krajích se strukturálními problémy – Jedním z dotčených krajů je i kraj Ústecký. Projekt cílí na opatření propojující školu a rodinu. Ústecký kraj bude na tomto projektu s MŠMT a dalšími partnery úzce spolupracovat s cílem vytvořit systémové řešení daného problému. Výsledky šetření a navržená opatření budou implementována do dalších strategických dokumentů.

Jedním z nejučinnějších nástrojů prevence školního neúspěchu a předčasných odchodů je úzká spolupráce školy a zákonných zástupců žáka (případně OSPOD) a doučování žáků, kteří mohou být více uvedenými jevy ohroženi. Dle tematické zprávy ČŠI (Spolupráce základních škol s orgány sociálně-právní ochrany dětí, 2016) chybí školám dostatek informací o žácích v péči OSPOD, kteří nebyli hlášeni školou a dvě pětiny škol uvedlo, že nemají od OSPOD dostatek informací, přestože spolupráci s ním samy iniciovaly.

Se školním neúspěchem a předčasnými odchody souvisí také počet zameškaných a neomluvených hodin. Tyto statistiky jsou pro Ústecký kraj opět velmi nepříznivé. Průměrný počet absencí na jednoho žáka v základním vzdělávání je 104 hodin, to je třetí nejhorší výsledek mezi kraji. V průměrném počtu neomluvených absencí na žáka ZŠ je pak Ústecký kraj s 2,2 hodinami na druhém místě za krajem Libereckým (4,6 h). Jedním z kroků, který by mohl zlepšit docházku žáků do ZŠ je zapojení škol do projektů Operačního programu Potravinové a materiální pomoci.

Vzhledem k zákonné povinnosti konat povinnou maturitní zkoušku z matematiky ve většině maturitních oborů vzdělání od školního roku 2021/2022 (v době psaní tohoto DZ příslušná právní úprava platí) a výsledky žáků v matematice, je nutné zlepšit výuku tohoto předmětu - zejména na druhém stupni základních škol, a to i s ohledem na současnou vysokou neúspěšnost žáků u maturitní zkoušky a výsledků jednotné přijímací zkoušky v matematice.

III.2.3 Podmínky vzdělávání a podpora strategických oblastí

V minulých letech došlo k výraznému zlepšení materiálně technických podmínek a personálnímu rozvoji na ZŠ prostřednictvím projektů realizovaných z OP VK, IROP a OP VVV. Důležitým prvkem jsou pro školy projekty zjednodušeného vykazování tzv. šablony. Tyto projekty jsou založeny na relativně jednoduché administrativě a umožňují školám zvýšit kvalitu vzdělávání v předem definovaných oblastech. ZŠ by se měly při realizaci projektů financovaných z fondů ESIF zaměřit také na jazykové vzdělávání, ať formou DVPP, nebo zahraničních výjezdů žáků.

S prudkým technologickým rozvojem v oblasti digitalizace (tzv. fenoménu 4.0), dochází ve společnosti ke změnám, které budou mít velký vliv na požadavky zaměstnavatelů, ale i na kompetence každého jednotlivce v jeho neprofesním, běžném životě. V této souvislosti je potřeba podporovat digitální gramotnost a související dovednosti u žáků v základním vzdělávání.

Důležitou oblastí, která se stává již tradiční, vzhledem k tomu, že je důležitou komponentou dalšího rozvoje kraje, je podpora polytechnického vzdělávání. V souladu s tím by mělo docházet k posílení výuky relevantních předmětů a vybudování odborných učeben - dílen pro pracovní činnosti nejen na školách, ale také při zařízeních zájmového vzdělávání, tak aby měli žáci základních škol možnost rozvíjet své technické a přírodovědné vědomosti/dovednosti mimo běžnou výuku ve škole.

V rámci podpory polytechnického vzdělávání se v minulých letech odsvědčila spolupráce mezi základními a středními školami. Do budoucna bude posílena nejen spolupráce škol, ale také škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Popularizace polytechnického vzdělávání by pak měla jít napříč všemi aktéry ve vzdělávání.

III.2.4 Vybrané problémové oblasti:

- Neuspokojivé a zhoršující se výsledky žáků ve čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti – zejména na druhém stupni ZŠ.
- Vysoký podíl žáků, kteří ukončí povinnou školní docházku v jiném než 9. ročníku a předčasné odchody ze vzdělávání.
- Nedostatek aprobovaných učitelů matematiky a přírodovědných předmětů.
- Zvyšující se nároky na učitele, související s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v běžných třídách základních škol.
- Rostoucí počet žáků s komunikačními problémy (nejen s vadami řeči, narůstající počet dětí vracějících se do ČR po dlouhodobém pobytu v zahraničí a dětí zahraničních pracovníků), poruchami chování a učením.
- Vysoký počet zameškaných hodin.

III.3 Střední vzdělávání

III.3.1 Síť středních škol v Ústeckém kraji

Ve školním roce 2018/2019 bylo ve školském rejstříku na území Ústeckého kraje evidováno celkem 91 aktivních škol poskytujících střední vzdělání. Z toho 64,8 % zřizoval Ústecký kraj, 27,5 % privátní sektor, 5 středních škol je zřízeno obcemi a 2 církví. Síť středních škol vychází z geografického – územního členění a hustoty zalidnění v rámci jednotlivých regionů Ústeckého kraje.

Tabulka č. 14: Přehled a struktura SŠ dle okresu a zřizovatele

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní sektor	
Děčín	16	1	1	2	20
Chomutov	7	1	0	0	8
Litoměřice	9	0	0	6	15
Louny	6	0	0	4	10
Most	7	2	0	7	16
Teplice	6	1	1	3	11
Ústí n. L.	8	0	0	3	11
celkem	59	5	2	25	91

Zdroj: MŠMT

Mezi výše uvedenými školami jsou také školy speciální, které vzdělávají především žáky plnící povinnou školní docházku, ale i žáky oboru středního vzdělání: Praktická škola jednoletá a dvouletá. Tyto dva obory jsou určeny pro žáky s různým stupněm mentálního postižení. Běžných středních škol zřizovaných Ústeckým krajem je 51 (včetně jedné konzervatoře) a běžných aktivních (ve sledovaném období vzdělávají žáky) středních škol, které jsou zřízeny jinými zřizovateli 23. Fakticky tak má na území Ústeckého kraje své sídlo **74 běžných a aktivních středních škol všech zřizovatelů**.

V Ústeckém kraji došlo k významným optimalizačním opatřením sítě středních škol mezi roky 2010 – 2014. V tomto období došlo k celkem 14 optimalizačním krokům, v rámci kterých došlo ke sloučení 2 – 3 středních škol zřizovaných krajem. Zároveň došlo k vytvoření soustavy pátečních škol, kterou tvoří celkem 16 středních škol (příloha č. 1). Tyto školy mají vyšší počet žáků a zároveň disponují širším portfoliem oborů středního vzdělání a školských služeb. Cílem výše uvedených optimalizačních opatření bylo zajištění ekonomické stability SŠ a dostupnosti oborů středního vzdělání v souvislosti s významným demografickým poklesem v relevantní věkové kohortě obyvatel Ústeckého kraje.

III.3.2 Vývoj počtu žáků na středních školách

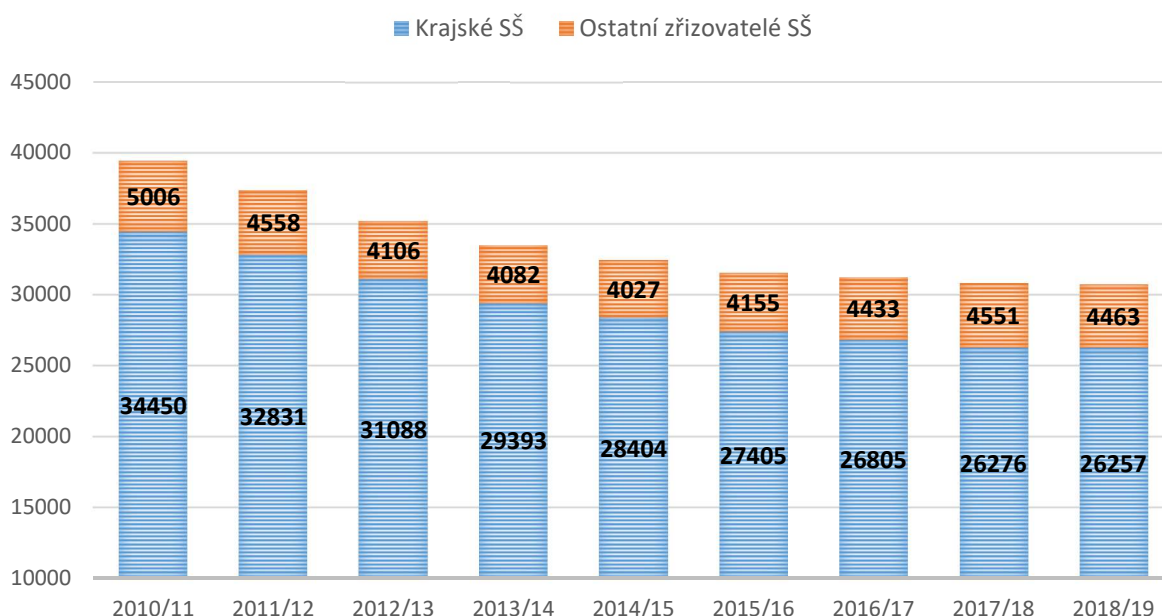
Ve středním školství dochází k dlouhodobému poklesu počtu žáků (denní forma vzdělávání – nebude-li dále uvedeno jinak, vždy budou uváděna data počtu žáků v denní formě vzdělávání). Tento negativní vývoj se však již pomalu zastavil a naopak by měl počet žáků na středních školách do roku 2027 narůstat. V roce **2027 by měl počet žáků na SŠ odpovídat cca počtu žáků v roce 2011**. Po té by mělo dojít k dlouhodobému, významnému poklesu počtu žáků.

Od roku **2008 ubylo na středních školách více než čtvrtina žáků**. Balance počtu žáků se však liší podle zřizovatelů. Zatímco na středních školách zřizovaných Ústeckým krajem evidujeme setrvalý pokles po celé období, na školách ostatních zřizovatelů sledujeme v období 2014 - 2017 nárůst počtu žáků. I když jsou kapacity středních škol jiných zřizovatelů řádově nižší, stále mají dostatečnou absorpční kapacitu, která je více než dvojnásobná oproti aktuálnímu počtu žáků v těchto školách (dle údaje v rejstříku škol a školských zařízení je naplněnost škol zřizovaných privátním sektorem pouze 39 %). Vysoký podíl žáků těchto škol se pak vzdělává v oborech s problematičtější uplatnitelností na trhu práce (např. obory tzv. službové nebo ekonomické). I když je s ohledem na aktuální fázi hospodářského cyklu nezaměstnanost čerstvých absolventů velmi nízká napříč všemi obory vzdělání. Pouze čtyři střední školy jiných zřizovatelů vzdělávají žáky v technických/stavebních oborech vzdělání – skupiny oborů 23, 26 a 36, přičemž dvě z těchto škol vzdělávají žáky pouze v jednom z těchto oborů (školní rok 2018/2019). Celkový počet žáků v těchto oborech byl v uvedeném školním roce 321. Ústecký kraj pak nemá

jakoukoliv možnost regulace oborů středního vzdělání na těchto školách, pokud jsou již zapsány v rejstříku škol a školských zařízení.

Vezmeme-li v úvahu pouze vývoj žáků na SŠ zřizovaných Ústeckým krajem, jejichž průměrná naplněnost byla ve školním roce 2018/2019 525 žáků v denní formě vzdělávání, mohli bychom hypoteticky říci, že za 8 let „ubýlo“ v Ústeckém kraji 16 středních škol.

Graf č. 6: Vývoj počtu žáků SŠ v denní formě vzdělávání v Ústeckém kraji

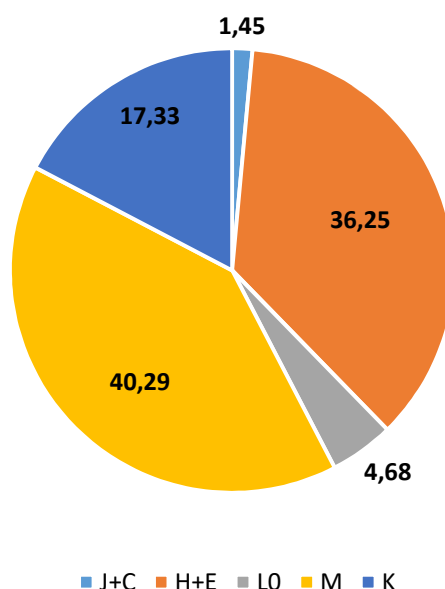

Zdroj: zahajovací výkazy k 30. 9., MŠMT, upraveno SMT

III.3.3 Vývoj počtu žáků v oborech středního vzdělání

V Ústeckém kraji je významný podíl žáků, kteří se vzdělávají v oborech kategorie dosaženého vzdělání E a H (obory s výučním listem). Ve srovnání s ostatními kraji ČR patří tento ukazatel k nejvyšším, podobně je na tom kraj Karlovarský a Liberecký. Podíl nově přijatých žáků v prvních ročnících odborných tzv. maturitních oborů vzdělání (M + L) je 45 % a tzv. gymnaziálních (K) 17 %.

Graf č. 7: Podíl nově přijatých žáků SŠ 2018/2019 dle kategorie dosaženého vzdělání v %

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Ústecký kraj má druhý nejvyšší podíl nově přijatých žáků do oborů kategorie dosaženého vzdělání E a H (střední vzdělání s výučním listem – tzv. učební obory). Nejvyšší podíl nově přijatých žáků kategorie E a H je v Karlovarském kraji (37,03 %), na třetím místě je kraj Liberecký se 34,18 %. Například žáci Moravskoslezského kraje (se kterými je Ústecký kraj vzhledem obdobné hospodářské struktuře často srovnáván) tvoří pouze 30,69 % podíl a ve srovnání mezi všemi kraji jsou až na 8. místě.

Podíl 4,68 % žáků nově přijatých do oborů kategorie dosaženého vzdělání L/O (obory umožňující dosažení středního vzdělání s výučním listem a středního vzdělání s maturitní zkouškou) je třetí nejnižší v mezikrajském srovnání. Celorepublikový průměr pak je 6,11 % žáků.

Nově přijatí žáci do oborů kategorie dosaženého vzdělání M (střední vzdělání s maturitní zkouškou – bez gymnázií) tvoří 40,29 %. To prakticky odpovídá republikovému průměru.

V mezikrajském srovnání je v Ústeckém kraji nejnižší podíl nově přijatých žáků do oborů kategorie dosaženého vzdělání K (gymnaziální vzdělání). Nově **přijatí žáci do gymnázií tvoří pouze 17,33 %** (včetně 8 a 6 letých gymnázií). Ačkoliv je podíl gymnazistů v Ústeckém kraji nejnižší, vykazují nejvyšší neúspěšnost u maturitní zkoušky (tzv. prvomaturanti v jarním zkušebním období) a výsledky žáků v jednotné přijímací zkoušce v českém jazyce a matematice jsou, ve srovnání s žáky gymnázií v ostatních krajích, rovněž nejhorší (výsledky MZ a jednotné přijímací zkoušky v roce 2018).

Ve vývoji počtu žáků středního vzdělání **s výučním listem**, v jednotlivých skupinách oborů, lze vysledovat pozitivní i negativní trendy. Z hlediska potřeb zaměstnavatelů, ale i strategické významnosti pro rozvoj kraje, lze označit za velmi **pozitivní vývoj počtu žáků v technických oborech** vzdělání (skupiny oborů vzdělání 23 a 26). V těchto oborech se ve školním roce 2018/2019 vzdělávalo o 1,6 % více žáků než před šesti lety (podíl na celkové počtu žáků v jednotlivých školních letech). V absolutních hodnotách je to nárůst „pouze“ o 200 žáků, za sledované období však na středních školách ubylo téměř 4 500 žáků (cca 13 %). Kladně lze pak hodnotit také vývoj ve skupině oborů 41 Zemědělství a lesnictví. Naopak významný **pokles počtu žáků evidujeme u stavebních oborů** vzdělání, tento problém je

významnější o to, že ho sledujeme také u žáků tzv. maturitních oborů vzdělání. Druhý největší pokles je ve skupině oborů 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. Reálně došlo v této skupině oborů k většímu souladu poptávky zaměstnavatelů s počtem absolventů. Zatímco v předchozích letech byla nezaměstnanost absolventů v této skupině oborů většinou o 6 % vyšší než průměr nezaměstnanosti absolventů učebních oborů, v roce 2018 již tento průměr prakticky představuje a další pokles tak již není žádoucí (pozn. absolventi těchto oborů vykazují menší shodu dosaženého vzdělání s vykonávanou profesí, např. na rozdíl od absolventů oborů technických, otázkou pak tedy zůstává vývoj nezaměstnanosti v případě zhoršení hospodářského vývoje v ČR). Vývoj v ostatních skupinách oborů kategorie dosaženého vzdělání E a H byl ve sledovaném období prakticky stabilní a více či méně odpovídal demografickému vývoji.

Tabulka č. 15: Podíl žáků v oborech E a H na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %

Podíl žáků v oborech E a H na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %								Bilance 2012- 2018
Skupina oborů	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	4,9	5,2	5,6	5,6	5,8	5,9	5,8	0,9
26 - Elektrotech., telekom. a výpoč.tech.	1,6	1,6	1,6	1,7	1,8	2,1	2,3	0,7
29 - Potravinářství a potravinářská chemie	1,2	1,3	1,4	1,6	1,5	1,5	1,5	0,3
31 - Textilní výroba a oděvnictví	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	-0,1
33 - Zprac. dřeva a výroba hudebních nást.	1,6	1,5	1,3	1,2	1,2	1,3	1,5	-0,1
34 - Polygrafie, zprac. papíru, filmu a fot.	0,2	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	3,3	3,2	3,0	2,6	2,4	2,1	2,0	-1,3
37 - Doprava a spoje	0,0	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,1
39 - Speciální a interdisciplinární obory	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,1
41 - Zemědělství a lesnictví	1,8	2,0	2,1	2,1	2,3	2,2	2,1	0,4
53 - Zdravotnictví	0,2	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,1
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	5,4	5,2	4,9	4,7	4,6	4,2	4,2	-1,2
66 - Obchod	2,7	2,9	3,2	3,2	2,9	2,9	2,8	0,1
69 - Osobní a provozní služby	2,7	2,5	2,5	2,6	2,5	2,3	2,4	-0,3
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	0,5	0,5	0,5	0,6	0,6	0,5	0,6	0,1
82 - Umění a užité umění	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Celkem žáků (abs. hodnota)	35194	33475	32431	31560	31238	30827	30 720	

Zdroj: zahajovací výkazy 30.9. daného šk. roku MŠMT, upraveno SMT

Pozn. zvýrazněn je vývoj ve skupině oborů, který představuje ve sledovaném období rozdíl $\pm 0,5$ % a je již tak z celkového pohledu významnější

Vývoj počtu žáků středního vzdělání s maturitní zkouškou, v jednotlivých skupinách oborů, je dynamičtější než v oborech vzdělání s výučním listem. Ve více než polovině skupin oborů, jejichž absolventi dosáhnou středního vzdělání s maturitní zkouškou, došlo k odchylce $\pm 0,5$ % mezi roky 2012 a 2018 na podílu všech žáků SŠ v daném školním roce. Jednoznačně **pozitivně** lze vnímat **vývoj** ve skupinách **oborů 18 Informační technologie a 23 Strojírenská výroba**. Jedná se o obory vzdělání poplatné aktuálním, ale i očekávaným trendům v průmyslu a digitalizaci obecně. V tomto směru by bylo vhodné zlepšit bilanci ve skupině oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, jedná se o obory, které mají z pohledu středního vzdělání, nejužší vazbu na tzv. průmyslu 4.0 (pokročilý stupeň digitalizace, automatizace a robotizace výrobních procesů). Největší pokles evidujeme v tzv. maturitních oborech ve skupinách oborů 63 Ekonomika a administrativa a 65 Gastronomie, hotelnictví a turismus. Jejich podíl na celkovém počtu žáků klesl za sledované období o 3,8 %. V absolutních hodnotách to činí téměř 1 800 žáků. V těchto dvou skupinách oborů, kategorie M a L, je však stále

největší nezaměstnanost u čerstvých absolventů. Nejvyšší podíl žáků ze všech skupin oborů vzdělání získala za sledované období gymnázia, tento podíl činí 3% body. Ačkoliv se v absolutních hodnotách počet žáků gymnázií snížil v posuzovaném období o cca 120, jedná se o pokles o pouhé 1,4 % (pokles všech žáků činil cca 13 %). Údaj je však do určité míry ovlivněn započítáním žáků na nižších stupních gymnázií. Naopak velmi **negativní je vývoj ve stavebních oborech**.

Tabulka č. 16: Podíl žáků v oborech LO, M a K na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %

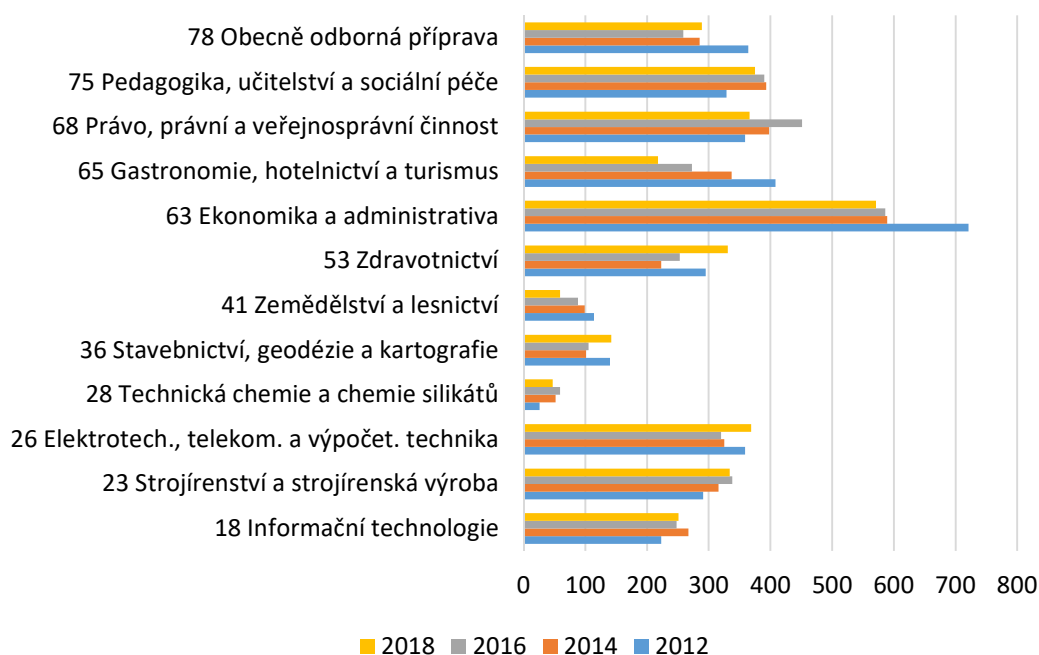
Podíl žáků v oborech LO, M a K na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %								Bilance
Skupina oborů	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2012-2018
16 - Ekologie a ochrana život. prostředí	0,5	0,5	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6	0,1
18 - Informační technologie	2,0	2,5	2,6	2,5	2,6	2,5	2,5	0,5
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	3,6	3,5	3,7	3,7	3,9	4,1	4,2	0,6
26 - Elektrotech., telekom. a výpoč.tech.	4,1	3,6	3,7	3,8	3,6	3,8	3,9	-0,2
28 - Technická chemie a chemie silikátů	0,3	0,3	0,4	0,5	0,6	0,6	0,6	0,3
34 - Polygrafie, zprac. papíru, filmu a fot.	0,9	0,8	0,8	0,8	0,7	0,7	0,7	-0,1
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	2,1	1,8	1,5	1,3	1,2	1,2	1,3	-0,8
37 - Doprava a spoje	1,0	0,8	0,8	0,8	0,9	1,0	0,9	-0,1
39 - Speciální a interdisciplinární obory	0,7	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	0,1
41 - Zemědělství a lesnictví	1,5	1,4	1,3	1,1	1,0	1,0	0,9	-0,7
43 - Veterinářství a veterinární prevence	0,2	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,2
53 - Zdravotnictví	2,9	2,9	2,8	2,6	2,8	2,8	3,1	0,2
63 - Ekonomika a administrativa	9,3	8,5	7,7	7,3	7,2	7,0	6,9	-2,4
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	4,1	4,1	4,0	3,7	3,2	3,0	2,7	-1,4
66 - Obchod	0,4	0,3	0,3	0,2	0,1	0,1	0,1	-0,3
68 - Právo, právní a veřejnospráv. činnost	3,7	4,1	4,3	4,5	4,8	4,7	4,7	1,0
69 - Osobní a provozní služby	1,1	1,2	1,3	1,4	1,4	1,4	1,3	0,2
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	3,2	3,3	3,7	3,9	4,1	4,5	4,6	1,4
78 - Obecně odborná příprava (lycea)	4,0	3,9	3,7	3,7	3,4	3,5	3,6	-0,5
79 - Obec. příprava (gymnázia vč. vícelet.)	23,2	24,1	24,6	25,6	26,1	26,4	26,1	3,0
82 - Umění a užité umění	0,9	0,9	1,1	1,2	1,3	1,4	1,3	0,5
Celkem žáků (abs. hodnota)	35194	33475	32431	31560	31238	30827	30 720	

Zdroj: zahajovací výkazy 30.9. daného šk. roku MŠMT, upraveno SMT

Pozn. zvýrazněn je vývoj ve skupině oborů, který představuje ve sledovaném období rozdíl $\pm 0,5$ % a je již tak z celkového pohledu významnější

Z hlediska současných, ale také budoucích předpokládaných potřeb zaměstnavatelů v Ústeckém kraji, je potřeba podporovat skupiny oborů vzdělání 23, 26 a 36. Ústecký kraj je významně průmyslovým regionem, absolventi v těchto oborech jsou tak důležití pro udržení a zvyšování konkurenceschopnosti kraje. Specifická podpora by pak měla být věnována také chemickým oborům vzdělání. Z hlediska zdravotnických potřeb obyvatelstva je pak důležitá podpora skupiny oborů vzdělání 53 Zdravotnictví, ve kterých v minulých letech došlo k významnému poklesu počtu žáků. V posledních dvou letech však sledujeme změnu v tomto negativním trendu a počty žáků oboru vzdělání Zdravotnický asistent/Praktická sestra začínají celkově v prvním ročníku narůstat. Mezi hlavní příčiny této změny řadíme nepovinnost konat v těchto oborech maturitní zkoušku z matematiky (od roku 2022) a také v zařazení oboru vzdělání Zdravotnický asistent/Praktická sestra do stipendijního programu Ústeckého kraje.

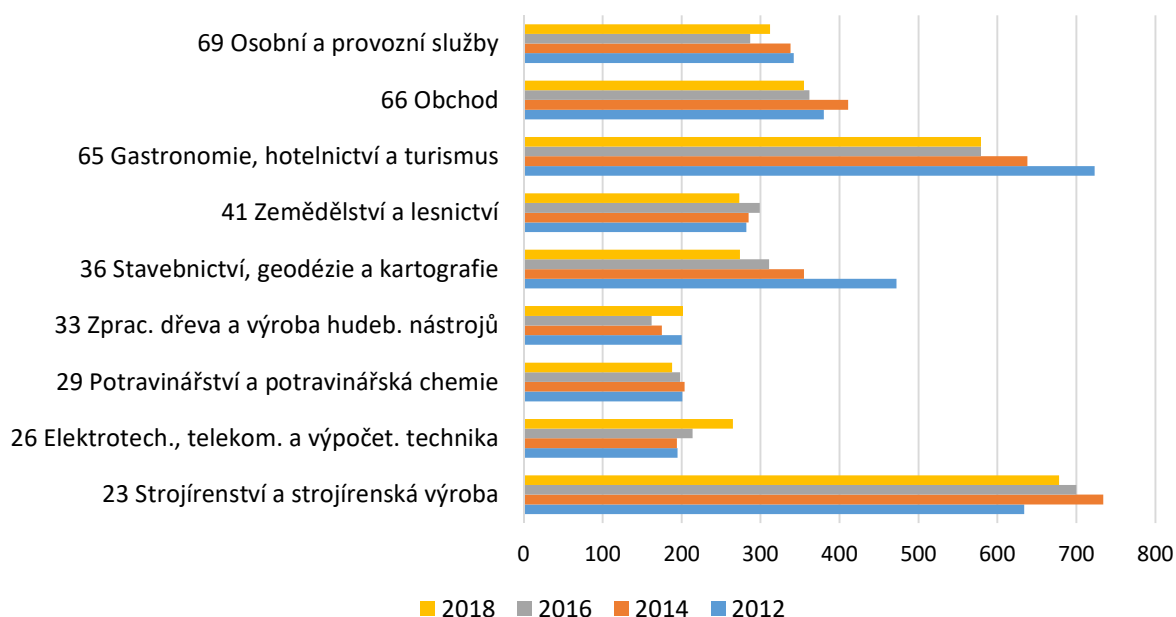
Graf č. 8: Počet žáků v prvním ročníku dle skupin oborů vzdělání, kategorie M a L0

Zdroj: zahajovací výkazy k 30. 9. daného školního roku MŠMT, upraveno SMT

Obecně lze konstatovat, že vlivem dlouhodobé propagace a popularizace technických oborů vzdělání dochází k částečné harmonizaci s požadavky trhu práce – narůstá počet žáků v technických oborech vzdělání. Vzhledem k předpokládaným změnám na trhu práce očekáváme zvyšující se požadavky zaměstnavatelů na kvalifikaci absolventů technických oborů vzdělání. Je tedy potřeba zaměřit se na podporu zvyšování zájmu žáků vycházejících z devátých tříd základních škol o obory vzdělání poplatné tomuto trendu (související s tzv. technologiemi 4.0). Jedná se o obory vzdělání, jejichž absolventi získávají vyšší kvalifikaci (kategorie dosaženého vzdělání M a L/0).

Graf č. 9: Počet žáků v prvním ročníku dle skupin oborů vzdělání, kategorie E a H

Zdroj: zahajovací výkazy k 30. 9. daného školního roku MŠMT, upraveno SMT

Střední školy poskytují s ohledem na negativní demografický vývoj poměrně vysokou nabídku oborů středního vzdělání, a to mnohdy z pohledu trhu práce v neperspektivních oborech, jejichž žáci navíc vykazují vysokou míru neúspěšnosti u maturitní zkoušky. Typicky se jedná obory Podnikání, Ekonomika a podnikání a Kosmetické služby (viz také tematická zpráva ČŠI - Vzdělávání ve středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky 2018).

Zatímco ve školním roce 2011/2012 se na středních školách vzdělávalo 28 790 žáků v celkem 410 oborech středního vzdělání (mimo oborů gymnázií a oborů kategorie C), ve školním roce 2018/2019 to bylo pouze 22 340 žáků, kteří se ovšem vzdělávali ve 416 oborech. Průměrná **naplněnost oborů** na školách se tak **snížila ze 70 žáků na 54 žáků na obor vzdělání**. Tento vývoj vede k nízké naplněnosti tříd a v důsledku také k neefektivnímu využívání finančních prostředků a lidských zdrojů. K určité redukci oborové nabídky by jistě mělo dojít, na druhou stranu je potřeba uvažovat v kontextu demografického vývoje, podle kterého by se v roce 2027 mělo na středních školách vzdělávat přibližně stejné množství žáků jako ve školním roce 2011.

III.3.4 Výsledky vzdělávání žáků SŠ a související problematika

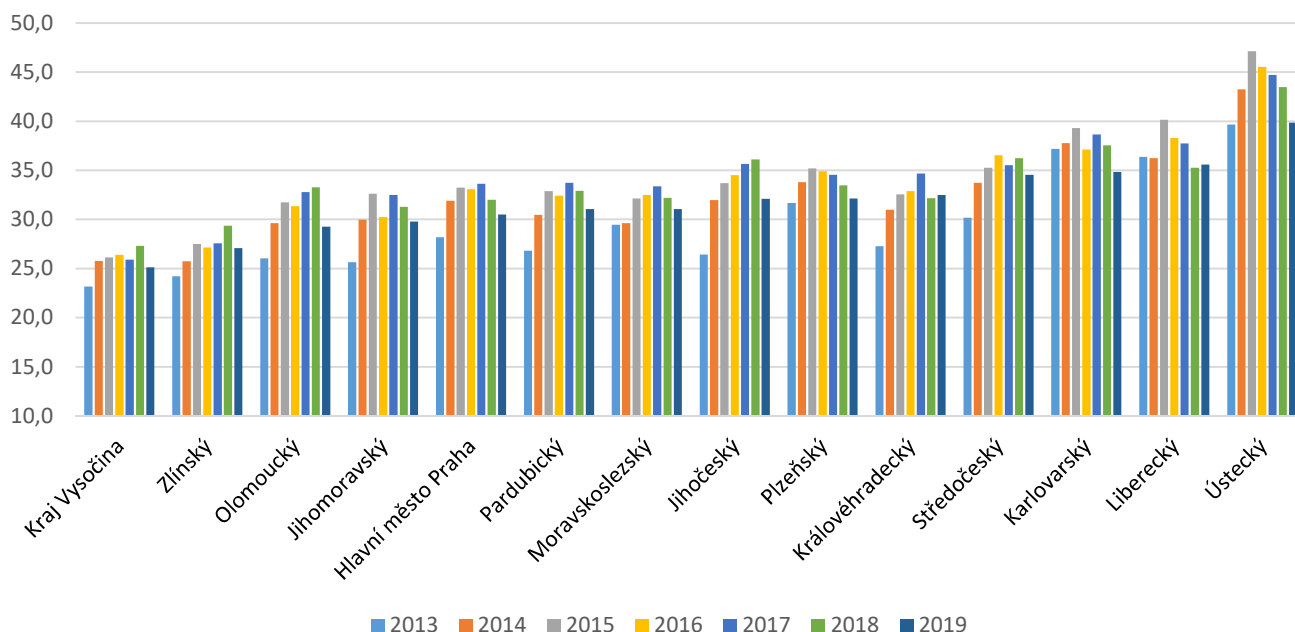
V Ústeckém kraji je v mezikrajském srovnání **nejvyšší podíl žáků, kteří neuspějí u maturitní zkoušky**. Obecně vykazují lepší výsledky u MZ žáci gymnázií, technických oborů a oboru Obchodní akademie, i když i zde existují rozdíly mezi školami. Obecně dosahují velmi špatných výsledků žáci tzv. nástaveb (zejména oboru Podnikání), oboru Ekonomika a podnikání a Kosmetické služby (ČŠI - Vzdělávání ve středních školách s vysokou mírou neúspěšnosti žáků ve společné části maturitní zkoušky 2018). Ačkoliv u nástaveb je podíl maturantů, kteří MZ nesložili dramaticky nejvyšší, je u této skupiny v důsledku situace méně kritická, a to s ohledem na již dosaženou kvalifikaci alespoň středního vzdělání s výučním listem.

Od roku 2014 se pohybuje hrubá **neúspěšnost žáků – tzv. prvomaturantů** (podíl žáků, kteří podali přihlášku v prosinci předchozího roku ke konání MZ a zároveň konají tuto zkoušku poprvé) u maturitní

zkoušky v jarním termínu **nad 40 %**, teprve v roce 2019 klesl podíl neúspěšných žáků u jarního termínu MZ opět pod tuto hranici, i když velmi těsně.

Ačkoliv od roku 2015 sledujeme trend zvyšování úspěšnosti žáků u MZ v Ústeckém kraji, podíl neúspěšných je stále velmi vysoký.

Graf č. 10: MZ - hrubá neúspěšnost žáků v jarním řádném termínu v %

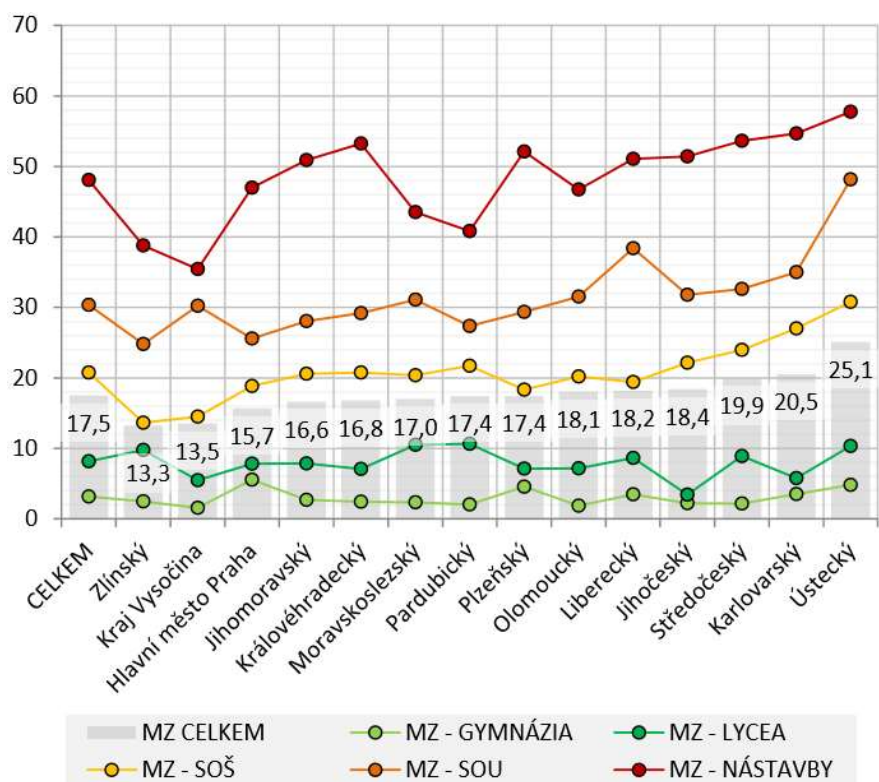

Zdroj dat: Cermat, upraveno SMT

Po podzimním zkušebním období se hrubá neúspěšnost výrazně zlepšuje, stále je však v Ústeckém kraji na vysokých hodnotách 25,1 % (2018). Rozdíl je také mezi úspěšností žáků podle toho, kdo je zřizovatelem školy. Nejhorší výsledky vykazují žáci ze škol zřízených privátním sektorem (hrubá neúspěšnost po podzimním zkušebním období se pohybovala kolem 33 %).

Obecně pak celkovou bilanci úspěšnosti u MZ ovlivňují v Ústeckém kraji žáci na středních odborných školách (všichni zřizovatelé), jejich neúspěšnost dosahuje po podzimním zkušebním období téměř 31 % a tvoří největší množinu maturantů. Zatímco maturanti nástavbového studia a středních odborných učilišť vykazují velmi vysoké hodnoty neúspěšnosti, jejich počet je řádově menší a celkovou bilanci tolik neovlivní.

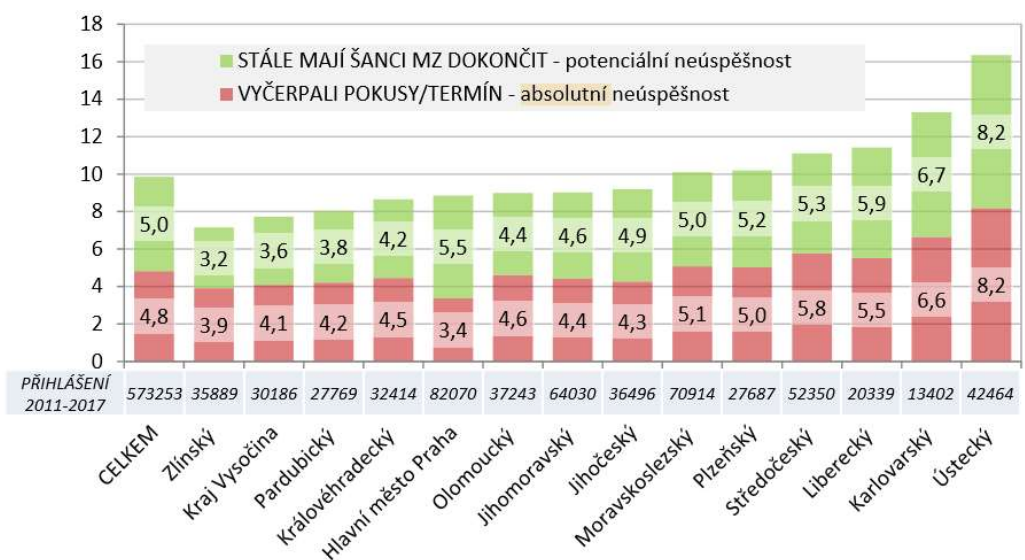
Graf č. 11: Hrubá neúspěšnost u MZ celkem, podle kraje typu školy – stav po podzimním zkušebním období 2018 (prvoturnanti v % z počtu přihlášených)

Zdroj: Cermat, dostupné z https://data.cermat.cz/files/files/MZ13-18_KRAJSKE_VYSLEDKY.pdf

Dalším důležitým ukazatelem je srovnání tzv. absolutní a potenciální neúspěšnosti. Absolutní neúspěšnost znamená, že žák již vyčerpal všechny opravné termíny pro složení MZ, případně proměškal 5 letou lhůtu, a nemá tedy již možnost tuto zkoušku složit. Zatímco u potenciální neúspěšnosti má žák k dispozici ještě minimálně jeden náhradní termín. Potenciální i absolutní neúspěšnost je v Ústeckém kraji opět nejvyšší.

Graf č. 12: Absolutní a potenciální neúspěšnost (v % z počtu přihlášených prvoturnantů 2011 – 2017)

Zdroj: Cermat, dostupné z https://data.cermat.cz/files/files/MZ13-18_KRAJSKE_VYSLEDKY.pdf

Podle výstupů z Mimořádného šetření ke stavu zajištění výuky učiteli (MŠMT 2019) je v Ústeckém kraji na středních školách **17,9 % hodin přímé pedagogické činnosti odučeno neaprobovaným učitelem**. To je nejvyšší podíl ve srovnání s ostatními kraji. Průměr za ČR je 10,8 % a např. v Moravskoslezském kraji to je pouze 7,1 %.

V Ústeckém kraji je zároveň nejnižší podíl učitelů s vysokoškolským vzděláním na magisterské nebo vyšší úrovni (71 %). Naopak nejvyšší podíl je v kraji Moravskoslezském (85 %). V Ústeckém kraji je také nejvyšší podíl učitelů s nejvýše dosaženým středním vzděláním bez maturitní zkoušky (3,1 %). Např. v Moravskoslezském kraji tvoří pouze 0,7 % učitelů.

I když na středních školách stále převažují učitelé, kteří jsou absolventy učitelských oborů (57,4 %), je jich vzhledem k odborné složce výuky ztatečně méně než na nižších stupních vzdělávání. Nejvyšší podíl těchto učitelů je v Moravskoslezském kraji (61,1 %), nejméně opět v Ústeckém kraji (49,0 %).

V Ústeckém kraji je na středních školách **největší poptávka po učitelích odborných předmětů v elektrotechnických, stavebních a strojírenských oborech** středního vzdělání. Vzhledem k tomu, že průměrný věk stávajících učitelů v těchto oborech je cca 56 let, bude situace nadále eskalovat. K určitému zlepšení této situace by mohla vést novela zákona o pedagogických pracovnících. Ze **všeobecně vzdělávacích předmětů je největší poptávka po učitelích fyziky, informatiky, matematiky a anglického jazyka**.

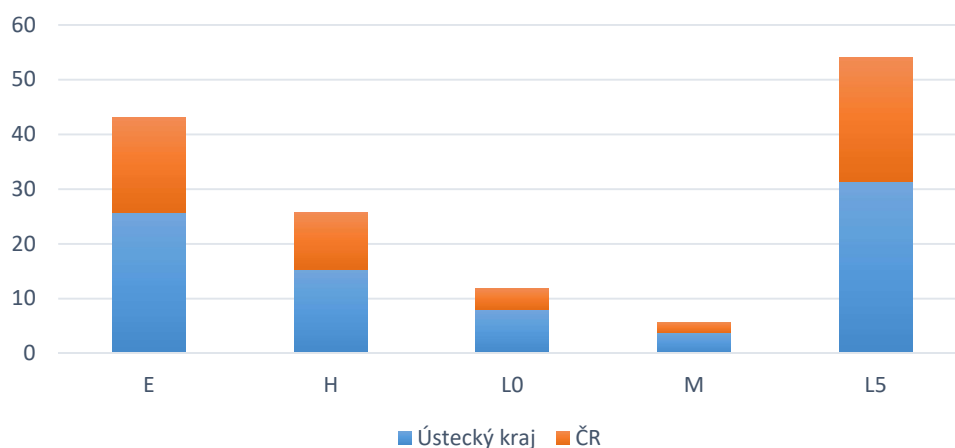
Stejně jako v oblasti základního vzdělávání začínají být kritickým faktorem pro zlepšení výsledků a kvality středního vzdělávání lidské zdroje.

III.3.5 Předčasné odchody ze vzdělávání

V podmínkách českého vzdělávacího systému jsou mezi předčasně odcházející zahrnováni žáci, kteří po základní škole ve vzdělávání nepokračují a žáci, kteří vzdělávání na střední škole započali, ale z nějakého důvodu ho nedokončili. Tyto osoby tedy dosáhly max. základního vzdělání.

Dle Eurostatu je v Ústeckém a Karlovarském kraji nejvyšší míra předčasných odchodů (15,6 %, průměr ČR je 6,7 % - 2017) ze vzdělávání. U předčasných odchodů ze středního vzdělávání je v mezikrajském srovnání situace v Ústeckém kraji opět nejhorší, a to ve všech kategoriích dosaženého vzdělání.

Graf č. 13: Podíl žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání, dle kategorie dosaženého vzdělání šk. rok 2015/2016 v %

Zdroj: MŠMT, upraveno SMT

Jedním z nejúčinnějších nástrojů prevence školního neúspěchu a předčasných odchodů, tedy jevu, které spolu korelují, je úzká spolupráce školy a zákonných zástupců žáka (případně OSPOD), doučování žáků, kteří mohou být výše uvedenými jevy ohroženi a také mezioborová propustnost. U těchto žáků je také důležitá včasná intervence. V případě odchodů ze SŠ hraje důležitou úlohu také kvalitní kariérové poradenství na ZŠ.

Se školním neúspěchem a předčasnými odchody souvisí také počet zameškaných a neomluvených hodin. Tyto statistiky jsou pro Ústecký kraj opět velmi nepříznivé. Průměrný počet absencí na jednoho žáka ve středním odborném vzdělání v Ústeckém kraji je 201 hodin, to je nejhorší výsledek v mezikrajském srovnání. Průměr ČR v tomto ukazateli je 161 hodin na žáka.

III.3.6 Podmínky vzdělávání a podpora strategických oblastí

V minulých letech došlo k výraznému zlepšení materiálně technických podmínek a personálnímu rozvoji na SŠ prostřednictvím projektů realizovaných z IROP a OP VVV (ty však nejsou schopny dostatečně kompenzovat nedostatek učitelů některých předmětů). Na většině gymnázií byly komplexně modernizovány odborné učebny přírodovědných předmětů. Většina středních odborných škol s technickým zaměřením byla nově vybavena pro výuku odborných předmětů.

Důležitým prvkem jsou pro školy projekty zjednodušeného vykazování tzv. šablony. Tyto projekty jsou založeny na relativně jednoduché administrativě a umožňují školám zvýšit kvalitu vzdělávání v předem definovaných oblastech, zaměřují se zejména na personální podporu. V Ústeckém kraji je nejvyšší podíl středních škol, které tyto projekty zjednodušeného vykazování realizují.

S prudkým technologickým rozvojem v oblasti digitalizace (tzv. fenoménu 4.0), dochází ve společnosti ke změnám, které budou mít velký vliv na změny v profesní kvalifikaci absolventů, ale i na kompetence každého jednotlivce v jeho neprofesním, běžném životě. V této souvislosti je důležitá propagace a popularizace odborného vzdělávání, které má úzkou vazbu na tzv. průmysl a technologie 4.0, zejména v přidané hodnotě a výstupu vzdělávání (kategorie dosaženého vzdělání M a L/O). Je také důležité udržovat vysoký materiální standard a zlepšování personálních podmínek výuky v těchto oborech.

K dlouhodobé podpoře polytechnického vzdělávání je důležité, z důvodu průmyslových specifik ÚK a zajištění zdravotní péče obyvatel, podporovat také chemické a zdravotnické obory středního vzdělání. V rámci podpory polytechnického vzdělávání se v minulých letech osvědčila spolupráce mezi základními a středními školami. Do budoucna bude posílena nejen spolupráce škol, ale také škol a školských zařízení pro zájmové vzdělávání. Popularizace polytechnického vzdělávání by pak měla jít napříč všemi aktéry ve vzdělávání.

Vzhledem k dynamicky se vyvíjejícím podmínkám na trhu práce a změnám ve společnosti obecně, včetně očekávaného zániku některých profesí a zároveň vzniku zcela nových, je důležité soustředit pozornost při vzdělávání žáků na SŠ také na rozvoj tzv. obecných/přenositelných kompetencí, které zvýší adaptaci absolventů na měnící se podmínky. Také v této souvislosti by měla být dále podporována matematická, digitální, čtenářská a jazyková gramotnost na SŠ.

V oblasti infrastruktury bude potřeba zajistit na středních školách Ústeckého kraje odpovídající vnitřní datovou konektivitu a připojení k internetu. Kvalitní datová infrastruktura se stává jedním ze základních předpokladů pro rozvoj středních škol, mimo jiné v návaznosti na strategii digitálního vzdělávání.

V souvislosti s velmi progresivně se vyvíjející digitalizací veřejného prostoru a z toho plynoucích rizik je nutné zabezpečit na vybrané střední škole podmínky pro vzdělávání žáků tak, aby absolventi získali kompetence v oblasti kybernetické bezpečnosti, které by v navazujícím vzdělávání mohli dále rozvíjet. Cílem je také předávání znalostí o informační bezpečnosti v kontextu specifik prostředí SŠ ostatním SŠ v rámci kraje, v souladu se zákonnými povinnostmi a také požadavky zřizovatele.

III.3.7 Vybrané problémové oblasti:

- Vysoký podíl žáků studijních oborů, kteří neuspějí u maturitní zkoušky.
- Vysoký podíl žáků, kteří předčasně ukončí vzdělávání a vysoká absence žáků ve vyučování.
- Ohrožení výuky odborných předmětů v elektrotechnických, stavebních a strojírenských oborech středního vzdělání a vysoký průměrný věk stávajících učitelů, nedostatek nových učitelů.
- Ohrožení výuky všeobecně vzdělávacích předmětů, zejména: fyziky, informatiky, matematiky a anglického jazyka. Z důvodu chybějících odborně způsobilých učitelů.
- Struktura a kapacity oborů, neodpovídající demografickému vývoji relevantní věkové kohorty.
- Vysoký podíl středních škol (oborů středního vzdělání) jiných zřizovatelů, bez zaměření na technické a přírodovědné obory vzdělání.

III.4 Vyšší odborné vzdělávání

Ve školním roce 2018/2019 působilo na území Ústeckého kraje celkem osm vyšších odborných škol (VOŠ), z toho pouze jedna byla zřizována jiným zřizovatelem než je kraj.

Tabulka č. 17: Počet a struktura VOŠ

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní	
Děčín	2	0	0	0	2
Chomutov	1	0	0	0	1
Litoměřice	2	0	0	1	3
Louny	0	0	0	0	0
Most	1	0	0	0	1
Teplice	0	0	0	0	0
Ústí n. L.	1	0	0	0	1
celkem	7	0	0	1	8

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Vyšší odborné vzdělávání je jediný segment terciárního vzdělávání, na který má kraj přímou působnost. Zápis oborů VOŠ podléhá správnímu řízení zápisu oboru vzdělání do rejstříku škol a školských zařízení, na který má kraj vliv.

Při výuce v oborech VOŠ je kladen důraz na praktickou přípravu pro výkon náročných činností. Studenti tedy mají obvykle výrazně vyšší podíl praktické výuky, než studenti vysokých škol, proto jsou velmi žádáni zaměstnavateli, a to prakticky napříč všemi druhy oborů. O tom svědčí počet nezaměstnaných čerstvých absolventů v roce 2019 (pouze tři z celkového počtu 163 absolventů v roce 2018).

V oborech VOŠ dochází dlouhodobě k velmi významnému poklesu počtu studentů. Zatímco v roce 2013 bylo na VOŠ zapsáno 1502 studentů v denní formě vzdělání, v roce 2018 to bylo pouze 595 studentů, přičemž zhruba 30 % studentů již během prvního ročníku studium opouští. Příčinou je zejména demografický pokles a zároveň velké množství a dostupnost bakalářských studijních programů na vysokých školách, které mají předimenzovanou kapacitu. Absolventi středních škol pak mnohdy dávají přednost právě studiu na vysoké škole, které považují jako více prestižní.

Největší zájem je o studium ve zdravotnických oborech VOŠ, a to z toho důvodu, že poskytování zdravotnické péče a služeb ve většině spadá pod tzv. regulovaná povolání a bez potřebné kvalifikace nemůže být toto povolání vykonáváno. I zde ovšem dochází k velkému konkurenčnímu tlaku ze strany vysokých škol, což se na počtech studentů VOŠ ve zdravotnických oborech zásadně odráží.

Tabulka č. 18: Vývoj počtu studentů denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících vyšší odborné vzdělání a vzdělání v konzervatoři (dle KKOv s písmenem N) ve školách Ústeckého kraje

Skupina oborů N	Školní rok						
	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Denní forma							
23 - Strojírenství a strojírenská výroba	0	0	19	10	11	0	0
26 - Elektrotechnika, telekom. a výpočet. tech.	46	35	19	32	8	6	0
36 - Stavebnictví, geodézie a kartografie	69	62	46	42	32	29	25
53 - Zdravotnictví	410	448	419	390	274	223	183
63 - Ekonomika a administrativa	151	116	102	78	62	42	46
64 - Podnikání v oborech, odvětví	207	211	195	154	129	128	115
65 - Gastronomie, hotelnictví a turismus	21	32	39	28	28	16	10
68 - Právo, právní a veřejnosprávní činnost	229	258	226	196	167	125	100
75 - Pedagogika, učitelství a sociální péče	179	180	174	150	121	95	82
82 - Umění a užité umění	198	160	138	86	68	48	34
Celkem studentů	1510	1502	1377	1166	900	712	595

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

V tomto ohledu by mohla pomoci transformace vyššího odborného vzdělání tak, aby lépe doplňovalo bakalářské studijní programy, případně umožnilo lepší prostupnost mezi obory vysokých a vyšších odborných škol. Uvažuje se o jednoletých bakalářských programech pro absolventy VOŠ. O tom, jakým vývojem se bude vyšší odborné vzdělání ubírat, rozhodne MŠMT v následujících letech na základě aktuálně realizovaného projektu.

Mezi hlavními cíli MŠMT v této oblasti patří zlepšení prostupnosti v přijímání absolventů VOŠ do vyšších ročníků příbuzných bakalářských studijních programů.

Mimo významného poklesu počtu studentů na VOŠ rovněž narůstá problém se zajištěním výuky některých předmětů kvalifikovanými učiteli.

Vzhledem k výše uvedenému nebude podporováno zapisování nových VOŠ na území kraje do rejstříku škol a školských zařízení. Naopak bude podporována transformace VOŠ, která povede k vyšší konkurenceschopnosti bakalářským studijním programům na vysokých školách.

IV. Základní umělecké, zájmové a jazykové vzdělávání

IV.1 Základní umělecké školy

Vzdělávání poskytované základními uměleckými školami (ZUŠ) je nedílnou součástí výchovně vzdělávací soustavy. Jedná se o komplexní odborné studium poskytující základy vzdělání v jednotlivých uměleckých oborech – hudebních, výtvarných, tanečních a literárně-dramatických.

Studium na ZUŠ svým obsahem předjímá obsah vzdělávání na středních a vysokých odborných školách uměleckého i pedagogického zaměření.

Základní umělecké školy v ÚK jsou rovnoměrně rozmístěny po celém území kraje a jsou proto dostupné většině žáků, kteří o studium mají zájem. Dle výpisu z rejstříku škol ze dne 6. 10. 2019 existuje v kraji celkem 31 základních uměleckých škol, ze kterých 23 je zřizováno obcemi, 7 škol je zřizováno krajem a 1 škola je privátní.

Ve školním roce 2018/2019 studovalo na základních uměleckých školách v Ústeckém kraji celkem 15 781 žáků, to je přibližně o 850 žáků více než před čtyřmi lety. Vývoj souvisí především s nárůstem populace v relevantní věkové kohortě. Největší zájem je tradičně o individuální hudební výuku.

Tabulka č. 19: Žáci studující na základních uměleckých školách v roce 2018/2019 dle výkonových výkazů k 30.9.2018

Zřizovatel	Obor	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
Ústecký kraj	taneční	256	289	290	260
	výtvarný	848	852	868	881
	literárně dram.	121	119	111	140
	hudební s výukou - individ.	2569	2664	2698	2639
	hudební s výukou - kolektivní	185	165	190	270
Celkem počet žáků		3979	4089	4157	4190
Obec	taneční	1573	1481	1541	1571
	výtvarný	2186	2290	2371	2480
	literárně dram.	769	717	737	778
	hudební s výukou - individ.	6037	6206	6181	6269
	hudební s výukou - kolektivní	316	277	268	255
Celkem počet žáků		0	0	0	0
Soukromý subjekt	taneční	0	0	0	0
	výtvarný	207	220	250	238
	literárně dram.	0	0	0	0
	hudební s výukou - individ.	0	0	0	0
	hudební s výukou - kolektivní	0	0	0	0
Celkem počet žáků		207	220	250	238
Celkem taneční obor		1829	1770	1831	1831
Celkem výtvarný obor		3241	3362	3489	3599
Celkem lit. drama. obor		890	836	848	918
Celkem hudební obor ind.		8606	8870	8879	8908
Celkem hudební obor kolekt.		501	442	458	525
Celkem		15067	15280	15505	15781

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Podíl počtu žáků v jednotlivých uměleckých oborech se v čase příliš nemění, v hudebním oboru však dochází ke zvýšení podílu žáků s individuální výukou nad těmi s výukou kolektivní.

Ačkoliv se podíl žáků ZUŠ na věkové skupině 6 – 18 let zvýšil oproti předchozímu DZ o cca 1,5 % stále je tento podíl ve srovnání s jinými kraji velmi nízký - 15,7 %. Proto bude v následujícím období povolováno navyšování kapacit ZUŠ, bude však přihlíženo k nabídce ZUŠ v regionu, zájem bude vyrovnávání regionálních disparit – podrobněji v kapitole Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení.

Základní umělecké školy jsou svou činností zaměřeny výrazně lokálně a s obcemi, ve kterých sídlí, úzce spolupracují. Proto bude v případě zájmu konkrétní obce podporováno předání řízovatelských funkcí ZUŠ, které zřizuje Ústecký kraj, obcím.

IV.2 Střediska volného času

Střediska volného času poskytují možnost zájmové činnosti a aktivního způsobu trávení volného času žákům základních i středních škol a tím významně přispívají k individuálnímu rozvoji, socializaci dětské osobnosti a k prevenci sociálně negativních a patologických jevů.

V Ústeckém kraji působilo k 30. 9. 2019 celkem 35 středisek volného času. Většinu středisek volného času tvoří domy dětí a mládeže (DDM), z nichž 24 bylo zřizováno obcemi, 5 krajem, 3 DDM byly zřizovány církvemi a 1 DDM byl zřizován privátním sektorem. V kraji dále působí dvě stanice zájmových činností.

Tabulka č. 20: Počet a struktura SVČ dle okresu a zřizovatele

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní	
Děčín	2	5	1	0	8
Chomutov	0	4	0	0	4
Litoměřice	1	8	0	1	10
Louny	1	2	0	0	3
Most	0	1	0	0	1
Teplice	2	3	2	0	7
Ústí n. L.	0	2	0	0	2
celkem	6	25	3	1	35

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Vývoj počtu účastníků středisek volného času je v posledních letech příznivý, což souvisí také se vzrůstajícím počtem dětí v relevantní věkové skupině. Ve sledovaném období došlo k nárůstu počtu účastníků pravidelné činnosti o cca 4 000 a tvoří více než 29 tis.

V následujícím období předpokládáme v rámci projektu IKAP All vybudování 18 technických klubů na území Ústeckého kraje, přičemž činnost většiny z nich budou zajišťovat DDM. Obsahová náplň by měla být rozdělena do 3 částí. A to podpora řemesel, robotika a programování a podpora gramotností. Zapojeny budou také ZŠ i SŠ a to min. jako uživatelé služeb. Cílem je popularizace a nabídka mimoškolních aktivit v podporovaných oblastech. V celkovém důsledku pak větší počet obyvatel kraje s potřebnými kompetencemi v oblasti řemesel, robotiky a programování. V rámci této aktivity bude probíhat také jazyková výuka zaměřená na odborné pojmy.

Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Ústeckého kraje specifikoval regionální pracoviště, která zabezpečují informační, metodickou, organizační a vzdělávací funkci v oblasti práce s dětmi a mládeží,

včetně podpory práce s talentovanou mládeží (soutěže a přehlídky vyhlašované MŠMT apod.). Jedná se o DDM v 7 okresech Ústeckého kraje.

V následujícím období budou podporovány pravidelné zájmové útvary pro stálou skupinu účastníků (tzv. kroužky) zaměřené na technické a přírodovědné oblasti lidské činnosti, řemesla, robotiku a programování. Předpokládáme zachování minimálního počtu Ústeckým krajem zřizovaných DDM z důvodu plnění úkolů z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy ČR v přenesené působnosti. V případě zájmu konkrétní obce bude podporováno předání zřizovatelských funkcí DDM, které zřizuje Ústecký kraj, této obci.

IV.3 Školní družiny a školní kluby

Školní družiny a školní kluby jsou školská zařízení, která poskytují zájmové vzdělávání žákům z jedné nebo několika základních škol podle vlastního vzdělávacího programu, který jim umožňuje výrazně se profilovat podle zájmů a potřeb žáků. Školní družiny a kluby slouží výchově, vzdělávání, sportovní a zájmové činnosti žáků v době mimo vyučování. Školní družiny jsou přednostně určeny žákům na prvním stupni ZŠ. Školní kluby jsou přednostně určeny žákům druhého stupně ZŠ a žákům odpovídajícího nižšího stupně šestiletého nebo osmiletého gymnázia.

Tabulka č. 21: Počet ZŠ poskytujících vzdělávání ve školních klubech a družinách

Rok	Školní družina - vývoj počtu ZŠ	Školní klub - vývoj počtu ZŠ
2010	272	47
2013	275	45
2015	277	49
2016	275	49
2017	275	48
2018	269	59

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

V souladu s demografickým vývojem stoupá i počet žáků, kteří se zúčastňují vzdělávání ve školních družinách a klubech. Vzniká tak potřeba navyšování jak počtu, tak kapacit těchto zařízení. Ústecký kraj bude v souladu s aktuálními potřebami a očekávaným vývojem podporovat navyšování kapacit a počtu těchto zařízení.

Tabulka č. 22: Vývoj počtu žáků ve školních klubech a družinách

Rok	Školní družina - vývoj počtu žáků	Školní klub - vývoj počtu žáků
2010	18 388	3 700
2013	20 102	4 287
2015	21 890	4 899
2016	22 332	4 863
2017	22 574	4 889
2018	22 747	4 991

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

IV.4 Jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky

V oblasti jazykového vzdělávání dochází ke snižování počtu žáků v těchto školách, proto nebude podporováno zapsání nových jazykových škol do školského rejstříku. Pozornost bude věnována zkvalitňování výuky v těchto školách.

V. Rovné příležitosti ve vzdělávání, poradenství, vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami

Rovnými příležitostmi ve vzdělávání rozumíme nastavení takových podmínek, které umožní širší zapojení žáků se speciálními vzdělávacími potřebami do hlavního vzdělávacího proudu. Je však nutné vnímat a posuzovat všechny faktory, které ovlivňují výsledky tohoto vzdělávání. Je podstatná zejména spolupráce základních škol s rodiči a školskými poradenskými zařízeními. Speciální školy by pak měly poskytovat vzdělání těm žákům, kterým jejich stupeň postižení neumožňuje efektivní vzdělávání v hlavním vzdělávacím proudu. Cílem je, aby individuální možnosti každého žáka mohly být rozvinuty a posíleny co nejvíce. Jaký typ zařízení tomu bude odpovídat, musí být ve shodě se zájmy dítěte.

V oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami vycházíme z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období 2019-2023, který vycházel ze Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020. Zde je jedním z cílů snižovat nerovnost ve vzdělávání. „Strategie usiluje o to, aby žádná společenská skupina nebyla v přístupu ke školnímu vzdělávání znevýhodněna a aby vzdělávací příležitosti i výsledky byly co nejméně ovlivněny takovými faktory, jako pohlaví, socioekonomický status, region, národnost, původ kulturně odlišném prostředí apod., které jedinec nemůže ovlivnit.“

Důležitým dokumentem je také Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019-2020, jehož cílem je nastavení podmínek pro vzdělávání **všech žáků** tak, aby při zabezpečení adekvátních podpůrných opatření bylo možné vzdělávání uskutečňovat přednostně v hlavním vzdělávacím proudu, v případě, že to je v zájmu každého konkrétního dítěte.

Ve speciálních školách a třídách dochází dlouhodobě ke snižování počtu žáků. Naopak se zvyšuje počet dětí a žáků se SVP v běžných třídách a školách. Z důvodu podpory běžných škol a tříd, ve kterých se vzdělává vyšší počet žáků se SVP, byla v rámci projektu IKAP vytvořena odborná metodická skupina (dále „OMS“), která se zaměřuje na podporu těchto žáků a také žáků nadaných. OMS vyhledává příklady dobré praxe a zohledňuje náměty od pedagogů vč. zajímavých metod, procesů a pomůcek, které se snaží koordinovaně zavádět do výuky. OMS a partneři se také podílí na podpoře učitelů přímo ve školách, rovnoměrně zastoupených v rámci celého Ústeckého kraje, které projevíly zájem o zapojení do projektu, poznatky jsou tak dále předávány v rámci škol. Pomoc spočívá zejména v metodické podpoře (konzultaci) při tvorbě individuálního vzdělávacího plánu (IVP) a v poskytování poradenství. Jedním z důležitých opatření byla také personální podpora škol s vyšším podílem žáků se SVP. Tato podpora byla cílena zejména na školy s vyšším podílem žáků s narušenými komunikačními kompetencemi (včetně logopedických vad).

Jednou z priorit bylo vzdělávání pedagogických pracovníků základních a středních škol v oblasti metodického vedení a rozvoj znalostí nezbytných při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - zejména na práci asistentů pedagoga a učitele, kteří mají asistenta ve třídě.

V.1 Síť škol samostatně určených pro vzdělávání žáků se SVP a žáci individuálně integrování

V Ústeckém kraji působí v roce 2019 celkem 29 základních škol s upraveným vzdělávacím programem pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami. Většinu z nich, celkem 20, zřizuje kraj, 6 škol zřizují obce a 3 školy jiný zřizovatel.

Tabulka č. 23: Počet ZŠ pro vzdělávání žáků se SVP a žáky individuálně integrované

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	privátní sektor	
Děčín	4	0	0	1	5
Chomutov	0	3	0	0	3
Litoměřice	4	0	0	0	4
Louny	4	1	0	0	5
Most	2	2	0	0	4
Teplice	4	0	0	2	6
Ústí n. L.	2	0	0	0	2
celkem	20	6	0	3	29

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Strategie inkluzivního vzdělávání a s tím spojené přednostní přijímání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále „SVP“) do škol v hlavním vzdělávacím proudu vede k postupnému snižování počtu žáků ve školách samostatně zřízených pro žáky se SVP. Celkově dochází ke snižování podílu počtu žáků, kteří jsou zařazeni do speciálních tříd. Ve školním roce 2009/2010 bylo takto zařazeno 7,7 % žáků, ve školním roce 2018/2019 to bylo již jen 4,1 %. Zatímco se během posledních deseti let celkový počet žáků vzdělávaných v základních školách na území Ústeckého kraje zvýšil o 15 % (ze 63 290 na 73 172), počet žáků ve speciálních třídách klesl o 41 % (z 5 257 na 3 121). **Snižuje se především podíl žáků s mentálním postižením, kteří se vzdělávají ve speciálních třídách**, ti jsou častěji zařazováni do běžných tříd v rámci individuální integrace. Ve školním roce 2009/2010 tvořili mentálně postižení žáci 75 % všech žáků se zdravotním postižením zařazených do speciálních tříd, v následujících školních letech se jejich podíl snižoval až na současných 54 %. Oproti tomu se počet těchto žáků zařazených do běžných tříd zvýšil za posledních 10 let pětinasobně. Navzdory tomuto vývoji se však nenaplnily prognózy o zrušení škol vzdělávající žáky s mentálním postižením. V řadě případů dochází k přestupu z běžné ZŠ do ZŠ speciální v průběhu 5. třídy (často však již v průběhu 3. třídy). Žáci s LMP na střední a nižší úrovni nejsou zpravidla schopni za současných podmínek úspěšně zvládat vzdělávání na druhém stupni ZŠ. Naopak **ve speciálních školách významně přibývá žáků s těžšími formami postižení** (poruchami autistického spektra, těžkými poruchami chování, psychiatrickými poruchami a obecně žáků s více vadami).

Tabulka č. 24: Vývoj počtu žáků v základním vzdělání, kteří jsou zařazeni do speciálních tříd

	speciální třídy					vývoj v %
Druh postižení:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2014 - 18
mentálně	2603	2387	2101	1898	1670	-35,8
z toho středně těžce	342	277	278	241	235	-31,2
těžce postižení	101	96	61	53	34	-66,3
s hlubokým post.	16	12	7	5	3	-81,2
sluchově	19	13	5	6	5	-73,6
zrakově	12	13	9	7	6	-50,0
vady řeči	177	222	213	183	162	-8,4
tělesně	31	22	10	10	8	-74,1
více vad	496	523	565	721	787	+58,6
výv.(závažné) por. učení	277	183	114	92	86	-68,9
výv.(závažné) por.chov.	172	180	170	146	105	-38,9
autisté	197	214	232	149	86	-56,3
celkem	3984	3757	3419	3212	2915	-26,8
celkem tříd	428	408	374	356	353	-17,5

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Vzhledem k ubývajícímu celkovému počtu žáků, kteří se vzdělávají ve školách samostatně zřízených pro žáky se SVP, je z důvodu zachování dostupnosti speciálního vzdělávání, nutno přistupovat k dílčím optimalizačním opatřením. Cílem je vytvořit stabilnější organizace, které dokáží zajistit co nejširší dostupnost speciálního vzdělávání při současném poklesu počtu žáků. Při realizaci jsou používány již v kraji existující a osvědčené modely sloučení výše uvedených typů škol. V uplynulém období tak došlo ke sloučení speciálních škol v Rumburku a Šluknově.

Žáci integrovaní v běžných třídách

Nárůst počtu žáků integrovaných v běžných třídách je patrný z tabulky níže. Významný je pak zejména u žáků s lehkým mentálním postižením a více vadami, kdy nejčastěji se jedná o kombinaci lehkého mentálního postižení s jinou smyslovou nebo tělesnou vadou.

Tabulka č. 25: Vývoj počtu žáků se SVP v základním vzdělání, kteří jsou individuálně integrováni

	individuálně integrování v běžných třídách					vývoj v %
Druh postižení:	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019	za 5 let
mentálně	154	195	250	334	400	+159,7
z toho středně těžce	8	7	5	4	5	-37,5
těžce postižení						
sluchově	72	78	70	80	73	+1,3
zrakově	47	47	48	52	51	+8,5
vady řeči	148	185	288	503	828	+459,4
tělesně	59	66	64	71	65	+10,1
více vad	126	147	218	446	477	+278,5
Výv.(závažné) por. učení	3167	3056	3032	2940	2894	-8,6
Výv.(závažné) por.chov.	477	552	673	1117	1414	+196,4
autisté	81	102	122	123	133	+64,2
celkem	4329	4428	4765	5666	6335	46,3

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Dle statistik MŠMT došlo za poslední pět let k výraznému – zhruba pětinasobnému - nárůstu počtu dětí (žáků) s vadami řeči a s narušenou komunikační schopností. Nárůst je patrný zejména u dětí v mateřských školách a žáků prvního stupně základních škol. V následujícím období, vzhledem negativnímu vývoji v této oblasti, bude potřeba pokračovat v podpoře škol běžného typu při vzdělávání dětí a žáků s vadami řeči a narušenou komunikační schopností. Více viz kapitola základní a předškolní vzdělávání.

Vývoj diagnóz

Významným vývojem v oblasti speciálního školství prochází diagnostika. V návaznosti na nové poznatky v lékařských oborech a detailní diagnostiku se zásadním způsobem proměnila škála diagnóz. Včasný screening zachycuje některé genetické vady, především chromozomální aberace, čímž jejich počet v populaci prudce klesl.

Nově přichází děti se „syndromovou“ diagnostikou, která zachycuje řadu symptomů, které jsou více, či méně důležité pro oblast vzdělávání.

Z pozorování v minulých pěti letech tak lze říci, že klesá počet žáků s Downovým syndromem, přičemž tato diagnóza tvořila v minulých letech značnou část žáků ve speciálních školách. I ostatní chromozomální aberace se vyskytují v řádech jednotek.

Počet žáků se „syndromovou“ diagnostikou naopak výrazně vzrostl a nahradil i žáky vedené dříve jako oligofrenické.

V.2 Podpůrná opatření - finanční náročnost

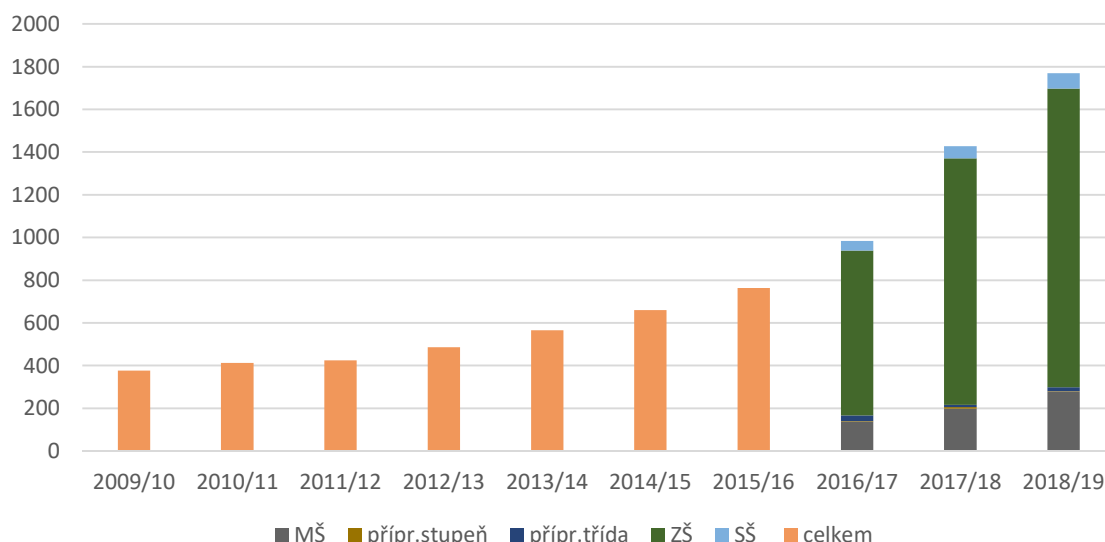
Ve školním roce 2016/2017 vstoupila v účinnost novela školského zákona, která významně upravila systém vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Cílem bylo, aby se při poskytnutí odpovídajících podpůrných opatření podařilo uskutečňovat vzdělávání žáků především v hlavním vzdělávacím proudu. Zároveň byla zrušena příloha rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, upravující vzdělávání žáků s lehkým mentálním postižením.

Asistenti pedagoga

Funkce asistenta pedagoga se řadí mezi vyrovnávací a podpůrná opatření při vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. pro děti, žáky a studenty se zdravotním či sociálním znevýhodněním nebo zdravotním postižením. Asistent pedagoga vždy pracuje pod metodickým vedením pedagoga, který zodpovídá za průběh i výsledky vzdělávání.

Během deseti let se počet asistentů pedagoga téměř zpětinásobil. Ve školním roce 2009/2010 jich ve školách všech stupňů působilo v Ústeckém kraji 376, ve školním roce 2018/2019 to bylo již 1768. K nejvýraznějšímu nárůstu došlo v období od 1. září 2016, kdy bylo nastaveno povinné poskytování podpůrných opatření včetně zajištění činnosti asistenta pedagoga. Patrný je nárůst především v mateřských a základních školách, kde se v tomto období počet asistentů pedagoga zdvojnásobil. Zároveň se zvyšuje průměrná výše úvazku, která do období školního roku 2015/2016 naopak pozvolna klesala. S tímto vývojem souvisí také výrazný nárůst finančních prostředků, které jsou na toto podpůrné opatření vynakládány.

Graf č. 14: Vývoj počtu asistentů pedagoga

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Finanční náročnost

Nastavení podpůrných opatření znamená zvýšené nároky na rozpočty škol a školských zařízení. Nejvyšší výdaje jsou na podpůrná opatření personálního charakteru. V průběhu tří let od novely školského zákona, která stanovila nárokovost těchto opatření, byla v Ústeckém kraji vyplacena téměř jedna miliarda korun na platy. Jedná se o částku, která je v rámci České republiky jedna z nejvyšších. Nejvyšší podíl připadá na asistenty pedagoga, podstatně nižší pak na zajištění pedagogické intervence a zabezpečení předmětu speciálně pedagogické péče. Doporučování těchto podpůrných opatření se početně stabilizovalo a lze předpokládat, že nebude ani v následujícím období docházet v běžných třídách k velkým výkyvům, pokud nedojde ke změně legislativy a úpravě financování. Nový způsob financování regionálního školství upravil výuku ve třídách zřízených podle § 16 odst. 9 školského zákona tak, že není nutné ke zřízení funkce asistenta pedagoga doporučení školského poradenského zařízení.

Tabulka č. 26: Počty doporučení podpůrných opatření personálního charakteru s požadavkem na financování (normovaná finanční náročnost - NFN)

Podpůrné opatření	2016/2017	2017/2018	2018/2019
asistent pedagoga	1 057	1 930	1 897
další pedagogický pracovník	10	6	11
pedagogická intervence	1 365	1 465	1 484
předmět speciálně pedagogické péče	408	467	427
školní psycholog	4	5	11
školní speciální pedagog	7	10	12

zdroj: výkaz R-44, MŠMT

Na podpůrná opatření neinvestičního charakteru se od září 2016 vyplatilo v Ústeckém kraji zhruba padesát milionů korun. Nejvýznamnější částku tvoří náklady na pomůcky na rozvoj řeči, myšlení, paměti, pozornosti, sluchového vnímání, motoriky, sociálních dovedností apod. Další významnou položkou jsou názorné didaktické a manipulační pomůcky. V prvních dvou letech společného vzdělávání docházelo k vysokým nákladům na nákup názorných didaktických pomůcek, speciálních pomůcek a učebnic, ale i výukových programů/software a IT vybavení – notebooků, počítačů a tabletů. Již v loňském školním roce došlo k poklesu, zčásti z důvodu změn ve vyhlášce č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění, ale i z důvodu, že školy a školská zařízení již těmito prostředky disponují a jsou schopny je předat dalším žákům s přiznanými podpůrnými opatřeními. I v této oblasti neočekáváme významné změny v nákladech, pokud nedojde ke změnám v příloze 1 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Poskytování podpůrných opatření žákům nadaným probíhá podle požadavků škol a tyto náklady nepředstavují významný objem finančních prostředků.

Tabulka č. 27: Náklady v Kč na některá doporučená podpůrná opatření s požadavkem na financování (normovaná finanční náročnost- NFN)

Podpůrné opatření	2016/2017	2017/2018	2018/2019
didaktické pomůcky	113 500	352 700	291 200
encyklopedie, atlasy a odborné slovníky	62 000	110 000	96 000
manipulační pomůcky	108 000	152 500	115 000
názorné didaktické pomůcky	490 000	1 052 500	551 000
notebook	630 000	1 215 000	600 000
počítač/tablet	1 168 000	2 040 000	816 000
pomůcky na rozvoj řeči, myšlení, pozn. funkcí apod.	2 706 400	2 915 000	2 929 200
pracovní sešity	129 000	243 000	215 500
speciální didaktické pomůcky	236 600	425 500	262 000
speciální pomůcky	132 200	287 550	142 700
speciální učebnice	594 000	1 029 900	840 700
výukový program/software	1 362 000	1 716 500	626 000

zdroj: výkaz R-44, MŠMT

V.3 Systém poradenských služeb

Systém poradenských služeb je tvořen sítí pedagogicko-psychologických poraden a speciálních pedagogických center. V Ústeckém kraji působí jedna pedagogicko-psychologická poradna zřízena Ústeckým krajem se sídlem v Teplicích a dalšími 11 odloučenými pracovišti, která pokrývají celé území Ústeckého kraje. Síť speciálních pedagogických center (dále „SPC“) pak tvoří pět SPC zřizovaných Ústeckým krajem, dvě SPC jsou zřízena obcí a jedno SPC zřízené soukromým subjektem.

Systém poradenských služeb je zatížen více klienty, než je průměr v České republice. Zatímco ŠPZ v ČR evidovala průměrně ve školním roce 2018/2019 cca každé šesté dítě (resp. žáka či studenta) v Ústeckém kraji to bylo téměř každé páté. Výrazný je přitom rozdíl mezi klienty, které evidují jednotlivá školská poradenská zařízení. Zatímco PPP evidovaly v ČR 11,05 % všech dětí, žáků a studentů, v Ústeckém kraji to bylo 9,15 %. Naopak SPC v ČR evidovala průměrně 5,09 % klientů, v Ústeckém kraji klientelu tvořilo 8,84 %. Z těchto údajů vyplývá, že v Ústeckém kraji je početně vyšší podíl žáků se speciálními vzdělávacími potřebami z důvodu zdravotního postižení.

V.3.1 Pedagogicko-psychologická poradna

Na území Ústeckého kraje zajišťuje pedagogicko-psychologické poradenství Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace (dále „PPP ÚK“). Toto zařízení disponuje 11 odloučenými pracovišti.

PPP ÚK zajišťuje spektrum psychologických a speciálně pedagogických služeb, které jsou stanoveny vyhláškou č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění a vyhl. č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, v platném znění. Poradenské služby jsou poskytovány klientům - dětem, žákům, studentům, jejich zákonným zástupcům a pedagogickým pracovníkům škol a školských zařízení. Poradenské služby jsou zaměřeny také na žáky z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami. Dále PPP poskytuje služby metodika prevence, který podporuje činnost školních metodiků prevence ve školách na celém území Ústeckého kraje. Druhou hlavní činností organizace je zajišťování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení, zprostředkování informací o nových směrech a postupech ve vzdělávání.

Změnami v posuzování žáků se speciálními vzdělávacími potřebami od 1. 9. 2016 se významně změnil také systém doporučení určený školám a školským zařízením. Prohloubila se spolupráce s těmito subjekty, neboť je kladen důraz na nastavení optimálních podpůrných opatření pro každého jednotlivce. Jak je patrné z přehledu, došlo v posledních dvou letech k velkému nárůstu poradenské činnosti se zákonnými zástupci i služeb pro školy, nejčastěji formou metodických konzultací.

Tabulka č. 28: Činnosti Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje - výběr:

Rok	Počet klientů	Individ. činn.	Komplexní diagnost.	Poradenská činn. se zákon. zást.	Služby pedagogům
2014/2015	14079	8703	12179	6762	2137
2015/2016	14116	7442	12043	6963	2400
2016/2017	10970	19700	8080	8120	7669
2017/2018	12307	31212	6555	11348	11519
2018/2019	12654	31265	5780	10685	12732

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Vzhledem k tomu, že s nárůstem poradenské činnosti, ale i individuální činnosti s klienty, došlo zároveň ke snížení počtu komplexních vyšetření, dařilo se PPP zvýšené nároky na její služby zajistit v uplynulém období bez výraznějšího navýšení odborných pracovníků. Specifikou Ústeckého kraje je vysoký počet sociálních pracovníků v pedagogicko-psychologické poradně. Je to dáno strukturou obyvatelstva i podílem sociálně vyloučených lokalit i dalšími vlivy, které ovlivňují zaměření činnosti. Počet sociálních pracovníků je dvojnásobný oproti celostátnímu průměru a je spolu s Libereckým krajem nejvyšší v rámci ČR. Naopak poloviční oproti průměru je počet psychologů. Jejich nedostatek je částečně kompenzován dalšími odborníky, především speciálními pedagogy. Problém nedostatku psychologů je nutné řešit ve spolupráci s UJEP, neboť na trhu práce je jich nedostatek.

V rámci PPP pokračuje činnost odborných sekcí (primární prevence, psychodiagnostiky a speciální pedagogiky), jejichž koordinátoři prostřednictvím členů přenášejí na pracoviště aktuální informace především z odborné oblasti a sjednocují systémy v rámci celé organizace.

PPP se v předcházejícím období stala partnerem projektu Implementace krajského akčního plánu vzdělávání. V rámci projektu se odborní pracovníci zapojili do činnosti odborné metodické skupiny pro společné vzdělávání a přímo se podíleli na podpoře pedagogů pracujících s žáky se SVP. Podpora spočívá v individuálním mentoringu pedagogických pracovníků, poskytování poradenských služeb při tvorbě IVP a další. Je plánováno, že PPP bude partnerem také v navazujícím projektu. Činnost PPP bude více zaměřena zejména na pomoc školám s vyšším podílem žáků se SVP – zejména poruchami chování a učení.

V PPP působí také koordinátoři kariérového poradenství, kteří metodicky vedou proškolené kariérové poradce ve školách dle jejich potřeb vč. diagnostikované pomoci žákům prostřednictvím diagnostického nástroje SALMONDO. Na setkávání kariérových poradců s metodiky probíhá výměna zkušeností mezi pedagogickými pracovníky, příklady dobré praxe a sdílení problémů. Tato setkávání tak umožňují nastavit kariérové poradenství ve školách tak, aby působilo jako prevence předčasným odchodům ze vzdělávání, neboť tento problém postihuje Ústecký kraj velmi významně.

Prioritou činnosti PPP zůstává poskytování kvalitní, odborné pomoci všem dětem, žákům, studentům, školám, školským zařízením, pedagogům, ředitelům a zákonným zástupcům a ve spolupráci s dalšími odbornými pracovišti poskytovat efektivní podporu.

V.3.2 Speciálně pedagogická centra

Další velmi důležitou složkou poradenského systému ve školství jsou speciální pedagogická centra (SPC). Jde o zařízení, která poskytují péči dětem, žákům a studentům se zdravotním postižením. V kraji působí celkem 8 speciálních pedagogických center, z toho 5 jich zřizuje kraj, jako pracoviště některé ze základních škol pro děti a žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, 2 jsou při školách zřizovaných obcemi a jedno privátní. Speciálně pedagogická centra v současné době působí spádově a vesměs zajišťují péči pro většinu typů postižení s tím, že některá centra se specializují více na jeden typ. Je snahou, aby krajská pracoviště SPC poskytovala péči pro všechny druhy postižení. Cílem je poskytování komplexní služby, kterou budou zajišťovat sociální pracovníci, speciální pedagogové a psychologové, případně další odborníci.

Od 1. 9. 2016, tedy od účinnosti tzv. inkluzivní novely školského zákona, která upravila i systém poskytování poradenských služeb, došlo k potřebě navýšení odborných pracovníků školských poradenských zařízení. MŠMT z tohoto důvodu vyhlásilo rozvojový program, který částečně pokrývá finanční potřebu na realizaci opatření, která souvisí s nárůstem činnosti SPC a PPP. Zároveň došlo

k personálnímu posílení v rámci projektu IKAP. Během posledních tří let se proto mohl počet odborných pracovníků SPC zvýšit zhruba o 35 %, zatímco v PPP zůstal zhruba stejný. Je to dáno skutečností, že klientelu SPC tvoří především klienti se zdravotním postižením, kterým bylo nutné nově nastavit podpůrná opatření ve vzdělávání.

Tabulka č. 29: Činnosti speciálně pedagogických center v Ústeckém kraji - výběr

	Počet klientů	Individ. činn.	Komplexní diagnost.	Poradenská činn. se zákon. zást.	Služby pedagogům
2014/2015	10947	37495	2610	16463	8132
2015/2016	11785	36076	2960	19208	12278
2016/2017	11655	34500	1816	16120	12462
2017/2018	11890	38194	2236	20768	12925
2018/2019	11969	35887	2034	13235	10110

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Na rozdíl od PPP, která zaznamenala v období poslední tří let strmý nárůst individuální činnosti, je tato oblast činnosti SPC téměř stejná. Je to dáno především tím, že počty zdravotně postižených, kteří tvoří většinu klientů, se výrazně nemění. Zvýšil se ovšem podíl dětí, žáků a studentů se zdravotním znevýhodněním, u kterých je potřebné nastavit odpovídající podpůrné opatření. A právě tato početná skupina osob tvoří především klientelu PPP.

Obdobně jako v PPP se také v SPC snížil objem komplexní diagnostiky. Patrný je nárůst služeb pedagogům, kdy především v období legislativních změn, v oblasti společného vzdělávání, vyhledávaly školy rady odborníků v SPC. Podobně to je i u poradenské činnosti se zákonnými zástupci. Lze předpokládat, že v příštím období již nebude docházet k výrazným změnám v jednotlivých oblastech poskytovaných služeb. Výkyvy v jednotlivých druzích činností jsou způsobeny také tím, že docházelo k omezení činnosti v síti SPC jiných zřizovatelů. Z tohoto důvodu Ústecký kraj rozšířil oblast působení jednoho jím zřizovaného SPC – bylo zřízeno odloučené pracoviště SPC v Mostě. Problémem nadále zůstává koordinace činnosti některých SPC odlišných zřizovatelů v rámci Ústeckého kraje.

Struktura klientů podle druhu zdravotního postižení zůstává v posledních letech zhruba stejná. Pouze podíl klientů, kteří mají vadu řeči, se snižuje. Příčinu lze spatřovat v realizaci efektivních opatření Ústeckého kraje, zejména v realizaci projektů zaměřených na tuto problematiku. Naproti tomu se zvyšuje podíl klientů s více vadami, to je dáno především zpřesněním diagnostiky a také nárůstu některých postižení, které jsou velmi často v kombinaci s jiným druhem postižení. Zvyšuje se také podíl klientů s poruchou autistického centra.

Tabulka č. 30: Vývoj počtu klientů SPC podle jednotlivých druhů postižení/znevýhodnění

KLIENTI	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
celkem	11785	11655	11890	11969
ment.	2566	2611	2774	2821
sluch	188	201	227	184
zrak	76	135	130	95
Vady řeči	5881	5883	5674	5132
těl.	270	265	244	180
více vad	1430	1454	1710	2030
autisté	530	577	647	727
ostatní	844	495	403	542
jiný zdr.stav		34	81	258

zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

V následujícím období bude podporováno zavedení sjednocených postupů při poskytování poradenských služeb, především při identifikaci speciálních vzdělávacích potřeb a mimořádného nadání a doporučování podpůrných opatření. Zajištění vybavení PPP a SPC diagnostickými nástroji. Zajištění spolupráce a součinnosti škol, školských poradenských zařízení, krajským úřadem a dalšími organizacemi při efektivním a hospodárném nastavování a využívání podpůrných opatření včetně sdílené databáze kompenzačních pomůcek.

VI. Vzdělávání dětí a žáků nadaných a talentovaných

Dle vyhlášky č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění (dále jen „vyhláška“), je nadaný žák ten, který při adekvátní podpoře vykazuje ve srovnání s vrstevníky vysokou úroveň v jedné či více oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech. Za mimořádně nadaného žáka považuje vyhláška především žáka, jehož rozložení schopností dosahuje mimořádné úrovně při vysoké tvořivosti v celém okruhu činností nebo v jednotlivých oblastech rozumových schopností, v pohybových, manuálních, uměleckých nebo sociálních dovednostech.

VI.1 Podpora žáků nadaných a talentovaných

V rámci péče o talentované žáky krajský úřad pověřuje jednotlivé subjekty (školy a střediska volného času) organizací soutěží MŠMT a přerozděluje v rámci přenesené působnosti státní prostředky na uvedenou činnost. Zároveň z rozpočtu kraje doplňuje potřebné finance na uvedené soutěže a zajišťuje jejich koordinaci. Žáci tak mají možnost tímto způsobem porovnat své schopnosti, nadání či znalosti se svými vrstevníky v předmětových, uměleckých či sportovních soutěžích a zároveň se podílet na reprezentaci Ústeckého kraje.

Realizací okresních a krajských kol soutěží typu A, B, C jsou pověřeny Domy dětí a mládeže a Střediska volného času, které jsou umístěny v každém okrese a pověřené základní a střední školy v Ústeckém kraji. Okresní a krajská kola uměleckých soutěží zabezpečují základní umělecké školy ve spolupráci s krajskou uměleckou radou a členy AZUŠ ČR Ústeckého kraje. Předmětová kola soutěží organizačně zajišťují domy dětí a mládeže, střediska volného času a také pověřené základní a střední školy

v Ústeckém kraji ve spolupráci s Odborem školství, mládeže a tělovýchovy KÚÚK. Realizaci školních a domácích kol soutěží organizují základní a střední školy ve vlastní režii za odborné pomoci organizátorů okresních kol popřípadě za pomoci Krajského úřadu Ústeckého kraje. Organizací okresních a krajských kol sportovních soutěží v Ústeckém kraji byla pověřena MŠMT pro rok 2018 Asociace středoškolských sportovních klubů.

Finanční zabezpečení okresních a krajských kol soutěží bylo provedeno z dotace MŠMT ČR v rámci Rozvojového programu – Podpora soutěží a přehlídek zájmového vzdělávání. Odbor školství, mládeže a tělovýchovy KÚÚK v rámci podpory soutěží typu C dle Věstníku MŠMT a regionálních soutěží s letitou tradicí v Ústeckém kraji dofinancoval nad rámec poskytnuté dotace z MŠMT.

Již několik let jsou podporovány ZŠ z programu MŠMT „Excelence základních škol“. Tohoto programu se mohou zúčastnit všechny základní školy v Ústeckém kraji, které nominují své žáky do krajských kol soutěží vyhlášených ve Věstníku MŠMT.

Střední školy jsou podpořeny v rámci rozvojového programu „Excelence středních škol“.

VI.2 Podpora žáků mimořádně nadaných

Od roku 2014 funguje v rámci Pedagogicko – psychologické poradny Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace Středisko podpory nadání v PPP Kadaň. Středisko slouží jako metodická podpora při práci s nadanými pro ostatní poradny Ústeckého kraje. Složitější případy nadaných přebírá středisko do péče. Středisko vyhledávají rodiče mimořádně nadaných dětí z celého Ústeckého kraje.

Středisko podpory nadání nabízí posouzení úrovně rozumových schopností, identifikaci mimořádně nadaného dítěte, posouzení struktury nadání, posouzení tvořivosti, odhalení tzv. dvojí výjimečnosti (přítomnost mimořádného nadání a zároveň nějakého handicapu – nejčastěji ADHD, ADD, specifických poruch učení, poruchy autistického spektra), zhodnocení úrovně školních dovedností dítěte a návazně doporučení vhodných podpůrných opatření pro vzdělávání. Pracovnice Střediska konzultují s rodiči nadaných vhodný způsob rozvoje nadání dítěte i specifika vývoje a výchovy mimořádně nadaných dětí. S učiteli domlouvají vhodná podpůrná vzdělávací opatření a pomáhají při tvorbě individuálních vzdělávacích plánů pro mimořádně nadané i plánu pedagogické podpory pro nadané.

Činnost Střediska podpory nadání zajišťují dvě krajské koordinátorky pro mimořádně nadané děti. Obě koordinátorky nadaných dětí se 4x ročně účastní celostátních setkávání krajských koordinátorů k nadaným v Praze v Národním ústavu pro vzdělávání. Jsou členkami Krajské koordinační skupiny Ústeckého kraje v rámci Národní sítě podpory nadání. Účastní se dalších osvětových a vzdělávacích akcí k nadaným.

V následující tabulce jsou uvedeny počty mimořádně nadaných klientů za jednotlivé poradny podle vzdělávací úrovně ISCED ve školním roce 2018/2019.

Tabulka č. 31: Počty mimořádně nadaných klientů za jednotlivé PPP Ústeckého kraje

Poradna	ISCED 0	z toho dívek	ISCED 1	z toho dívek	ISCED 2	z toho dívek	ISCED 3	z toho dívek	celkem	z toho dívek
Středisko podpory nadání	14	4	33	12	14	7	7	6	68	29
Děčín	0	0	0	0	5	2	0	0	5	2
Chomutov	0	0	4	0	0	0	0	0	4	0
Louny	0	0	2	2	0	0	1	0	3	2
Litoměřice	0	0	4	1	1	0	0	0	5	1
Most	1	0	2	0	7	3	0	0	10	3
Roudnice	1	0	5	1	2	2	0	0	8	3
Rumburk	0	0	3	0	1	0	4	1	8	1
Teplice	0	0	1	1	0	0	0	0	1	1
Ústí n. L.	0	0	6	4	4	1	2	1	12	6
Žatec	0	0	7	3	0	0	0	0	7	3
Celkem	16	4	67	24	34	15	14	8	131	51

Zdroj: data PPP

Důležitým aktérem v oblasti podpory nadání je na krajské úrovni také NPI, při kterém funguje Krajské centrum podpory nadání.

NPI má v následujícím období, mimo jiné, tyto cíle:

- Zlepšit systém krajského centra podpory nadání
- Zavést systém podpory nadání na školách a ve školských zařízeních pro zájmové vzdělávání
- Personalizované poradenství a podpora ředitelů a ped. pracovníků při zavádění a realizaci systému podpory nadání, stáže, on-line podpora a vzdělávání
- Vytváření příležitostí a aktivit pro optimální rozvoj potenciálu a nadání dětí, žáků, studentů

V následujícím období bude personálně posíleno Středisko podpory nadání v rámci projektu IKAP B II. Cílem je zvýšit počet identifikovaných žáků s nadáním a mimořádným nadáním, včetně poskytnutí dostatečné podpory těmto žákům pro jejich maximální rozvoj. Důležitým úkolem bude také poskytování DVPP pro diagnostiku a vzdělávání mimořádně nadaných dětí a žáků. Školy by se měly zaměřit na zlepšení vzdělávání mimořádně nadaných žáků prostřednictvím realizace projektů, např. tzv. šablon. Významná změna nastala po účinnosti novely školského zákona po 1. 9. 2016, kdy mají nadání žáci možnost využívat podpůrná opatření a to jak materiálního, tak personálního charakteru, ovšem za předpokladu, že jim je toto nadání diagnostikováno ŠPZ, včetně doporučení příslušného podpůrného opatření.

Dle ČŠI by bylo vhodné pověřit ve všech školách vhodného pedagogického pracovníka koordinací péče o nadané a mimořádně nadané děti a žáky a poskytnout mu příslušné proškolení a podporu. Dále také důsledně a systematicky využívat metodická doporučení a obdobné dokumenty vydávané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy v rámci podpory práce s nadanými a talentovanými.

Pro poskytování efektivní podpory rozvoje zájmů a nadání žáků je dále potřebné, aby probíhalo co nejvíce v součinnosti všech subjektů, které se na jejich výchově a vzdělávání podílejí. V případě nadaných a mimořádně nadaných žáků se to kromě školy, školní družiny a zájmových kroužků, které škola svým žákům nabízí, týká například Středisek volného času a Domů dětí a mládeže, resp. obecně těch školských zařízení, jež působí v oblasti zájmového vzdělávání. Jejich role v oblasti podpory rozvoje zájmů a nadání žáků je nezastupitelná například v tom, že v porovnání se školou obvykle mohou obsah a formu vzdělávání lépe přizpůsobit jejich potřebám a poskytovat jim podporu v oblasti zájmů systematicky a dlouhodobě. Některá z PO může přitom ŠPZ doporučit jak škole, tak školskému zařízení.

Vedle výše uvedeného tak bude v následujícím období podpořen rozvoj nadání žáků v oblasti řemesel, robotiky a programování prostřednictvím nově vybudovaných technických klubů (více v kapitole Základní umělecké, zájmové a jazykové vzdělávání).

V roce 2020 se v Ústeckém kraji za významné organizační a finanční spoluúčasti Ústeckého kraje uskuteční celostátní přehlídka Středoškolské odborné činnosti.

VII. Další vzdělávání

Další vzdělávání (dále jen „DV“) je obvykle definováno jako vzdělávání v dospělém věku. Od počátečního vzdělávání, které probíhá od dětství resp. od vzdělávání v MŠ, je většinou odděleno vstupem na trh práce nebo jinou formou časového odstupu od ukončení počátečního vzdělání. Cílem v oblasti dalšího vzdělávání je snaha o vytvoření fungujícího systému odpovídajícího potřebám dynamicky se proměňující znalostní společnosti a trhu práce. Takový systém musí být zároveň pevně ukotven v legislativním a institucionálním rámci, který je v současné době dán zákonem č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění.

Další vzdělávání hraje důležitou úlohu z hlediska proměn trhu práce, v důsledku tak má vliv na zaměstnanost v Ústeckém kraji. Nabídka formálního a neformálního vzdělávání pomáhá zvyšovat konkurenceschopnost a uplatnitelnost na trhu práce.

Kurzy neformálního dalšího vzdělání - tabulka ukazuje nabídku kurzů podle jednotlivých krajů. Ústecký kraj se svou nabídkou 283 kurzů lze zařadit spíše k republikovému průměru. Vyšší podíl těchto kurzů je zaměřen na profesně všeobecné vzdělávání. Data však nemusí zcela odpovídat realitě, jedná se o data z portálu DV Monitor, který vznikl v rámci projektu, jehož řešitelem byl NUV. Jiná relevantnější ucelená data však nejsou k dispozici.

Tabulka č. 32: Počty nabízených kurzů podle obsahového zaměření, absolutní počty a procentuální zastoupení nabízených kurzů (běhů kurzů) dalšího vzdělávání v členění podle obsahového zaměření

TYP KURZU	Celkem kurzů DV		Jazykové kurzy		Profesně specifické - odborné kurzy		Profesně všeobecné kurzy		Zájmové a nezařazené kurzy	
	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %	Počet	v %
KRAJ										
Hl.m. Praha	18262	50	772	26	13427	55	3679	47	384	34
Jihočeský kraj	689	2	299	10	216	1	171	2	3	0
Jihomoravský kraj	5557	15	215	7	3966	16	1185	15	191	17
Karlovarský kraj	70	0	55	2	6	0	8	0	1	0
Královéhradecký kraj	319	1	86	3	88	0	125	2	20	2
Liberecký kraj	349	1	85	3	126	1	126	2	12	1
Moravskoslezský kraj	2101	6	204	7	1228	5	567	7	102	9
Olomoucký kraj	342	1	107	4	105	0	100	1	30	3
Pardubický kraj	282	1	103	4	122	0	52	1	5	0
Plzeňský kraj	913	3	208	7	236	1	298	4	171	15
Středočeský kraj	225	1	83	3	73	0	66	1	3	0
Ústecký kraj	283	1	75	3	94	0	108	1	6	1
Kraj Vysočina	283	1	85	3	107	0	91	1		0
Zlínský kraj	425	1	80	3	167	1	144	2	34	3
Zahraničí	5123	14	415	14	3587	15	982	13	139	12
Nezařazeno	1103	3	42	1	926	4	104	1	31	3
Celkem	36326	100	2914	100	24474	100	7806	100	1132	100

Zdroj: www.dvmonitor.cz

VII.1 Další vzdělávání na středních a vyšších odborných školách

Nabídka dalšího formálního vzdělávání je tvořena kapacitou vzdělávacích programů na školách otevřených ve formách umožňujících sladit studium se zaměstnáním či rodinným životem. Jedná se například o dálkové, večerní, kombinované, distanční či ostatní formy vzdělávání. Níže jsou uvedeny tabulky s počty volných studijních míst podle jednotlivých kategorií vzdělávání. Nejvyšší nabídka se týká oborů kategorie L0+L5, a to počtem 628 volných míst z celkových 1774.

Tabulka č. 33: Počet volných studijních míst v jiných formách studia, které mohou střední a vyšší odborné školy uchazečům o vzdělávání nabídnout dle kategorií dosaženého vzdělání

Rok	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19
kategorie E+H	60	70	102	118	212	212	211
kategorie L0+L5	1142	1096	1179	1010	791	781	628
kategorie K	30	54	50	20	50	50	30
kategorie M	635	745	625	832	748	637	415
kategorie N	680	826	710	655	745	690	490
Celkem	2547	2791	2666	2635	2546	2370	1774

Zdroj: www.dvmonitor.cz

V roce 2018/2019 nabízely střední a vyšší odborné školy v jiných formách vzdělávání 1774 volných míst. Celkem se do studia nově zapsalo pouze 867 zájemců. Počet volných míst na středních a vyšších

odborných školách klesá, což je, mimo jiné, dáno nižším zájmem ze strany veřejnosti a vysokou neúspěšností „žáků“.

Tabulka č. 34: Počet nově zapsaných do jiných forem vzdělávání v oborech středních a vyšších odborných škol (celkem)

Kraj/rok	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18
Ústecký kraj	1230	1363	1401	1059	1075	1086	867

Zdroj: www.dvmonitor.cz

Ve sledovaném období výrazně klesl počet žáků v rámci dalšího vzdělávání na SŠ. Tento trend může být způsoben vysokou poptávkou zaměstnavatelů po uchazečích s minimální kvalifikací.

Několik let již funguje systém profesních kvalifikací dle zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání, v platném znění. V tomto směru sehrály důležitou roli projekty UNIV 2 a UNIV 3, do kterých se zapojila řada středních škol, které jsou zřizovány Ústeckým krajem.

V rámci nabízených programů dalšího vzdělávání středními školami v Ústeckém kraji jsou dominantní obory skupin „Gastronomie, hotelnictví a turismus“ a „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“, které v součtu tvoří více než jednu třetinu všech nabízených programů dalšího vzdělávání. Významněji zastoupeny jsou ještě obory skupin „Jazyky“, „Strojírenství a strojírenská výroba“, „Ekonomika a administrativní“, „Stavebnictví, geodézie a kartografie“ a „Osobní a provozní služby“. Zanedbatelně jsou v nabídce zastoupeny obory skupin „Doprava a spoje“, „Hornictví a hornická geologie, hutnictví a slévárenství“, „Pedagogika, učitelství a sociální péče“ a „Umění a užité umění“.

Nadpoloviční většinu nabídky tvoří vzdělávací programy, které školy připravují s aspirací na uplatnění ve výběrových řízeních úřadů práce pro realizaci rekvalifikací. V rámci této skupiny můžeme vzdělávací programy rozdělit na dva dílčí typy - na programy tvořené dle Národní soustavy kvalifikací a na ostatní rekvalifikační programy.

I když NSK zatím stále ještě neobsahuje schválené profesní kvalifikace pro všechny profese a povolání, vzdělávací programy prvního typu v nabídce škol mírně převažují. Z toho lze usuzovat, že školy přijaly systém definovaných standardů profesních kvalifikací a jsou schopny jim svou nabídku přizpůsobit. Pro školu jako dodavatele rekvalifikací je tato skutečnost o to zajímavější, že pokud je škola autorizovanou osobou s oprávněním provádět zkoušky, je jí v rámci rekvalifikačního kurzu uhrazena nejen výuka uchazečů o zaměstnání, ale také vlastní provedení zkoušky. Mimo to se nabízí možnost motivovat absolventa takové rekvalifikace pro získání dalších profesních kvalifikací, prostřednictvím kterých by mohl získat kvalifikaci úplnou a s ní i stupeň vzdělání např. výuční list. Problémy, na které školy při realizaci rekvalifikací dle NSK pro ÚP naráží, je cena, za kterou jsou schopny kurz realizovat. Ta je mnohdy vyšší než u jiných poskytovatelů DV. Problém je také obvyklá délka kurzu, která zpravidla dosahuje cca 9 měsíců. Pro zaměstnavatele je z hlediska jeho aktuálních potřeb obtížně akceptovatelná.

VII.2 Další vzdělávání pedagogických pracovníků

VII.2.1 Národní pedagogický institut (NPI)

Další vzdělávání pedagogických pracovníků garantuje Národní pedagogický institut (NPI) – přímo řízená organizace MŠMT. Prostřednictvím svých pracovišť poskytuje konzultační, metodickou a odbornou podporu v rámci profesního rozvoje pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a institucí působících v oblasti volného času dětí a mládeže.

Prioritní témata NPI pro období 2020-2024 jsou:

1. Systematicky podporovat vzdělávací nabídkou NPI učitele při implementaci kurikula, dokončit nové vzdělávací programy profesního rozvoje pedagogů základních škol zaměřené na podporu implementace inovovaného kurikula v oblastech matematiky, finanční gramotnosti, přírodních věd, digitální gramotnosti, českého jazyka, cizího jazyka, bezpečnostních témat a společenskovedního vzdělávání; při tvorbě vzdělávacích programů vycházet také z revidovaného RVP.

2. Příprava pedagogických pracovníků vzdělávajících žáky cizince

NPI prostřednictvím svých krajských pracovišť zabezpečuje systematickou, cílenou metodickou a vzdělávací podporu školám, pedagogickým pracovníkům i samotným rodinám dětí-žáků cizinců s cílem nastavit a postupně realizovat jednotný systém jazykové podpory pro školy vzdělávající žáky s nedostatečnou znalostí vyučovacího jazyka.

3. Zvyšování kompetencí pedagogických pracovníků v práci s žáky s potřebou podpůrných opatření (inkluze). Zabezpečování dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků škol a školských zařízení a konzultační, podpůrná činnost v oblastech zaměřených na porozumění podpůrným opatřením, na inkluzivní pedagogiku a její zavádění do praxe.

Mentorské vedení pro učitele, koučink pro ředitele škol, poradenské a konzultační služby přímo v krajích nebo nabídku dalšího vzdělávání pro pedagogické pracovníky i zástupce veřejné správy přináší vybraným školám projekt Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi (APIV B).

4. Podpora pedagogických pracovníků při rozvoji nadání u dětí a žáků a síťování zainteresovaných stran v rámci realizovaného systému podpory nadání. V oblasti koncepční lze provázat krajské koncepty podpory nadání s Konceptí na podporu nadání a péče o nadané na období 2020-2024 schválenou MŠMT.

5. Podpora profesního rozvoje pedagogických pracovníků, vytvoření, ověření a implementace systému ucelené modulární podpory, která přispívá ke zvyšování profesního rozvoje vedoucích pracovníků v oblasti pedagogického řízení škol a učitelů v oblasti oborových didaktik, a to prostřednictvím profesních společenství využívajících širokého spektra forem kolegiální podpory a DVPP s definovanými kritérii kvality, vytvoření systému a nastavení podmínek pro podporu začínajících učitelů, podpora uvádějících učitelů.

6. Podpora vedení škol při přípravě a realizaci strategických plánů rozvoje

V rámci individuálního projektu systémového „Strategické řízení a plánování ve školách a v územích“ (SRP) bude NPI i nadále školám nabízet rozvoj v oblasti strategického řízení a pedagogického vedení škol. Na úrovni MŠ, ZŠ, SŠ a VOŠ je realizováno prezenční a e-learningové vzdělávání, pro mateřské a základní školy i externí odborná pomoc. Souběžně podpora realizátorů Místních akčních plánů.

7. Další vzdělávání pedagogů volného času a pracovníků pracujících s mládeží

NPI nabízí další vzdělávání pedagogů volného času a pracovníků pracujících s mládeží ve třech hlavních rovinách – manažerské studium řídících pracovníků, studium pedagogiky volného času a průběžné vzdělávání, přičemž tyto možnosti jsou otevřené i pro členy NNO pracující s dětmi a mládeží ve volném čase. Součástí celostátní nabídky NPI realizované v každém kraji jsou vzdělávací programy k prohloubení kvalifikace určené pedagogickým pracovníkům školských zařízení pro zájmové vzdělávání.

VII.2.2 Zařízení pro další vzdělání pedagogických pracovníků Ústeckého kraje

Pro zajištění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zřízeno Ústeckým krajem Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků jako součást Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje.

Oblast DVPP je deklarována v hlavní činnosti PPP ÚK v její zřizovací listině. Zařízení nabízí akreditované programy MŠMT.

V současné době disponuje 130 akreditacemi a neustále aktualizuje vzdělávací nabídku, která sleduje jednak poptávku MŠ, ZŠ a SŠ, jednak aktuální problémy týkající se oblasti školství obecně. Nejčastějšími tematickými oblastmi vzdělávacích akcí jsou tak speciální pedagogika, psychologie a didaktika vzdělávacích předmětů. Oddělení DVPP spolupracuje se zkušenými lektory, s odborníky z řad psychologů, speciálních pedagogů, vysokoškolských učitelů a dalších odborníků.

Kromě projektů se oddělení DVPP i nadále podílí na realizaci vzdělávacích akcí zaměřených na oblasti:

- výchovy (výtvarná, hudební, tělesná, dramatická, etická, filmová a audiovizuální),
- výuku všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů,
- informačních technologií, médií, internetu a sociálních sítí,
- integrace dětí a žáků s odlišným mateřským jazykem.

Semináře jsou cíleny na širokou vrstvu pedagogických pracovníků všech stupňů vzdělávání. Vzdělávací akce probíhají ve standardně vybavených učebnách v Teplicích, Ústí nad Labem, v Děčíně, v Mostě a v Chomutově. V dalších městech např. v Lounech či Rumburku akce probíhají v prostorách místních škol.

Seznam všech akcí je umístěn na portálu VACLAV (www.e-vaclav.eu), který vznikl v rámci realizovaného projektu z OP VK.

Tabulka č. 35: Vývoj činnosti DVPP v letech 2015 – 2019

Rok:	Počet vzdělávacích akcí:	Počet účastníků:
2015/2016	60	1353
2016/2017	78	1712
2017/2018	61	1094
2018/2019	83	1672

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

VIII. Ústavní a ochranná výchova

Ústecký kraj zřizuje 17 dětských domovů a ve spolupráci s odborem sociálních věcí zabezpečuje také činnost jednoho zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc při dětském domově v Mostě. Celková lůžková kapacita činí 765 míst. Jejich naplněnost je dlouhodobě zhruba 95%. K 15. 8. 2019 byl počet klientů dětských domovů v Ústeckém kraji 729.

Za dobu platnosti zákona č. 109/2002 Sb., který nastavil nová pravidla ústavní výchovy a tím snížil celkovou lůžkovou kapacitu v dětských domovech, investoval Ústecký kraj do úprav a rekonstrukce budov více než 600 mil. Kč investičních nákladů. V současné době jsou tak všechny dětské domovy ve vlastnictví kraje opraveny a kvalitně vnitřně vybaveny.

Tabulka č. 36: Počet a struktura DD dle okresu a zřizovatele

okres	zřizovatel				celkem
	Ústecký kraj	obec	církev	jiný	
Děčín	3	0	0	0	3
Chomutov	3	0	0	0	3
Litoměřice	2	0	0	0	2
Louny	1	0	0	0	1
Most	2	0	0	0	2
Teplice	3	0	0	0	3
Ústí n. L.	3	0	0	0	3
celkem	17	0	0	0	17

Zdroj: výkonové výkazy MŠMT, upraveno SMT

Současná síť dětských domovů a jejich vybavení odpovídají potřebám kraje a jeho struktuře obyvatel. Přestože je snaha transformovat systém péče o ohrožené děti z důvodu rozvoje a podpory poradenských a preventivních ambulantních služeb, nedochází v Ústeckém kraji ke snižování počtu dětí umísťovaných do ústavních zařízení. V případě, že nebudou stávající kapacity dostačovat, je možné uvažovat o jejich navýšení a to formou pronájmu. Tato forma navýšení kapacity je výhodná vzhledem k flexibilitě, v případě poklesu zájmu o umístění dětí do ústavní výchovy.

Společně s Diagnostickým ústavem Liberec a Odborem sociálních věcí Krajského úřadu Ústeckého kraje se pravidelně konají porady, které reflektují aktuální problematiku v této oblasti. Na základě těchto porad jsou pak přijímána konkrétní opatření. V následujícím období bude rozvinuta užší spolupráce se školskými zařízeními pro výkon ústavní a ochranné výchovy a pro preventivně výchovnou péči v kraji. Tato zařízení zřizuje MŠMT.

IX. Prevence rizikového chování

IX.1 Cíle krajské strategie preventivních aktivit

Systém primární prevence rizikového chování v Ústeckém kraji má za hlavní cíl zefektivnění primární prevence ve školách a školských zařízeních.

Tento cíl vychází ze tří hlavních cílových oblastí, do kterých jsou v rámci kraje soustředěny hlavní aktivity a činnosti:

- Vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování
- Koordinace primární prevence
- Financování primární prevence

V rámci výše uvedených oblastí potom Ústecký kraj flexibilně reaguje na aktuální potřeby terénu a zaměřuje jednotlivé dílčí aktivity na konkrétní potřeby škol a školských zařízení.

IX.1.1 Aktivity vzdělávání v oblasti prevence rizikového chování

Vzdělávání celých pedagogických sborů v oblasti prevence rizikového chování, práce se třídním kolektivem - podpora možnosti vzdělávání celých pedagogických sborů, preventivních týmů škol (3 pedagogové - ŠMP, zástupce vedení školy) v rámci celého kraje.

Vzdělávání oblastních a školních metodiků prevence – zajištění vzdělávání pro oblastní metodiky prevence a školní metodiky prevence – konference primární prevence, semináře, vzdělávací programy, studium k výkonu specializovaných činností.

IX.1.2 Aktivita v rámci koordinace primární prevence rizikového chování

Užší spolupráce v rámci odborů krajského úřadu - navázání užší spolupráci mezi odbory krajského úřadu, zabývajícími se prevencí (odbor školství a odbor sociální péče) – užší komunikace, účast na pracovních skupinách, poskytování vzájemného přehledu služeb a zařízení poskytujících primární prevenci (neziskový sektor), efektivnější řešení problematiky primární prevence v oblasti závislostí, spolupráce při realizaci programů primární prevence, spolupráce na dotačním programu Ústeckého kraje na primární prevenci (oblast závislostí).

Posílení spolupráce s oblastními metodikami prevence a samotnými školami a školskými zařízeními, navázání spolupráce s dalšími subjekty, vstupujícími do primární prevence - posílení spolupráce s metodikami prevence z jednotlivých pracovišť pedagogicko-psychologické poradny – navázání komunikace se všemi metodikami, účast na sekcích primární prevence, účast na poradách školních metodiků prevence.

Navázání spolupráce s dalšími subjekty vstupujícími do primární prevence (Policie ČR, KHS, neziskový sektor, příp. obce a města).

IX.1.3 Systém financování preventivních aktivit v Ústeckém kraji

Ústecký kraj každoročně vyhlašuje a v budoucnu nadále bude vyhlašovat dotační program na podporu aktivit v oblasti prevence rizikového chování pro školy a školská zařízení pod názvem „Prevence rizikového chování v Ústeckém kraji“. Cílem programu je především podpora škol a školských zařízení, které jsou samy realizátory preventivních programů podle Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních, v územní působnosti Ústeckého kraje. Možnými žadateli v tomto dotačním programu jsou také nestátní neziskové organizace, poskytující školám a školským zařízením v Ústeckém kraji certifikované programy primární prevence.

Podporované aktivity

- Začlenění programů specifické primární prevence do výuky (středně a dlouhodobé, navazující aktivity).
- Financování akreditovaného studia k výkonu specializovaných činností prevence rizikového chování.
- Realizace adaptačních kurzů pro žáky prvních ročníků středních a vyšších odborných škol.
- Zvyšování odborných kompetencí pedagogů v oblasti prevence rizikového chování.

IX.2 Síť služeb Ústeckého kraje

V rámci Ústeckého kraje zajišťuje primární prevenci několik složek a poskytovatelů, především:

- školy a školská zařízení
- Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice
- nestátní neziskové organizace
- další instituce (Ústecký kraj, Zdravotní ústav)

Školy a školská zařízení realizují své preventivní programy, sestavené v souladu s platnými dokumenty. Tvoří složku působící přímo na prvotní cílovou skupinu, kterou jsou děti a mládež.

Hlavním partnerem škol a školských zařízení je potom **Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace**, jejímž hlavním účelem v oblasti prevence rizikového chování je metodické vedení škol a školských zařízení při realizaci a tvorbě preventivních plánů a přímém působení na cílovou skupinu. V rámci vertikální koordinace systému působí jako hlavní spojovací článek mezi krajem a terénem, tedy samotnými školami a školskými zařízeními. Na každém z jedenácti odloučených pracovišť – Ústí nad Labem, Děčín, Rumburk, Litoměřice, Roudnice nad Labem, Louny, Žatec, Most, Chomutov, Kadaň a Teplice, působí oblastní metodik prevence.

Pedagogicko-psychologická poradna též poskytuje a zprostředkovává školám preventivní programy a intervence.

Nestátní neziskové organizace jsou samostatným článkem v primární prevenci. Institucionálně na resortu školství nejsou závislé, ale poskytují školám a školským zařízením své programy primární prevence. V Ústeckém kraji se v poslední době podařilo několika NNO certifikovat své programy primární prevence a s dalšími je počítáno v nadcházejícím období.

Poskytovatelé certifikovaných programů primární prevence v Ústeckém kraji:

Světlo Kadaň z. s. (okres Chomutov) – dlouhodobý program primární prevence „*Světlem k prevenci*“

Oblastní spolek Českého červeného kříže Litoměřice (okres Litoměřice) - „*Program dlouhodobé školské primární prevence*“

WHITE LIGHT I., z. ú. (okres Ústí nad Labem) - „*Všeho (jenom) s (M)írou*“

Centrum podpory zdraví z. ú. (okres Ústí nad Labem) - „*Cepík – zdravý životní styl předškolních dětí*“

Vzdělávání pedagogických pracovníků:

Jediným zařízením, poskytující **vzdělávání k výkonu specializovaných činností pro školní metodiky prevence** v kraji (250 hodinové studium) je **Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace**.

Certifikovaný program pro učitele pak poskytuje **WHITE LIGHT I., z. ú.**: „*Všeho (jenom) s (M)írou – semináře pro učitele*“.

Ústecký kraj vyhlašuje pravidelně řadu dotačních titulů, které podporují výchovu a vzdělávání v kraji a jednoznačně působí jako prevence rizikového chování. Jde o následující programy:

Dotační program Sport

Od roku 2011 vyhlašuje Ústecký kraj dva samostatné dotační programy „Sport“ a „Volný čas“. Dotační program „**Sport**“ je určen pro organizace s hlavní činností zaměřenou na sport. Cílovou skupinou jsou děti a mládež. Finanční prostředky jsou určeny na rozvoj sportovní činnosti organizací pracujících s dětmi a mládeží, multifunkční podporu sportu i reprezentaci Ústeckého kraje v oblasti sportu. Dotační program podporuje sportovní aktivity regionálního, krajského i celorepublikového popř. mezinárodního významu, ať už pořádání takovýchto akcí, či účast na uvedených akcích.

Dotační program Volný čas

Dotační program „**Volný čas**“ je zaměřen na organizace pracující s dětmi a mládeží v oblasti volnočasových aktivit. Hlavním důvodem podpory je rozvoj zájmové činnosti organizací pracujících s dětmi a mládeží, zapojení neorganizovaných dětí do pravidelných volnočasových aktivit, reprezentace kraje v oblasti volného času dětí a mládeže. Finanční prostředky jsou určeny k vytváření nabídky dlouhodobých volnočasových a dalších aktivit pro organizované i neorganizované děti a mládež, k široké a účinné propagaci účelného trávení volného času i k nákupu materiálu přímo souvisejícího s realizací dané volnočasové aktivity.

Tabulka č. 37: Finanční struktura dotačních titulů (v tis. Kč)

název programu	rok 2016		rok 2017		rok 2018		rok 2019	
	vypsáno	čerpano	vypsáno	čerpano	vypsáno	čerpano	vypsáno	čerpano
Volný čas	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000	2 000
Sport	5 000	5 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000	7 000

Zdroj: data odboru SMT

Tabulka č. 38: Počet projektů

název programu	rok 2016		rok 2017		rok 2018		rok 2019	
	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté	podané	přijaté
Volný čas	174	64	123	61	123	50	114	60
Sport	257	151	235	182	249	178	244	169

Zdroj: data odboru SMT

V rozpočtovém výhledu Ústeckého kraje na léta 2020 - 2024 je podle *Koncepce podpory sportu a pohybových aktivit občanů Ústeckého kraje na období 2018 – 2028* (dále jen „Koncepce“) počítáno s postupným zvyšováním finančních prostředků na „Sport“ i na „Volný čas“ dle možností Ústeckého kraje až na 8 mil. Kč na Sport a 5 mil. Kč na Volný čas.

V roce 2019 byl podle Koncepce vyhlášen nový dotační program zaměřený na výkonnostní sport, na který byla alokována finanční částka 3 mil. Kč a který byl zaměřen na zvyšování výkonnosti individuálních sportovců, registrovaných ve sportovních klubech.

Pro následující období je vhodné zaměřit se na následující oblasti:

- posílení pozice metodika prevence ve škole,
- posílení pozice třídního učitele v rámci minimálního preventivního programu,
- sledování dodržování platné legislativy ve školách a školských zařízeních,
- spolupráce s ČŠI,
- pravidelné roční vyhodnocení a aplikace zjištění v rámci aktualizace krátkodobých cílů.

Dotační programy Sport a Volný čas by měly být zachovány do dalšího období s tím, že budou vyhlašovány jako dva samostatné dotační tituly. Zachována by měla být též položka výkonnostní sport. Výše alokované částky se bude odvíjet od finanční situace kraje.

Do dlouhodobé podpory mládeže v tradičních sportovních odvětvích reprezentujících Ústecký kraj spadá dotační program „**Koncepce financování sportů s širokou mládežnickou základnou**“, fungující jako multifunkční strukturovaná podpora sportu a reprezentace Ústeckého kraje v oblasti sportu, se zaměřením na vysokou výkonnost a starty v nejvyšších soutěžích v ČR.

X. Rozvojové a dotační programy Ústeckého kraje

Ústecký kraj vyhlašuje pravidelně řadu rozvojových a dotačních programů, které dlouhodobě podporují výchovu, vzdělávání a vzdělanost v kraji. Jde o následující programy:

X.1 PAŽIT – Podpora mimoškolních ozdravných výchovně vzdělávacích pobytů žáků

Program PAŽIT (Program aktivního života) je realizován od roku 2003. Účelem programu je podpora ozdravných výchovně vzdělávacích pobytů, které se uskutečňují v zařízeních poskytujících ubytovací služby na území Ústeckého kraje, a to v oblastech s vyhovující kvalitou ovzduší. Žáci základních a středních škol ve věku od 7 do 19 let se v rámci vzdělávacích pobytů zapojují do různorodých programů se zaměřením např. na environmentální výchovu, praktické činnosti, sportovní dovednosti, poznávání fauny, flory, kultury a historie kraje či prevenci nežádoucích společenských jevů. Program PAŽIT tímto nabízí žákům možnost zpestření běžného školního programu, získání nových vědomostí a dovedností, upevnění vztahů v třídním kolektivu, zlepšení sociálně komunikativních dovedností žáků či zlepšení tělesné kondice.

Dotace je poskytována na čtyřdenní a pětidenní pobyty a lze ji použít na úhradu vynaložených nákladů za ubytování a stravování žáků. Výše dotace činí 150,- Kč/den pobytu/žák. Dotaci lze poskytnout ve vztahu ke konkrétnímu žákovi pouze 1x za kalendářní rok. Pokud se tedy žák zúčastní během roku více pobytů, není mu další dotace poskytována. Vzhledem k početnějšímu zájmu škol, byla také stanovena maximální výše dotace 35 000,- Kč, kterou může žadatel (tj., škola) obdržet v jednom kalendářním roce.

X.2 Motivační a dotační programy pro střední školy

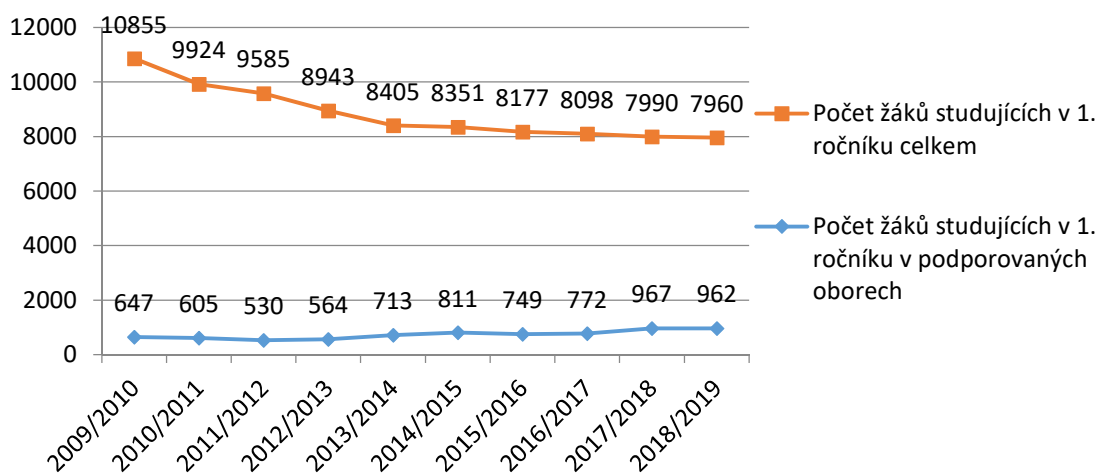
X.2.1 Stipendium pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání

Poprvé byl program vyhlášen pro školní rok 2009/2010 a pro následující školní roky je vyhlašován samostatně, zejména z důvodu upřesnění výše měsíčního příspěvku dle finančních možností rozpočtu kraje. Od školního roku 2017/2018 jsou stipendia poskytována nejen žákům středních škol zřizovaných Ústeckým krajem, ale i žákům středních škol jiných zřizovatelů, pro které je vyhlašován samostatný dotační program. Podmínky dotačního programu, výčet podporovaných oborů a výše jednotlivých stipendií jsou shodné s vyhlašovaným motivačním programem určeným pro školy zřizované Ústeckým krajem.

Cílem programu je zvýšení zájmu žáků o obory středního vzdělání technického, řemeslného, nebo zdravotnického a chemického zaměření, které jsou dlouhodobě poptávány zaměstnavateli na trhu práce v kraji. Ke stimulování a oživení zájmu žáků a rodičů o získání perspektivní kvalifikace v oborech nedostatkových na trhu práce, je určen tento motivační program. Pozitivním vedlejším efektem tohoto programu by mělo být také zmírnění problému, který řeší školy ve stále větším měřítku, a to je snížení počtu neomluvených absencí i snížení počtu žáků, kteří předčasně odcházejí ze vzdělávacího procesu u vybraných oborů.

Na následujícím grafu je zachycen vývoj celkového počtu žáků denního studia v 1. ročníku a vývoj počtu žáků denního studia v 1. ročníku v podporovaných oborech.

Graf č. 15: Vývoj počtu žáků podporovaných oborů v prvním ročníku středních škol

Zdroj: data odboru SMT

V průběhu realizace motivačního programu (2009-2019) je patrný jednoznačný pokles žáků denních formy vzdělávání v 1. ročnících středních škol. Úbytek počtu žáků mezi školním rokem 2009/2010 a 2018/2019 činí 27 %.

Po počátečním poklesu v letech 2009-2011 zájem žáků o podporované technické obory narůstá. Ve školním roce 2013/2014 byly podporované obory rozšířeny o 3 nové obory a ve školním roce 2017/2018 došlo k zahrnutí dalších 2 nových oborů do programu, což částečně ovlivnilo vyšší navýšení počtu žáků v těchto školních letech. Nicméně pokud sledujeme období mezi školním rokem 2013/2014 až 2016/2017, kdy nedošlo ke změně ve složení podporovaných oborů, je počet žáků na konci období vyšší než na začátku. Z výše uvedeného lze usuzovat efektivní přínos motivačního programu směrem k podporovaným oborům vzdělání.

Na základě zhodnocení celkové efektivity a přínosnosti stipendijního programu, konzultace a doporučení úřadu práce dochází průběžně k aktualizaci výběru podporovaných oborů. Přehled aktuálně podporovaných oborů je uveden v tabulce níže.

Tabulka č. 39: Přehled podporovaných oborů vzdělání

Kód oboru / RVP	Forma studia	Název oboru / RVP
33-59-H/001 / 33-59-H/01	denní	Čalouník
36-52-H/001 / 36-52-H/01	denní	Instalatér
36-55-H/001 / 23-55-H/01	denní	Klempíř - stavební výroba / Klempíř
36-64-H/001 / 36-64-H/01	denní	Tesař
29-56-H/001 / 29-56-H/01	denní	Řezník - uzenář
23-51-H/001 / 23-51-H/01	denní	Zámečnick / Strojní mechanik
36-67-H/001 / 36-67-H/01	denní	Zedník
23-56-H/001 / 23-56-H/01	denní	Obráběč kovů
26-51-H/001 / 26-51-H/01	denní	Elektrikář
26-51-H/003 / 26-51-H/02	denní	Elektrikář - silnoproud
26-52-H/01 / 26-52-H/01	denní	Elektromechanik pro zařízení a přístroje
28-44-M/001 / 28-44-M/01	denní	Aplikovaná chemie
53-41-M/007 / 53-41-M/01 / 53-41-M/03	denní	Zdravotnický asistent / Praktická sestra

Zdroj: data odboru SMT

X.2.2 „Dobrá škola - Moderní škola 4.0“

Snahou a cílem motivačního programu je propagace a popularizace odborného vzdělávání, které má úzkou vazbu na tzv. průmysl a technologie 4.0, zejména v přidané hodnotě a výstupů vzdělávání. Tím zvýšit zájem žáků vycházejících z devátých tříd ZŠ o obory vzdělání poplatné 4.0, jejichž absolventi získávají vyšší kvalifikaci (kategorie dosaženého vzdělání M a L/O).

Podporované skupiny oborů vzdělání:

- 23 Strojírenství a strojírenská výroba;
- 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika;
- 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie.

Jedná se o obory vzdělání, jejichž čerství absolventi vykazují nejvyšší nezaměstnanost, případně by setrvalý negativní vývoj v počtu absolventů mohl být limitujícím faktorem v rozvoji kraje (skupina oborů 36 Stavebnictví).

X.2.3 Podpora výchovně vzdělávacího procesu v zemědělských oborech vzdělání v Ústeckém kraji

Program „Podpora výchovně vzdělávacího procesu v zemědělských oborech vzdělání“ byl zahájen ve školním roce 2014/2015. Cílem programu je vytvořit školám podmínky pro praktickou výuku v oblastech vzdělání, ve kterých mají problém nalézt vhodný subjekt a tímto zdokonalit profesní kompetence žáků tak, aby byli lépe připraveni na vstup na trh práce. Praktické vyučování se týká oborů vzdělání skupiny 43 Veterinářství a 41 Zemědělství a lesnictví, konkrétně oblasti živočišné výroby (zejména chov mléčného skotu), oblasti rostlinné výroby (např. setí), téma mechanizace práce na poli nebo opravy v dílnách. Výuka žáků probíhá na statku Kadaň – Jezerka, který je v majetku Ústeckého kraje.

Finanční rámec programu:

Žáci, kteří absolvují praxi na Statku a pedagogičtí pracovníci, kteří se přímo na Statku podílejí na výuce, obdrží finanční příspěvek na dopravu, ubytování a stravování. Příspěvek na dopravu je hrazen v plné výši, stejně tak i příspěvek na ubytování v případě výuky v blocích dva a více dní. Příspěvek na stravování je hrazen pouze částečně. Finanční náklady škol jsou vyúčtovány zpětně na základě skutečně realizovaných praxí.

X.3 Stipendijní program Ústeckého kraje pro studenty vysokých škol

Ústecký kraj vyhlašuje již řadu let na podporu vysokoškolských studentů, kteří chtějí po dokončení studia pracovat v Ústeckém kraji, program podpory jejich studia na vysokých školách v celé České republice. Program byl zahájen v akademickém roce 2004/2005 pod názvem Stipendium Ústeckého kraje. V roce 2011 byl souhrn pravidel a podmínek pro zařazení studenta do stipendijního programu a pro poskytování stipendia upraven a pod novým názvem Stipendijní program Ústeckého kraje (dále jen *Program*) je platný od akademického roku 2011/2012.

Do jednotlivých ročníků Programu bylo zařazeno celkem 1056 studentů. Do konce kalendářního roku 2018 jim bylo Ústeckým krajem přiznáno a následně poskytnuto stipendium v celkové výši 43,08 mil. Kč. Z této částky bylo pro akademický rok 2018/2019 poskytnuto stipendium v částce 1,6 mil. Kč na základě 80 podaných žádostí.

Při splnění všech podmínek Programu mohou být studenti Ústeckým krajem podporováni až do ukončení jejich vysokoškolského studia. Uzavřením Smlouvy se student zavazuje, že po řádném ukončení studia bude pracovat nebo podnikat na území Ústeckého kraje. Od počátku realizace programu je cílem rozvoj lidských zdrojů a zvýšení úrovně vzdělanosti obyvatel kraje.

Stipendium pro vysokoškolské studenty je stanoveno částkou 20.000,- Kč a je určeno k úhradě nákladů souvisejících se studiem v období jednoho akademického roku. Výše tohoto stipendia je od počátku programu stejná, to znamená, že v současné době zdaleka nemá takový motivační efekt.

Vzhledem k rozmělnění studijních programů na VŠ by bylo v následujícím období žádoucí zacílit tento dotační program na vybrané studijní programy - např. na budoucí učitele přírodovědných předmětů a na studijní programy technického zaměření. Tím by se snížila množina potenciálních žadatelů a při zachování stejných ročních nákladů na dotační program by mohlo dojít k navýšení stipendií tak, aby se stala skutečně motivačními.

XI. Projektová činnost, KAP, MAP

Prostřednictvím realizace projektů financovaných z ESIF se daří zvyšovat kvalitu vzdělávání v Ústeckém kraji. Díky této činnosti došlo v uplynulém období k významné modernizaci vybavení potřebného pro výuku zejména v technických a přírodovědných oborech/předmětech. Byly realizovány, případně jsou v realizaci, významné investiční akce v rámci jednotlivých škol. Ve velkém objemu jsou realizovány také tzv. měkké aktivity zaměřené zejména na vzdělávání dětí, žáků, studentů a pedagogických pracovníků.

XI.1 Projektové aktivity Ústeckého kraje v oblasti školství, včetně Krajského akčního plánu vzdělávání (KAP)

Níže jsou uvedeny významné systémové projekty realizované Ústeckým krajem v uplynulém období. A významné investiční projekty realizované v rámci IROP (případně ITI). Nejsou uvedeny individuální projekty škol a dílčí projekty na jednotlivých školách, které jsou v řádově nižším finančním objemu a také projekty, jejichž význam z hlediska vzdělávání je až sekundární (např. projekty zaměřené pouze na zateplení budov apod.)

- Podpora žáků s SVP – PROKOM reg. č. CZ.02.3.61/0.0/0.0/15_007/0000171
Realizace od 1. 9. 2016 do 31. 12. 2018
Náklady 18 092 676 Kč

Cílem projektu byla podpora dětí se SVP – řečovými a komunikačními hendikepy. Do projektu bylo zapojeno 37 ZŠ a 5 SPC Ústeckého kraje. Na ŽS vznikly kluby pro děti se SVP, ve kterých byla realizována cílená pomoc žákům a zároveň jejich učitelům. Do projektu byli zapojeni také zákonní zástupci žáků.

- Technické vzdělávání - Systém řešení technického vzdělávání na úrovni základního a středního školství reg. č. CZ.06.2.67/0.0/0.0/16_050/0002662
Realizace od 15. 1. 2017 do 31. 12. 2018
Náklady 54 278 644 Kč

Cílem projektu bylo zvýšení kvality výuky technických oborů vzdělání prostřednictvím zlepšení vybavení v těchto oborech. Celkem bylo modernizováno 33 odborných učeben a dílen v deseti středních odborných školách Ústeckého kraje.

- Přírodovědné vzdělávání - Moderní výuka na středních a základních školách se začleněním žáků se speciálními vzdělávacími potřebami reg. č. CZ.06.2.67/0.0/0.0/16_050/0002710
Realizace od 15. 1. 2017 do 31. 12. 2018
Náklady 52 269 415 Kč

Cílem projektu bylo zvýšení kvality výuky přírodovědného vzdělávání vybudováním moderních laboratoří a přírodovědných učeben. Bylo podpořeno dvanáct gymnázií Ústeckého kraje. Celkem tak bylo modernizováno 24 učeben, 25 laboratoří a 3 místnosti tvořící zázemí pro výuku přírodovědných předmětů (chemie, biologie, fyzika).

- KAP – Ústecký kraj“ reg. č: CZ.02.3.68/0.0/0.0/15_002/0000004
Realizace od 1. 1. 2016 do 31. 12. 2021
Náklady 23 491 770 Kč

Cílem projektu je rozvoj kvality vzdělávání se zavedením priorit vzdělávací politiky MŠMT a kraje do praxe škol a zlepšení řízení škol formou plánování strategických kroků, a to zejména na středních a vyšších odborných školách. KAP vytváří systém vzájemné spolupráce klíčových aktérů podílejících se na dalším rozvoji vzdělávání a přispívá k naplnění dlouhodobého záměru vzdělávání ÚK. Za podpory KAP dochází k rozvoji funkčního partnerství v území. V rámci projektu se uskuteční tematická setkání a workshopy zaměřené na předávání zkušeností, názorů a příkladů dobré praxe dle projednávaných témat.

- Systémové řešení - motivace a vzdělávání pedagogů (IKAP A) reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008368
Realizace od 1. 6. 2017 do 31. 12. 2019
Náklady 48 389 785 Kč

Projekt zahrnuje aktivity v oblasti matematické, čtenářské i digitální gramotnosti a polytechniky, kde se zaměřujeme na fyziku, chemii a přírodopis/biologii. Neopomíjí ani spolupráci škol a firem i společné vzdělávání. Pro tyto oblasti byly vytvořeny Odborné metodické skupiny (OMS) vedené krajskými metodiky, jejichž úkolem je tvorba vzdělávacích programů na míru či motivačních programů podporujících rozvoj systémové spolupráce pedagogů. Prostřednictvím mobilních center kolegiální podpory (MCKP) dochází k intervenci přímo v sídlech mateřských, základních i středních škol. V oblasti spolupráce škol a firem se podařilo již v začátcích oslovit mnoho podnikatelských subjektů, a to prostřednictvím Okresních hospodářských komor, které s firmami řeší možnosti zapojení žáků do praxí, návštěvy ve firmách atd. V rámci kariérového poradenství je jako partner projektu zapojena Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje, prostřednictvím které byly zřízeny pozice koordinátorů kariérového poradenství.

- Cílená podpora škol při naplňování KAP1 (IKAP B) reg. č. CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_034/0008369
Realizace od 1. 1. 2018 do 31. 12. 2019

Náklady 80 849 384 Kč

Cílem projektu je prohloubení partnerství škol a firem, podpořit gramotnosti i společné vzdělávání. Realizována je řada motivačních aktivit ke studiu polytechniky např. kroužky, programy vzájemného učení, soutěže, ale také nákup vybavení. Do projektu je zapojeno 58 středních, 105 základních a cca 20 mateřských škol. SPC a soukromé školy jsou partnery s finančním podílem.

- ÚK – obědy do škol reg. č. CZ.30.X.0/0.0/0.0/19_009/0000034
Realizace od 1. 9. 2019 do 30. 6. 2020
Náklady 6 469 661 Kč

Cílem projektu je zajistit ve školním roce 2019/2020 stravování pro děti v hmotné nouzi navštěvující mateřské, základní školy a víceletá gymnázia v Ústeckém kraji. Zvýšit tak jejich školní docházku, účast na předškolním vzdělávání a obecně integraci do společnosti. Ve školním roce 2019/2020 se do projektu zapojilo 32 partnerů.

- VOŠ obalové techniky a SOŠ Štětí – Reko a dostavba areálu školy
Termín dokončení 2019
Náklady 84 500 000 Kč
- SŠSS Teplice: Objekt odborného výcviku oborů Mechanik opravář motorových vozidel, Autoelektrikář
Termín dokončení 2019
Předpokládané náklady 70 467 000 Kč
- SŠT Most - REKO objektu šaten na dílny praktického vyučování
Předpokládaný termín dokončení 2019
Předpokládané náklady 171 923 000 Kč

V následujícím období budou realizovány dva projekty implementace krajského akčního plánu vzdělávání. První projekt „Podpora polytechnického vzdělávání a gramotností v ÚK“ bude zaměřen především na podporu polytechnického vzdělávání a gramotností. V rámci projektu budou i nadále pokračovat oblíbené a osvědčené aktivity jako jsou činnosti Odborných metodických skupin (OMS) apod. Dojde k rozšíření provozu centra virtuálního prototypování na PVC a kovy, které vzniklo na Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně (UJEP), Fakultě strojního inženýrství (FSI) v této souvislosti dojde k rozšíření spolupráce středních škol. Žáci se budou v rámci pravidelné výuky seznamovat s technologií 3D tisků, modelování a programování. Vzniknou také technické kluby (TK), které navážou na již existující digibuňky vytvořené z předchozího projektu. Druhý projekt „Podpora úspěšnosti ve vzdělávání“ bude zaměřen na podporu úspěšnosti ve vzdělávání, včetně zlepšení výsledků vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále jen „SVP“) a podporu prevence předčasných odchodů ze vzdělávání. Podpora je cílena zejména na děti a žáky v běžných třídách a běžných školách (mateřských, základních, středních a případně vyšších odborných) na území Ústeckého kraje. Významná je také podpora pedagogických pracovníků, kteří s dětmi a žáky se SVP v běžných školách pracují. Projektové aktivity reagují na nepříznivé výsledky vzdělávání žáků v Ústeckém kraji a změny ve

vzdělávání dětí a žáků se SVP, kdy se významně zvyšuje počet dětí a žáků, kteří jsou individuálně integrováni v běžných třídách a školách (ZŠ, MŠ) a zároveň se významně zvyšuje podíl dětí a žáků s některými speciálními vzdělávacími potřebami (poruchy chování, učení, logopedickými vadami a komunikativními kompetencemi, mentálním postižením, poruchou autistického spektra).

Dále budou probíhat také projektové aktivity v rámci realizace Místních akčních plánů.

XI.2 Místní akční plány vzdělávání (MAP) v Ústeckém kraji

Projekty Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání působí v Ústeckém kraji od roku 2016, kdy byly realizovány na území všech obcí s rozšířenou působností (ORP) v kraji prostřednictvím čtrnácti samostatných projektů jako nástroj zaměřený na rozvoj kvalitního a inkluzivního vzdělávání dětí a žáků v jednotlivých regionech. Od roku 2018 jsou realizovány projekty Místních akčních plánů rozvoje vzdělávání II (dále jen MAP II), které svou náplní navazují na projekty předchozí včetně implementační části vycházející z priorit daného regionu. Nositeli projektů MAP II v ÚK jsou Místní akční skupiny (MAS) ve všech ORP s výjimkou ORP Most, kde je nositelem Statutární město Most. MAP II není realizováno na území ORP Bílina a ORP Kadaň, celkem tedy působí 12 projektů MAP II pokrývajících většinu Ústeckého kraje. Místní akční skupiny vyvíjí intenzivní činnost v oblasti podpory regionálního školství také v přímé animační a metodické podpoře, která je ze strany pracovníků MAS poskytována mateřským a základním školám (včetně školních družin a klubů), střediskům volného času a základním uměleckým školám. Tato metodická podpora je poskytována také prostřednictvím odborného pracovníka centra podpory v rámci projektu Strategické řízení a plánování ve školách a v územích. Za hlavní přínosy nástrojů v podobě místního akčního plánování a animaci škol v regionech lze považovat zejména:

- ✓ možnost identifikace a přenosu informací o potřebách v území,
- ✓ vytváření podmínek pro možnost změny,
- ✓ vytváření prostoru pro iniciaci, pilotáž a realizaci nových metod a inovací ve vzdělávání v území,
- ✓ aktivní přínos novinek a jejich multiplikace v území,
- ✓ motivaci ke společnému hledání řešení, vzájemnému učení a podpoře cestou otevřené a mnohostranné diskuze,
- ✓ sdílení zkušeností, spolupráci mezi aktéry ve vzdělávání,
- ✓ strategické řízení a plánování v území a hledání/identifikaci zdrojů,
- ✓ dalších formy vzdělávání a rozvoje aktérů (podpora profesního a osobnostního rozvoje),
- ✓ podpora místních leaderů, supervize, mentoring atd.,
- ✓ komunikace postojů/pohledů důležitých aktérů v území a jejich mediaci.

V MAP II jsou realizovány aktivity nastavené v rámci implementace místního akčního plánu a také aktivity vycházející z potřeb daného území reagující na aktuální situaci, což je jejich významnou devizou. Jedná se zejména o vzdělávací semináře a workshopy pro pedagogické pracovníky (důraz je kladen na osobnostní rozvoj v sociálně emoční oblasti, prevence syndromu vyhoření, leadership, supervize apod.), dále o podporu zavádění inovativních či ověřených metod vzdělávání zejména prostřednictvím osvěty, zprostředkování informací popř. proškolení, aktivity podporující rozvoj spolupráce v území se zapojením širokého spektra subjektů včetně zřizovatelů, aktivity určené pro rodiče/děti, vytváření prostoru pro výměnu zkušeností, činnost pracovních skupin pro tematické oblasti vzdělávání, podporu polytechniky a dalších oblastí vzdělávání, které jsou pro jednotlivé regiony individuální s ohledem na specifičnost území. Významnou roli MAP sehrává v oblasti koordinovaného přístupu k investicím zejména do infrastruktury, jelikož prostřednictvím průběžně aktualizovaného

zásobníku investičních priorit je prokazován soulad těchto záměrů s prioritami území s ohledem na relevanci jejich financování z dotačních zdrojů. Tento přehled investičních záměrů je součástí Strategického rámce MAP, který se stává nezbytnou součástí na cestě k posílení strategického myšlení v oblasti vzdělávání (předškolní a základní).

XII. Financování regionálního školství

Regionální školství (tj. mateřské, základní, střední, vyšší odborné školy, dětské domovy a školská zařízení) je financováno z více zdrojů (stát, zřizovatel, ESIF, doplňková činnost školy, případně dary apod.). Největší část nákladů na školství je financována v souladu s ustanoveními § 160- 163 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), v platném znění, a Vyhlášky o krajských normativch č. 310/2018 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Jde o tzv. přímé náklady, které obsahují platy zaměstnanců ve školství, včetně odvodů a tzv. ONIV (ostatní neinvestiční náklady), což jsou učební pomůcky, ochranné pracovní pomůcky pro zaměstnance, případně úhrada nemocenských dávek hrazených zaměstnavatelem. Tyto finanční prostředky jsou zasílány Ústeckému kraji z MŠMT. Výše uvedená legislativa obsahuje nejen typ nákladů, který je tímto způsobem hrazen, ale také podmínky, za kterých je dotace krajům poskytována.

Z MŠMT jsou také školám zasílány dotace z ESIF. Tyto finanční prostředky však mají zcela jiné podmínky čerpání, podle typu programu.

XII.1 Finanční nároky na státní rozpočet dle § 160 zákona č. 160/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů

Finanční objem státní dotace v období roku 2019 až 2020 vychází z předpokladu, že od ledna 2019 došlo z MŠMT k navýšení platů pedagogických zaměstnanců o 10 % nárokové složky a o 4 % nenárokové složky. U nepedagogických pracovníků byl nárůst 5 % nárokové i nenárokové složky. V roce 2020 lze očekávat další navýšování finančních prostředků pro pedagogické i nepedagogické pracovníky.

K navýšování platů zaměstnanců ve školství dochází nejen prostřednictvím tarifních tabulek, ale také několika rozvojovými programy. Veškeré tyto prostředky jsou přísně zúčtovatelné podle zadaných vyhlášení a zpracování závěrečných zpráv, kdy je nutné zhodnotit efektivitu těchto programů v rámci krajů.

Tabulka č. 40: Dotace ze státního rozpočtu na přímé náklady škol a školských zařízení v Ústeckém kraji bez rozdílu zřizovatele a výhled do roku 2020 v porovnání s celkovým předpokládaným vývojem k počtu dětí, žáků a studentů, jimž by mělo být poskytnuto příslušné vzdělání (v tis. Kč)

		2016	2017	2018	2019	2020
		skutečnost			předpoklad*	
státní dotace celkem v Kč		7 303 939	8 057 820	9 311 431	10 419	10 465
z toho školství	krajské	2 228 763	2 359 992	2 671 195	2 944 765	2 946 420
	obecní	4 782 896	5 366 825	6 265 129	7 055 102	7 060 139
	soukromé	292 280	331 003	375 107	419 789	458 540
počet dětí, žáků a studentů v systému		132 328	132 505	133 115	132 710	132 501

Zdroj: data odboru SMT

Od 1. ledna 2020 dochází ke změně financování - reforma financování regionálního školství. Jejím základním principem je podle MŠMT především zavedení zcela jiného normativního systému. Z dosavadního financování na základě aktuálního počtu žáků ve škole se nově bude výše rozpočtu odvíjet od skutečného počtu pedagogických pracovníků přesně podle jejich zařazení v platových tabulkách (tzv. financování dle platové inventury), kdy každá škola má stanovený maximální počet hodin za týden, který nesmí překročit. V případě, že škola odučí více hodin, než má stanovené, musí veškeré odučené hodiny „navíc“ hradit z přiděleného rozpočtu. Naopak financování nepedagogických pracovníků bude financováno normativně dle počtu tříd ve škole a případně odloučených pracovišť. Zde vůbec nezáleží na skutečném počtu těchto pracovníků, takže pokud škola nevyužije počty nepedagogických pracovníků stanovených normativem, může použít „zbylé“ finanční prostředky např. na platy pedagogů. Školská zařízení (např. dětské domovy, domy dětí a mládeže, školní jídelny, školní kluby, ŠPZ atd.) budou financována stejně jako doposud. Od roku 2020 tedy obdrží ředitel školy 3 druhy rozpočtu, každý jinak zpracovaný. V konečném důsledku však budou finanční prostředky rozděleny na základě uvážení ředitele školy. Cílem reformy má být podle MŠMT spravedlivější rozdělování finančních prostředků v krajích a větší předvídatelnost rozpočtu pro další kalendářní rok. Ústecký kraj měl díky optimalizačním opatřením doposud nejvyšší průměrný plat na učitele, včetně nejvyšších nenárokových složek, to se s reformou financování pravděpodobně změní.

XII.2 Finanční prostředky Ústeckého kraje

XII.2.1 Provozní náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem

Pro rok 2019 byl schválen příspěvek zřizovatele na provoz v celkové výši 521 229 tis. Kč, z toho však tvoří 73 873 tis. Kč odpisy z nemovitého majetku. Vzhledem ke skutečnosti, že odpisy z nemovitého majetku byly předmětem odvodu z fondů investic škol a školských zařízení do rozpočtu zřizovatele, činil čistý schválený provozní příspěvek 447 356 tis. Kč.

Podle schváleného Střednědobého výhledu rozpočtu Ústeckého kraje na roky 2020 až 2024 je pro rok 2020 počítáno s navýšením výchozí částky o cca 1 %. V následujících letech je pak plánováno každoroční navýšování:

Rok 2020 – 1 %, rok 2021 – 1 %, rok 2022 – 2 %, rok 2023 – 2 %, rok 2024 – 2 %.

Tabulka č. 41: Provozní příspěvky školám a školským zařízením zřizovaných ÚK (skutečnost a výhled v tis. Kč) v porovnání s předpokládaným vývojem počtu dětí, žáků a studentů ve školách zřizovaných ÚK

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
	skutečnost				výhled				
Provozní příspěvek	496 327	506 974	518 497	522 689*	524 072	529 313	539 899	550 697	561 711

* předpokládaná skutečnost

Zdroj: data odboru SMT

XII.2.2 Investiční náklady na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem

Významnou složkou celkového objemu finančních prostředků, které kraj vynakládá do oblasti školství, jsou kapitálové výdaje určené k obnově a rozvoji škol a školských zařízení (rekonstrukce, novostavby, modernizace). Stárí a charakter nemovitostí, ve kterých školy a školská zařízení vykonávají svou hlavní činnost, vyžaduje rovněž nemalé finanční prostředky na údržbu a opravy.

Jedná se především o prostředky z Fondu investic a oprav Ústeckého kraje, od roku 2019 navíc též prostředky z úvěru Ústeckého kraje 2017 – 2021, a dále pak investiční příspěvky a příspěvky na velkou údržbu poskytované z rozpočtu Ústeckého kraje příspěvkovým organizacím.

Tabulka č. 42: Investiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem (skutečnost a výhled v tis. Kč)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
výdaje	skutečnost				výhled				
kapitálové	133 017	157 850	155 949	430 612*	527 000	514 000	430 000	102 000	110 000
běžné	64 081	76 509	79 041	90 231*	50 000	35 000	72 000	52 000	50 000

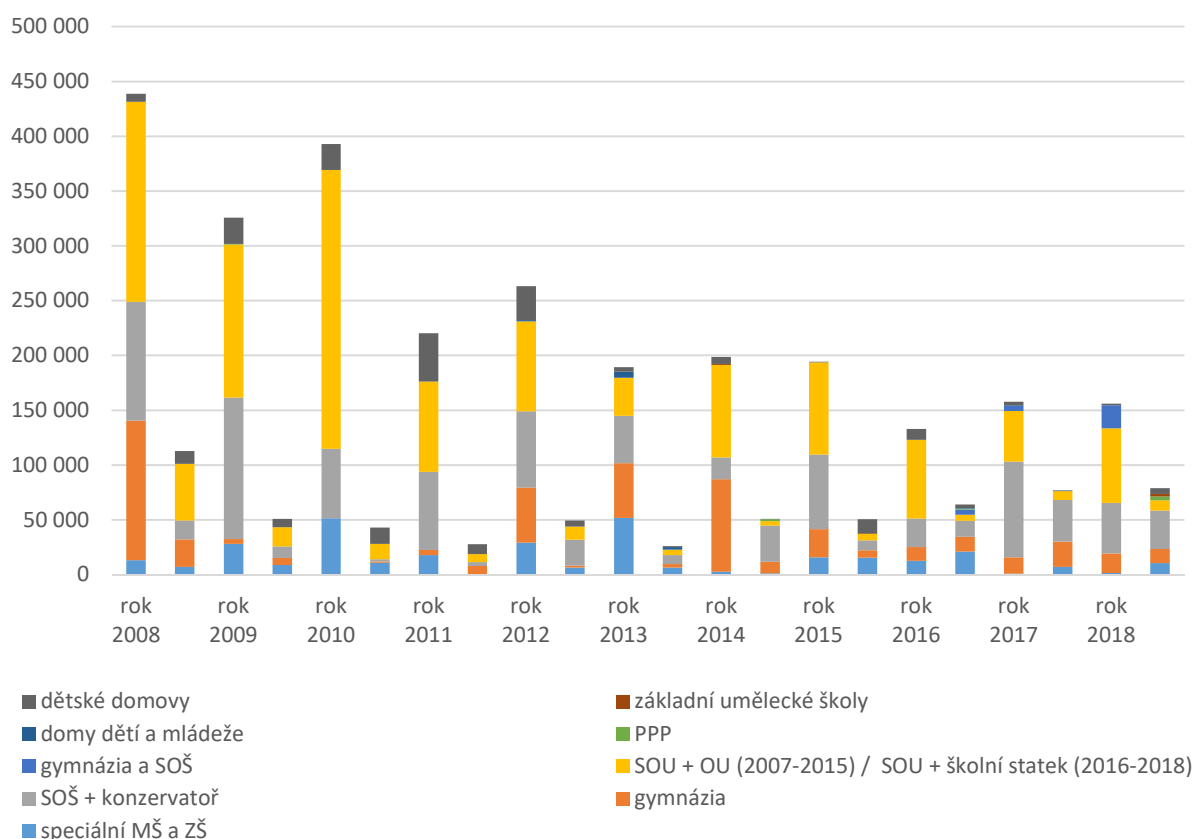
* předpokládaná skutečnost

Zdroj: data odboru SMT

Při zpracování aktualizace dlouhodobého záměru vzdělávání v oblasti investičních výdajů na školy a školská zařízení je vycházeno především ze Střednědobého výhledu rozpočtu Ústeckého kraje na období 2020 – 2024 (schváleného usnesením Zastupitelstva ÚK č. 021/20Z/2019 ze dne 24. 6. 2019) a z Investičního plánu ÚK na období 2020 – 2022 (schváleného usnesením Rady ÚK č. 063/72R/2019 ze dne 10. 7. 2019), který zahrnuje předpokládané čerpání prostředků na investiční akce i akce velké údržby jak z Fondu investic a oprav Ústeckého kraje, tak na akce v předpokládané výši dle Zásobníku akcí pro financování z úvěru Ústeckého kraje 2017 – 2021. Nárůst a následný pokles výdajů ovlivnily především akce vybrané ze Zásobníku akcí pro financování z úvěru Ústeckého kraje 2017 – 2021 (schváleno usnesením ZÚK č. 108/19Z/2019 z 29. 4. 2019).

Graf znázorňuje kapitálové (první sloupec) a běžné (druhý sloupec) investiční výdaje za jednotlivé roky a druhy škol či školských zařízení z rozpočtu Ústeckého kraje. Patrné je zejména snižování kapitálových výdajů za sledované období.

Graf č. 16: Dlouhodobý vývoj investičních výdajů ÚK

Zdroj: data odboru SMT

XII.2.3 Strategické investiční projekty

Jedná se o projekty s významnějším dopadem pro soustavu středního vzdělávání v Ústeckém kraji. Realizace těchto projektů vede ke zvýšení kvality vzdělávání většího počtu žáků, zpravidla se týká většiny žáků dané školy, nebo alespoň poloviny žáků v případě, že se jedná o školu páteřní. Realizace těchto projektů vede ke konsolidaci vzdělávací soustavy, resp. míst poskytovaného vzdělávání, která je po realizaci programu páteřních škol dále značně roztržštěná, neodpovídá reálným potřebám středních škol a vede k neefektivnímu využívání finančních a lidských zdrojů. Jedná se o investiční projekty v řádech vyšších desítek až stovek milionů korun.

Tabulka č. 43: Strategické investiční projekty v realizaci

Název projektu	Předpokládaný termín dokončení realizace	Předpokládané celkové náklady v tis. Kč
Střední škola stavební Teplice - dostavba areálu školy - I. Etapa – 1. část	Listopad 2019	70 467
SŠT Most - REKO objektu šaten na dílny praktického vyučování	Duben 2020	171 923

Zdroj: data odboru SMT

Tabulka č. 44: Plánované strategické investiční projekty

Název projektu	Předpokládaný termín realizace stavebních prací	Předpokládané celkové náklady v tis. Kč
Střední škola stavební a strojní, Teplice, p. o. - dostavba areálu školy. 1. etapa - 2. část	Říjen 2020	278 000
Střední škola stavební a strojní, Teplice - dostavba areálu školy. 2. etapa - rekonstrukce vnitřních prostor stávajícího objektu (Fr. Šrámka 1350)	2024	Příprava PD (dle IZ 175 000)
Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola strojní, stavební a dopravní, Děčín, p. o. - rekonstrukce objektu (Slovanská 55)	2022	230 000
Gymnázium a Střední odborná škola dr. Václava Šmejkala, Ústí nad Labem, p. o. - stavební úpravy a dostavba areálu (Stará 99)	2022	437 000
*Střední průmyslová škola stavební a Střední odborná škola stavební a technická - Kampus řemesel - Ústí n. L.	-	704 000
Vyšší odborná škola, Střední průmyslová škola a Střední odborná škola služeb a cestovního ruchu, Varnsdorf, p. o. – Centrum vzdělávání Šluknovska	5/2020 termín zpracování studie	-

* V případě, že nebude zahájena realizace dle zpracovaného projektu, bude muset být, s ohledem na havarijní stav budov, v brzké době zahájena postupná rekonstrukce objektu v ulici U Panského dvora a urgentně řešen havarijní stav budovy odloučeného pracoviště v Povrlech.

Zdroj: data odboru SMT

XIII. Návrhová část

V návrhové části jsou vymezeny čtyři prioritní oblasti ve vzdělávání v Ústeckém kraji, kterým bude v následujícím období věnována zvýšená pozornost:

- A. Kvalita vzdělávání
- B. Nerovnosti a rovné příležitosti ve vzdělávání
- C. Předčasné odchody ze vzdělávání
- D. Vzdělávání a trh práce

Prioritní oblasti vychází z analytické části. Reflektují vybrané problémové aspekty, vzdělávací politiku a výzvy ve vzdělávání v Ústeckém kraji. Prioritní oblasti tvoří průřezová témata a v některých částech se překrývají. Přesto je z hlediska jejich důležitosti podstatné explicitní rozčlenění. K jednotlivým oblastem jsou následně přiřazeny specifické cíle a opatření, která k naplnění těchto cílů povedou. Při stanovení konkrétních opatření jsou zohledněny pravomoci, kompetence a možnosti, včetně ekonomických, Ústeckého kraje. Zároveň je kladen důraz na reálnost jejich naplnění.

Druhá část této kapitoly je zaměřena na strategii dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení, obecně tedy na změny v Rejstříku škol a školských zařízení.

XIII.1 Prioritní oblasti rozvoje vzdělávání

A. Kvalita vzdělávání

	Specifický cíl	č.	Opatření	Indikátor	Termín	Spolupracující subjekty
1	Zvýšení kvality předškolního vzdělávání se zaměřením na podporu vedení škol a vybrané gramotnosti - matematická, digitální a polytechnická	1.1	Realizace DVPP se zaměřením na vedoucí pracovníky MŠ a jejich kompetence	Počet účastníků kurzů	2020 - 2024	NPI, MAP, zařízení pro DVPP
		1.2	Podpora spolupráce a vzájemné informovanosti mezi mateřskými a základními školami.	Počet navázaných spoluprací	2020 - 2024	MAP, zřizovatelé
		1.3	Realizace aktivit na podporu digitální a matematické gramotnosti	Počet aktivit v rámci KAP a MAP	2020 - 2024	KAP, MAP
		1.4	Realizace aktivit zaměřených na budování pozitivního vztahu k technice, ale také přírodě a posilování kreativity a manuální zručnosti dětí	Počet aktivit v rámci KAP a MAP	2020 - 2024	KAP, MAP

2	Zlepšit kvalitu a výsledky v základním vzdělávání	2.1	Realizace aktivit na podporu matematické gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro matematickou gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory apod.) a činnost pracovních skupin pro rozvoj matematické gramotnosti v rámci projektů MAP	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, MAP, ZŠ
		2.2	Realizace DVPP prostřednictvím projektů zjednodušeného vykazování (tzv. šablon) zaměřených na výuku matematiky na ZŠ	Počet podpořených PP	2020 - 2024	ZŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		2.3	Realizace aktivit na podporu čtenářské gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro čtenářskou gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek, apod.) a činnost pracovních skupin pro rozvoj čtenářské gramotnosti v rámci projektů MAP.	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, MAP, ZŠ
		2.4	Pokračování aktivit na podporu přírodovědných předmětů: chemie, fyzika, přírodopis a biologie, realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborných metodických, Mobilní centra kolegiální podpory včetně půjčoven pomůcek, apod.).	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, MAP, ZŠ
		2.5	Ve spolupráci s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem realizovat kurz DVPP zaměřený na didaktické a oborové minimum v přírodovědných předmětech pro učitele ZŠ s odlišnou aprobační (oborovým zaměřením)	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, UJEP, ZŠ

3		2.6	Realizace aktivit na podporu digitální gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro digitální gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek, apod.)	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, MAP, ZŠ
		2.7	Podpora aktivit zaměřených na seznamování PP s principy formativního hodnocení včetně metodických postupů	Počet realizovaných aktivit	2020 - 2024	KAP, MAP, UK
	Zvýšení kvality a úspěšnosti ve vzdělávání na SŠ	3.1	Realizace aktivit na podporu matematické gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro matematickou gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory apod.) a činnost pracovních skupin pro rozvoj matematické gramotnosti v rámci projektů MAP	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, SŠ
		3.2	Realizace DVPP prostřednictvím projektů zjednodušeného vykazování (tzv. šablon) zaměřených na výuku matematiky na SŠ	Počet podpořených PP	2020 - 2024	SŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		3.3	Realizace aktivit na podporu čtenářské gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro čtenářskou gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek, apod.)	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, SŠ
		3.4	Pokračování aktivit na podporu přírodovědných předmětů: chemie, fyzika, přírodopis a biologie, realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborných metodických, Mobilní centra kolegiální podpory včetně půjčoven pomůcek, apod.).	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, SŠ

3.5	Ve spolupráci s Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem realizovat kurz DVPP zaměřený na didaktické a oborové minimum v přírodovědných předmětech včetně matematiky a IT pro učitele SŠ s odlišnou aprobační (oborovým zaměřením)	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, UJEP, SŠ
3.6	Modifikovat dotační program Stipendium Ústeckého kraje tak, aby byly více podporováni studenti nejpoptávanějších pedagogických studijních oborů a zároveň by nedošlo ke zvýšení nároků na rozpočet Ústeckého kraje.	Schválená úprava dotačního programu	2020 - 2021	ÚK, SMT
3.7	Optimalizace oborové struktury středních škol	Počet oborů středního vzdělání vymazaných z rejstříku škol a školských zařízení, případně označených jako dobíhající	2020 - 2024	ÚK, SŠ
3.8	Realizace aktivit na podporu digitální gramotnosti realizovaných v rámci projektu I-KAP (činnost Odborné metodické skupiny pro digitální gramotnost, Mobilní centrum kolegiální podpory včetně půjčovny pomůcek, apod.)	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, SŠ
3.9	Podrobnější monitoring škol vykazující vysokou a opakovanou míru neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky. Pravidelně vyhodnocovat přijímaná opatření, případně provést výmaz vybraných oborů vzdělání u těchto škol v rejstříku škol a školských služeb	Zvýšení úspěšnosti u MZ	2020 - 2024	KUUK, SŠ, ČŠI

		3.10	Podpora aktivit zaměřených na seznamování PP s principy formativního hodnocení včetně metodických postupů	Počet realizovaných aktivit	2020 - 2024	KAP, MAP, UK
--	--	------	---	-----------------------------	-------------	--------------

Zdroj: data odboru SMT

B. Nerovnosti a rovné příležitosti ve vzdělávání

	Specifický cíl	č.	Opatření	Indikátor	Termín	Spolupracující subjekty
1	Snižovat nerovnosti a podporovat rovné příležitosti v předškolním vzdělávání	1.1	Navyšování kapacit MŠ nejen s ohledem na zvýšení dostupnosti předškolního vzdělávání, ale také s ohledem na vzdělávací potřeby jednotlivých dětí a vytváření optimálních podmínek pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami	Navýšení kapacit MŠ s ohledem na potřebnost v území	2020 - 2024	MŠ, zřizovatelé, ÚK
		1.2	Zřizování přípravných tříd základních škol s ohledem na potřeby a naplněnost přípravných tříd v konkrétní spádové lokalitě.	Počet schválených přípravných tříd	2020 - 2024	ZŠ, ÚK
		1.3	Realizace projektu na přímou podporu dětí s narušenou komunikační schopností (včetně logopedických vad)	Počet zapojených MŠ	2020 - 2024	KAP, MŠ, zřizovatelé
		1.4	Realizace DVPP zaměřené na oblast primární logopedické prevence	Počet účastníků kurzu	2020 - 2024	MŠ, ÚK, SPC
		1.5	Realizace vzdělávacích kurzů zaměřených na získání znalostí a dovedností v oblasti pedagogických věd určených pro asistenty pedagoga v mateřských školách	Počet účastníků	2020 - 2024	MŠ, KAP
		1.6	Metodická podpora při administraci a zajištění financování podpůrných opatření potřebných při vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami.	Počet podpořených škol	2020 - 2024	KUUK

		1.7	Podpora spolupráce škol s orgány sociálně právní ochrany dětí a nevládními organizacemi pro zvýšení účasti dětí na předškolním vzdělávání.	Zvýšení podílu dětí na předškolním vzdělávání	2020 - 2024	KUUK, OSPOD, NNO
		1.8	Realizace projektu ÚK - obědy do škol	Počet podpořených dětí	2020 - 2024	ÚK, MŠ, zřizovatelé
2	Snižovat nerovnosti a podporovat rovné příležitosti v základním vzdělávání	2.1	Realizace projektu na přímou podporu dětí s narušenou komunikační schopností (včetně logopedických vad)	Počet podpořených žáků	2020 - 2024	KAP, ZŠ, SPC
		2.2	Realizace DVPP zaměřené na oblast logopedické prevence	Počet účastníků kurzu	2020 - 2024	ÚK, ZŠ, SPC
		2.3	Realizace kurzů DVPP se zaměřením na vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování	Počet účastníků kurzu	2020 - 2024	KAP, ZŠ, ŠPZ
		2.4	Přímá podpora škol s vyšším podílem žáků se SVP	Počet podpořených škol	2020 - 2024	KAP, ZŠ, ŠPZ
		2.5	Realizace kurzů DVPP pro asistenty pedagoga v základních školách.	Počet účastníků kurzu	2020 - 2024	KAP, ZŠ, ŠPZ
		2.6	Metodická podpora při administraci a čerpání podpůrných opatření	Počet individuálních konzultací	2020 - 2024	KUUK, ZŠ
		2.7	Realizace aktivit na podporu nadaných žáků	Počet podpořených PP pracujících s nadanými žáky	2020 - 2024	KAP, PPP, ZŠ, NPI
		2.8	Realizace kazuistických seminářů zaměřených na vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.	Počet účastníků seminářů	2020 - 2024	KAP, SPC, ZŠ
		2.9	Zveřejňování příkladů dobré praxe společného vzdělávání na webových stránkách ÚK	Počet případů	2020 - 2024	KUUK, ZŠ, KAP
		2.10	Správa databáze podpůrných pomůcek (nabídka a poptávka škol).	Počet podpořených PP	2020 - 2024	KAP, SVK

		2.11	Prostřednictvím rozvojového programu MŠMT a realizaci projektu I-KAP personálně posílit školská poradenská zařízení	Počet odborných pracovníků ŠPZ nad rámec krajského normativu	2020-2024	I-KAP, MŠMT, ŠPZ
--	--	------	---	--	-----------	------------------

Zdroj: data odboru SMT

C. Předčasné odchody ze vzdělávání

	Specifický cíl	č.	Opatření	Indikátor	Termín	Spolupracující subjekty
1	Snížit podíl žáků základních škol, kteří předčasně ukončí vzdělávání	3.1	Metodická podpora využívání podpůrného opatření pedagogická intervence	počet zvolených podpůrných opatření tohoto typu	2020 - 2024	ZŠ, ŠPZ, MŠMT
		3.2	Realizace šablon, v rámci projektů zjednodušeného vykazování, na doučování žáků ohrožených školním neúspěchem	Počet zvolených šablon	2020 - 2024	ZŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		3.3	Individuální personální podpora běžným ZŠ s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků ohrožených školním neúspěchem.	Počet podpořených ZŠ	2020 - 2024	KAP, ŠPZ, ZŠ, UJEP
		3.4	Realizace šablon, v rámci projektů zjednodušeného vykazování zaměřených na personální posílení o sociálního pedagoga, školního psychologa nebo speciálního pedagoga, případně vytvoření komplexního školního poradenského pracoviště	Počet zvolených šablon	2020 - 2024	ZŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		3.5	Realizace projektu z Operačního programu Potravinové a materiální pomoci - tzv. obědy do škol a podpora dalších subjektů zajišťující školní obědy pro žáky ze socioekonomicky znevýhodněných rodin	Počet žáků zapojených do projektu	2020 - 2024	ÚK, MPSV, MŠMT, NNO
		3.6	Metodická podpora škol vzdělávající žáky s vyšším podílem zameškaných hodin	Počet podpořených škol	2020 - 2024	KUUK, ZŠ, ŠPZ, ČŠI

		3.7	Zlepšit spolupráci OSPOD a ZŠ	Počet škol vykazující zlepšení spolupráce	2020 - 2024	KUUK, OSPOD, ZŠ
2	Snížit podíl žáků středních škol, kteří předčasně ukončí vzdělávání	2.1	Metodická podpora využívání podpůrného opatření pedagogická intervence	počet zvolených podpůrných opatření tohoto typu	2020 - 2024	SŠ, ŠPZ, MŠMT
		2.2	Realizace šablon, v rámci projektů zjednodušeného vykazování, na doučování žáků ohrožených školním neúspěchem	Počet zvolených šablon	2020 - 2024	SŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		2.4	Analyzovat příčiny předčasných odchodů ze vzdělávání v Ústeckém kraji včetně navržení opatření k eliminaci tohoto jevu	Analýza předčasných odchodů + soubor opatření pro ÚK	2020 - 2024	KAP, SŠ, ČŠI
		2.5	Individuální personální podpora běžným SŠ s vyšším podílem žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků ohrožených školním neúspěchem.	Počet podpořených SŠ	2020 - 2024	KAP, ŠPZ, SŠ, UJEP
		2.6	Realizace šablon, v rámci projektů zjednodušeného vykazování zaměřených na personální posílení o sociálního pedagoga, školního psychologa nebo speciálního pedagoga, případně vytvoření komplexního školního poradenského pracoviště	Počet zvolených šablon	2020 - 2024	SŠ, MŠMT - OP VVV, OP JAK
		2.7	Realizace aktivit na zvýšení kvality kariérového poradenství na ZŠ, včetně zlepšení diagnostiky žáků.	Počet podpořených žáků	2020 - 2024	KAP, PPP, ZŠ
		2.8	Metodická podpora škol vzdělávající žáky s vyšším podílem zameškaných hodin	Počet podpořených škol	2020 - 2024	KUUK, SŠ, ČŠI
		2.9	Zvýšit počet oborů L/0 umožňující dosažení středního vzdělání s výučním listem, se zachováním celkového počtu oborů L/0 v rejstříku škol a školských zařízení	Počet oborů L/0 umožňující získání výučního listu	2020 - 2024	KUUK, SŠ

		2.10	Podrobnější monitoring škol vykazující vysokou a opakovanou míru neúspěšnosti žáků u maturitní zkoušky. Pravidelně vyhodnocovat přijímaná opatření, případně provést výmaz vybraných oborů vzdělání u těchto škol v rejstříku škol a školských služeb	Zvýšení úspěšnosti u MZ	2020 - 2024	KUUK, SŠ, ČŠI
--	--	------	---	-------------------------	-------------	---------------

Zdroj: data odboru SMT

D. Vzdělávání a trh práce

	Specifický cíl	č.	Opatření	Indikátor	Termín	Spolupracující subjekty
3	Zvýšení podílu žáků vzdělávajících se v podporovaných oborech středního vzdělání, zejména pak - oborech kategorie dosaženého vzdělání L/0 a M skupiny oborů 23 Strojírenství a strojírenská výroba, 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, 28 Technická chemie a chemie silikátů a 53 Zdravotnictví - oborech kategorie dosaženého vzdělání H, L/0 a M skupiny oborů 36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	3.1	Realizace motivačních stipendií pro žáky středních škol ve vybraných oborech vzdělání	Počet podpořených žáků	2020 - 2024	ÚK, SŠ
		3.2	Realizace popularizačně odborné soutěže pro žáky technických, elektrotechnických a stavebních maturitních oborů ve spolupráci se ZŠ	Počet zapojených SŠ	2020 - 2024	ÚK, SŠ
		3.3	Zapojení středních a základních škol do aktivit zájmového technického vzdělávání v rámci KAP	Počet zapojených SŠ a ZŠ	2020 - 2024	KAP, SŠ, ZŠ
		3.4	Využívání popularizačních klipů a jiných prostředků pro vybrané skupiny oborů vytvořených v rámci projektu KAP, včetně využívání tzv. nových médií	Počet shlédnutí	2020 - 2024	KAP, PPP, ZŠ
		3.5	Vznik juniorního centra excelence v oblasti kybernetické bezpečnosti při vybrané SŠ	Vznik centra	2020 - 2023	KUUK, SŠ, NÚKIB
		3.6	Správa a aktualizace Databáze spolupráce škol a firem v ÚK	Aktualizovaná databáze pro jednotlivé roky	2020 - 2024	KAP, UK, HK

Zdroj: data odboru SMT

XIII.2 Strategie dalšího rozvoje sítě škol a školských zařízení

Obsah této části vychází z Dlouhodobého záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky 2019 – 2023, se kterým musí být v souladu. Proto má také obdobnou strukturu.

Hlavní cíle změn ve školském rejstříku v letech 2020 – 2024

Primárním zájmem je zajistit kvalitní vzdělávání v mateřských školách a na 1. i 2. stupni základních škol pro všechny žáky. Při stanovení podmínek pro zápis nových mateřských a základních škol do rejstříku škol a školských zařízení a pro navyšování jejich kapacit¹ je respektováno rozdílné postavení a účel škol spádových a nespádových. Spádové školy představují garanci rovného práva na poskytnutí bezplatného základního vzdělání. Podmínky pro zapisování navýšení kapacit spádových škol, případně zápis školy nové, jsou proto z hlediska dlouhodobého záměru upraveny výhradně v návaznosti na demografický vývoj, dostupnost a naplněnost stávajících kapacit.

Nespádové mateřské školy a nespádové základní školy nabízející obor vzdělání 79-01-C/01 Základní škola pak doplňují soustavy spádových škol v rámci práva zřizovat jiné školy než veřejné. Zapisování nespádových škol do rejstříku škol a školských zařízení nesmí ohrozit stabilitu vzdělávací soustavy, musí respektovat ekonomické možnosti společnosti a musí odpovídat reálnému zájmu o vzdělávání v takovéto škole.

Důležité je také zamezení dalšího tříštění žáků mezi již nyní předimenzované kapacity a nabídky oborů středního vzdělání a to jak z důvodu hospodárnosti vynakládání veřejných prostředků na vzdělávání, tak efektivnějšího využívání lidských zdrojů ve vzdělávání. Za poslední dekádu významně klesla naplněnost oborů středního vzdělání (zejména těch odborných)

Zápis nových škol a školských zařízení jako náhrada za školu nebo školské zařízení, jehož činnost vykonávala jiná právnická osoba, bude umožněn pouze v odůvodněných případech tak, aby nedocházelo k účelovému rozdělování škol a školských zařízení, jejichž činnost původně vykonávala jedna právnická osoba.

Předškolní vzdělávání

1. V oblasti předškolního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit **spádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně spádové mateřské školy nové**, pouze:
 - a) v místech,² kde kapacity spádových mateřských škol nedostačují k přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let,
nebo
 - b) v místech, ve kterých lze vzhledem k demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových mateřských škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí všech dětí ve věku od 3 do 6 let.
2. Navyšování kapacit **nespádových mateřských škol, další místa poskytování vzdělávání, případně**

¹Pojem „kapacita“ školy nebo školského zařízení užívaný v této kapitole označuje nejvyšší povolený počet dětí, žáků a studentů ve škole nebo školském zařízení, včetně jejich odloučených pracovišť, lůžek, stravovaných, tříd, skupin nebo jiných obdobných jednotek, uvedený v rozhodnutí o zápisu do rejstříku škol a školských zařízení.

²Pojem „místo“ je neurčitý termín, které není možné blíže specifikovat z důvodů faktické různorodosti možných řešených případů a bude předmětem výkladu v jednotlivých správních řízeních o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení (vymezen bude v závislosti na velikosti obce a dopravní obslužnosti).

zřizování nových nespádových mateřských škol, bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno, pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna budou i stanoviska dalších subjektů, např. místní samosprávy a spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové vzdálenosti kapacity nespádových mateřských škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné a
- b) pouze v těch lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % z kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 31. 8. roku, který předchází roku, v němž má být rozhodováno o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení, s výjimkou lokalit, ve kterých bude v následujících letech trvalý převis poptávky po umístění do MŠ. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek dětí na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

Zápis mateřských škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona a zápis mateřských škol speciálních bude umožněn v těch lokalitách, kde bude prokázána jejich reálná potřeba.

Základní vzdělávání

2.1. V oblasti základního vzdělávání bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno navýšení kapacit **spádových základních škol, další místa poskytovaného vzdělávání, případně spádové základní školy nové**, pouze:

- a) v místech s nedostatečnými kapacitami spádových základních škol, pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy, nebo
- b) v místech, ve kterých lze vzhledem k rostoucímu demografickému vývoji důvodně předpokládat, že kapacity spádových základních škol budou v příštích pěti letech nedostatečné pro přijetí celého populačního ročníku v rámci spádového obvodu dané školy.

2.2. Navyšování kapacit **nespádových základních škol, zápis dalších míst poskytovaného vzdělávání, případně zřizování nových nespádových základních škol**, bude do rejstříku škol a školských zařízení zapisováno pouze:

- a) v případě reálného zájmu zejména ze strany zákonných zástupců dětí s bydlištěm v přiměřené dojezdové době (zohledněna bude i podpora dalších subjektů, např. místní samosprávy a spolků věnujících se vzdělávání) a zároveň budou-li v přiměřené dojezdové vzdálenosti kapacity nespádových základních škol zapsaných v rejstříku škol a školských zařízení, které poskytují vzdělávání obdobným způsobem, naplněné, a
- b) pouze v lokalitách, v nichž by zápisem těchto kapacit nedošlo k meziročnímu nárůstu kapacit nespádových škol o více jak 1 % kapacit škol spádových vedených ve školském rejstříku k 31. 8. roku, který předchází roku, v němž má být rozhodováno o zápisu údajů do rejstříku škol a školských zařízení. Při tomto tempu nárůstu může docházet k postupnému navyšování kapacit nespádových škol tak, aby nebyla ohrožena soustava škol spádových a nedošlo k meziročnímu skokovému nárůstu kapacit nespádových škol, který by zapříčinil nedostatek žáků na školách spádových, a tím podstatnou mírou snížil ekonomickou efektivnost systému spádových škol. Tento nárůst zároveň představuje dostatečný prostor pro rozvoj nespádových škol.

2.3. Zápis základních škol zřizovaných podle § 16 odst. 9 školského zákona a zápis základních škol speciálních bude umožněn v těch lokalitách, kde bude prokázána reálná potřeba. Obor vzdělání

79-01-B/01 Základní škola speciální nebude do rejstříku škol a školských zařízení zapisován tam, kde by nedošlo k naplnění minimálního počtu žáků ve třídě stanoveného právním předpisem.

Střední vzdělávání

V oblasti středního vzdělávání musí struktura oborů vzdělání a jejich kapacity odpovídat demografickému vývoji relevantní věkové kohorty obyvatel a zároveň musí docházet k většímu souladu s dynamicky se vyvíjejícím trhem práce a vyšším podílem žáků vstupujících následně do vyššího odborného nebo vysokoškolského vzdělávání. Nově zařazované obory vzdělání nebo změna jejich kapacit by měla co nejlépe odpovídat předpokládanému dlouhodobému uplatnění absolventů na trhu práce a v dalším studiu.

3.1. Záпис nových středních škol, nových míst poskytování vzdělávání nebo navyšování kapacit středních škol (vyjma středních škol poskytujících vzdělávání v oborech vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami):

- a) Nové střední školy a nová místa poskytovaného vzdělávání v rámci kraje budou vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů středního vzdělání a předimenzovaným kapacitám škol zapisovány do rejstříku škol a školských zařízení pouze ve výjimečných a odůvodněných případech s ohledem na dostupnost stávajících kapacit střední škol v dojezdové vzdálenosti a potřeby trhu práce.
- b) Navyšování kapacit středních škol bude vzhledem k dostačující nabídce širokého spektra oborů středního vzdělání a neobsazeným kapacitám škol zapisováno pouze ve výjimečných a odůvodněných případech, a to s ohledem na stávající naplněnost dané školy, a kvalitu školy³ s přihlédnutím k uplatnitelnosti absolventů školy na trhu práce a potřeb trhu práce.

Žádost o zápis nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání musí být zároveň v souladu s body v části 3. 2.

3.2. Zápis nových oborů vzdělání, navyšování kapacit stávajících oborů vzdělání

- a) **Obory vzdělání pro žáky a studenty se speciálními vzdělávacími potřebami** budou zapisovány v návaznosti na demografický vývoj, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit.
- b) V oblasti **oborů vzdělání s maturitní zkouškou všeobecného zaměření 6 a 8letých oborů vzdělání** **nebudou** vzhledem k negativním dopadům odchodu žáků 5. a 7. tříd ZŠ do 1. ročníků 6 a 8letých gymnázií zapisovány nové školy ani navyšovány stávající kapacity.
- c) V rámci kraje může být do struktury oborů **vzdělání s maturitní zkouškou** (vyjma oborů vzdělání pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami) nově zařazen nebo kapacitně posílen jen obor vzdělání, který bude odpovídat předpokládaným dlouhodobým potřebám trhu práce a který bude nahrazovat ve stejné kapacitě jiný aktivní obor vzdělání s maturitní zkouškou⁴ v rámci kraje. Zároveň musí být splněna podmínka, že daný obor není v dojezdové vzdálenosti (min. 20 km) zapsán v rejstříku škol a školských zařízení pro jinou školu.
- d) Nezvyšovat kapacity oborů vzdělání, v nichž je dlouhodobě vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci příslušného kraje, nebo je tendence výše nezaměstnanosti rostoucí, a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce.
- e) Nezvyšovat kapacitu službových oborů vzdělání L/O.
- f) V oblasti oborů **vzdělání s výučním listem** nezapisovat nové obory a nezvyšovat kapacity oborů vzdělání ve skupinách oborů vzdělání, v nichž je:

³ Hodnocení školy Českou školní inspekcí, úspěchy žáků školy, spolupráce se zaměstnavateli, podpora místních samospráv.

⁴ Aktivním oborem vzdělání je myšlen takový obor vzdělání, v němž v předchozích třech letech byli vykazováni žáci.

dlouhodobě vykazována míra nezaměstnanosti vyšší, než je průměr míry nezaměstnanosti absolventů v rámci příslušného kraje, nebo je tendence výše nezaměstnanosti rostoucí, a jejich oborová kapacita je postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce. Případně je daný obor v dojezdové vzdálenosti (min. 20 km) zapsán v rejstříku škol a školských zařízení pro jinou školu.

- g) **Obory vzdělání s unikátním obsahem** nebo **obory vzdělání jedinečné** v rámci ČR, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nové střední školy nebo nového místa poskytování vzdělávání zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na webových stránkách MŠMT a Věstníku MŠMT.
- h) V oborech **nástavbového studia**, nezvyšovat oborové kapacity.

Vyšší odborné vzdělávání

4.1 V oblasti vyššího odborného vzdělávání (dále jen „VOV“) nebudou zapisovány:

- a) nové vyšší odborné školy (dále jen „VOŠ“),
- b) další místo poskytovaného vzdělávání nebo navyšování kapacity VOŠ jen ve zcela výjimečných a ojedinělých případech zejména v oborech regulovaných povolání (skupiny oborů vzdělání 53 Zdravotnictví a 75 Pedagogika, učitelství a sociální péče) a s ohledem na demografický nárůst, naplněnost a dostupnost stávajících kapacit a současně potřeby trhu práce, nebo navyšování kapacity VOŠ v případech, pokud bude zachována stávající kapacita škol a současně pokud bude zachována stávající kapacita oborů vzdělání.

4.2 **Obory vyššího odborného vzdělání s unikátním obsahem** nebo **obory vyššího odborného vzdělání jedinečné v rámci ČR**, jejichž oborová kapacita není postačující pro dlouhodobé pokrytí potřeb trhu práce, budou v rámci navyšování stávajících kapacit nebo zápisu nového místa poskytování vzdělávání zapisovány s ohledem na naplněnost a dostupnost stávajících kapacit s přihlédnutím k nadregionální povaze těchto oborů. Seznam těchto oborů vzdělání zveřejní MŠMT na svých webových stránkách a Věstníku MŠMT.

Konzervatoře

Z důvodu dostatečných volných kapacit konzervatoří nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru v oblasti konzervatoří zapisovány nové školy, nová místa poskytování vzdělávání ani navýšení kapacit.

Jazykové vzdělávání

Do rejstříku škol a školských zařízení nebudou vzhledem ke klesajícímu počtu žáků a dostačujícím kapacitám, které ve školním roce 2018/2019 šestinásobně převyšují počty vykazovaných žáků, zapisovány nové jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky ani nebudou navyšovány kapacity jazykových škol s právem státní jazykové zkoušky a zapisována nová místa poskytovaného vzdělávání.

Základní umělecké školy

Základní umělecké vzdělání primárně slouží k rozvoji uměleckého talentu a nemělo by nahrazovat činnost zařízení pro zájmové vzdělávání. Počet žáků v základních uměleckých školách od roku 2005/2006 neustále pravidelně roste. Kapacity ZUŠ v jednotlivých krajích vyjádřené jako podíl kapacit na populaci ve věku 6-18 let vykazují výrazné rozdíly. Ústecký kraj patří ke krajům, kde je možné, v době rozhodování o žádosti povolovat navýšení kapacit ZUŠ, neboť jeho podíl kapacit činí 15,7 %, maximálně však do dosažení 20% podílu kapacit ZUŠ na populaci 6-18 let. Zápis nových míst poskytovaného vzdělávání bude povolováno tak, aby docházelo ke snižování disparit v nabídce základního uměleckého vzdělání v rámci kraje.

Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

8.1 Povolování nových zařízení nebo zvyšování kapacity školních družin nebo klubů

a) Povolování zápisu nových **školních družin** nebo **školních klubů** nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněno pouze v případě, že činnost školní družiny nebo školního klubu bude vykonávat nebo vykonává **stejná právnická osoba, jako činnost příslušné školy**. Tedy v případě školních družin základní škola s 1. stupněm a v případě školního klubu základní škola s 2. stupněm, šestileté nebo osmileté gymnázium nebo konzervatoř s osmiletým vzdělávacím programem.

b) Zápis nebo zvýšení kapacit **školních družin a školních klubů** bude umožněn pouze v návaznosti na naplněnost dotčených škol, přiměřeně k počtu žáků 1. stupně dotčené základní školy (u školních družin) a žáků 2. stupně dotčené základní školy, nižšího stupně dotčeného šestiletého nebo osmiletého gymnázia nebo odpovídajících ročníků osmiletého vzdělávacího programu dotčené konzervatoře (u školních klubů) v míře odpovídající demografickému vývoji cílové skupiny - účastníků zájmového vzdělávání, potřebnosti, dostupnosti a poptávce např. v souvislosti s novou bytovou výstavbou. V případě, kdy školní družina nebo školní klub bude zajišťovat zájmové vzdělávání i pro žáky jiných škol, lze při zápisu nové školní družiny nebo školního klubu nebo zvýšení jejich kapacity přihlídnout ke kapacitám školních družin nebo školních klubů a naplněnosti škol v daném místě.

8.2 Meziroční zvýšení kapacit školních družin

Maximální meziroční zvýšení kapacit školních družin je možné do 0,75%. Stanovená hodnota maximálního meziročního zvýšení kapacit školních družin nesmí přesáhnout 1,2násobek nejvyššího meziročního zvýšení kapacit školních družin zapsaných v období od školního roku 2015/2016 do školního roku 2018/2019.

8.3 Školní kluby a střediska volného času

a) Zápis nových **školních klubů** nebo zvyšování jejich kapacity bude umožněn s přihlédnutím ke skutečnosti, zda v místě působí středisko volného času nebo školní klub. Povolování zápisu nových **středisek volného času** musí odpovídat demografickému vývoji cílové skupiny - účastníků zájmového vzdělávání s přihlédnutím ke skutečnosti, zda v místě působí středisko volného času nebo školní klub. Nový školní klub nebude zapisován nebo nebude rozšiřována kapacita stávajícího školního klubu tam, kde působí středisko volného času (nebo školní klub), a naopak tam, kde působí školní klub (nebo středisko volného času), nebude zapisováno nové středisko volného času.

b) Zápis středisek volného času do rejstříku škol a školských zařízení bude možný podle místních podmínek, zejména s ohledem na tematické zaměření (podporován bude zápis středisek technického charakteru), počet dětí, žáků, studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a s ohledem na demografický vývoj.

Školská poradenská zařízení

V oblasti školských poradenských zařízení:

a) bude podporován zápis nových míst poskytování školských služeb jen v odůvodněných případech a s ohledem na demografický nárůst a dostupnost stávajících zařízení,

b) nová zařízení nebudou po dobu platnosti tohoto dlouhodobého záměru zapisována.

Případná potřeba navýšení kapacit těchto zařízení bude řešena personálním posílením stávajících zařízení.

Střediska výchovné péče

Nová střediska výchovné péče, případně zapisování a navýšování jejich kapacit, budou zapisovány pouze v případech prokázané potřebnosti s ohledem na stávající síť středisek výchovné péče a jejich kapacity.

Ostatní školské služby

V oblasti ostatních školských služeb budou nová školská zařízení a jejich kapacity zapisovány s ohledem na počet dětí, žáků a studentů vzdělávajících se ve školách na území kraje a s ohledem na demografický vývoj.

Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školská výchovná a ubytovací zařízení a školská zařízení pro výkon ústavní nebo ochranné výchovy budou zapisována s ohledem na potřebnost zajištění služeb, které poskytují a s ohledem na záměr rozvoje sítě příslušných zařízení v kraji (s výjimkou zařízení zřizovaných ministerstvem).

Závěr

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje výchovně vzdělávací soustavy v Ústeckém kraji pro období 2020 – 2024 navazuje na předchozí dokument z roku 2016 a zahrnuje základní téze strategií na národní úrovni, zejména Dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávací soustavy ČR 2019 – 2023, Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020, resp. připravované Strategie vzdělávací politiky ČR 2030+.

Školy a školská zařízení (dále také „školy“) Ústeckého kraje, bez ohledu na zřizovatele, čeká v následujícím období několik zásadních výzev. Jde především o zásadní změnu financování regionálního školství. Školy se musí zaměřit na zvýšení kvality ve vzdělávání a zároveň řešit problematiku předčasných odchodů ze vzdělávání a nižší míru školní úspěšnosti. To vše navzdory nedostatku kvalifikovaných učitelů a také odborníků profesní specializace školního poradenství, například psychologů a speciálních pedagogů. Celá společnost prochází významnými společenskými proměnami, které souvisí s dynamickým technologickým rozvojem. Není pochyb, že se tento společenský faktor dotýká hlavního poslání škol: poskytnout kvalitní vzdělávací a výchovnou službu veřejnosti a připravit absolventy na budoucí život. Opatření tohoto DZ vedou k tomu, aby se výše uvedené výzvy podařilo naplnit.

Ačkoliv nejsou celkové výsledky vzdělávání žáků, hodnoceno výsledky testování, nebo úspěšností u maturitní zkoušky, v Ústeckém kraji příliš uspokojivé, je nezpochybnitelné, že nároky kladené na osobnost učitele v tomto regionu jsou velmi vysoké. To je dáno zejména sociokulturní a socioekonomickou skladbou obyvatelstva. Mezi těmito ukazateli a výsledky vzdělávání existuje významná závislost. Na druhou stranu řada výsledků žáků škol Ústeckého kraje v odborných a profesních soutěžích ukazuje, že školy dokáží obstát v republikové i mezinárodní konkurenci. Škola je instituce, ve které je nedůležitějším faktorem osobnost každého z učitelů a jeho osobní nasazení. Práce pedagogických pracovníků v našem kraji je nadprůměrně náročná. Neobejde se bez dlouhodobé morální i hmotné podpory. Ta nemůže být vyjádřena jen z úrovně Ústeckého kraje, ale především významnou podporou státu.

Relevantní části tohoto dokumentu byly konzultovány se zástupci:

- České školní inspekce
- Národního institutu dalšího vzdělávání
- Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (rozvoj sítě škol a šk. zařízení)
- Unie školských asociací ČR – CZESHA
- Asociace ředitelů základních škol
- Úřadu práce České republiky – kontaktní pracoviště Ústeckého kraje
- Asociace základních uměleckých škol
- Místních akčních plánů na území Ústeckého kraje
- Školských poradenských zařízení
- Dětských domovů v Ústeckém kraji

Děkujeme

Seznam tabulek:

Tabulka č. 1: Obyvatelstvo Ústeckého kraje - stav a projekce vybraných věkových skupin	10
Tabulka č. 2: Obyvatelstvo ve věku 15 a více let podle nejvyššího ukončeného vzdělání v krajích ČR - 2018.....	12
Tabulka č. 3: Vzdělání populace v Ústeckém kraji.....	12
Tabulka č. 4: Absolventi škol v evidenci Úřadu práce ČR	14
Tabulka č. 5: Počet hlášených volných míst podle požadavků na vzdělání.....	16
Tabulka č. 6: Vzdělanostní struktura uchazečů o zaměstnání v Ústeckém kraji	18
Tabulka č. 7: Změny počtu SVL v jednotlivých krajích	20
Tabulka č. 8: Změny počtu obyvatel SVL v jednotlivých krajích	21
Tabulka č. 9: Počet a struktura MŠ.....	24
Tabulka č. 10: Podíl dětí dané věkové skupiny v mateřských školách na odpovídající populaci podle krajů v %	26
Tabulka č. 11: Vývoj počtu přípravných tříd a dětí, které se v nich vzdělávají.....	27
Tabulka č. 12: Počet a struktura ZŠ	28
Tabulka č. 13: Vývoj počtu individuálně integrovaných žáků v ZŠ.....	30
Tabulka č. 14: Přehled a struktura SŠ dle okresu a zřizovatele	34
Tabulka č. 15: Podíl žáků v oborech E a H na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %.....	37
Tabulka č. 16: Podíl žáků v oborech L0, M a K na celkovém počtu žáků v jednotlivých letech v %	38
Tabulka č. 17: Počet a struktura VOŠ	45
Tabulka č. 18: Vývoj počtu studentů denní formy studia v jednotlivých skupinách oborů vzdělání poskytujících vyšší odborné vzdělání a vzdělání v konzervatoři (dle KKOv s písmenem N) ve školách Ústeckého kraje.....	46
Tabulka č. 19: Žáci studující na základních uměleckých školách v roce 2018/2019 dle výkonových výkazů k 30.9.2018	47
Tabulka č. 20: Počet a struktura SVČ dle okresu a zřizovatele.....	48
Tabulka č. 21: Počet ZŠ poskytujících vzdělávání ve školních klubech a družinách	49
Tabulka č. 22: Vývoj počtu žáků ve školních klubech a družinách	49
Tabulka č. 23: Počet ZŠ pro vzdělávání žáků se SVP a žáky individuálně integrované.....	51
Tabulka č. 24: Vývoj počtu žáků v základním vzdělání, kteří jsou zařazeni do speciálních tříd	52
Tabulka č. 25: Vývoj počtu žáků se SVP v základním vzdělání, kteří jsou individuálně integrováni.....	53
Tabulka č. 26: Počty doporučení podpůrných opatření personálního charakteru s požadavkem na financování (normovaná finanční náročnost - NFN)	55
Tabulka č. 27: Náklady v Kč na některá doporučená podpůrná opatření s požadavkem na financování (normovaná finanční náročnost- NFN).....	55
Tabulka č. 28: Činnosti Pedagogicko-psychologické poradny Ústeckého kraje - výběr:.....	56
Tabulka č. 29: Činnosti speciálně pedagogických center v Ústeckém kraji - výběr.....	58
Tabulka č. 30: Vývoj počtu klientů SPC podle jednotlivých druhů postižení/znevýhodnění	59
Tabulka č. 31: Počty mimořádně nadaných klientů za jednotlivé PPP Ústeckého kraje.....	61
Tabulka č. 32: Počty nabízených kurzů podle obsahového zaměření, absolutní počty a procentuální zastoupení nabízených kurzů (běhů kurzů) dalšího vzdělávání v členění podle obsahového zaměření	63
Tabulka č. 33: Počet volných studijních míst v jiných formách studia, které mohou střední a vyšší odborné školy uchazečům o vzdělávání nabídnout dle kategorií dosaženého vzdělání.....	63

Tabulka č. 34: Počet nově zapsaných do jiných forem vzdělávání v oborech středních a vyšších odborných škol (celkem)	64
Tabulka č. 35: Vývoj činnosti DVPP v letech 2015 – 2019	66
Tabulka č. 36: Počet a struktura DD dle okresu a zřizovatele	67
Tabulka č. 37: Finanční struktura dotačních titulů (v tis. Kč)	70
Tabulka č. 38: Počet projektů	70
Tabulka č. 39: Přehled podporovaných oborů vzdělání	72
Tabulka č. 40: Dotace ze státního rozpočtu na přímé náklady škol a školských zařízení v Ústeckém kraji bez rozdílu zřizovatele a výhled do roku 2020 v porovnání s celkovým předpokládaným vývojem k počtu dětí, žáků a studentů, jimž by mělo být poskytnuto příslušné vzdělání (v tis. Kč)	78
Tabulka č. 41: Provozní příspěvky školám a školským zařízením zřizovaných ÚK (skutečnost a výhled v tis. Kč) v porovnání s předpokládaným vývojem počtu dětí, žáků a studentů ve školách zřizovaných ÚK	79
Tabulka č. 42: Investiční výdaje na školy a školská zařízení zřizované Ústeckým krajem (skutečnost a výhled v tis. Kč)	80
Tabulka č. 43: Strategické investiční projekty v realizaci	81
Tabulka č. 44: Plánované strategické investiční projekty	82

Seznam grafů:

Graf č. 1: Demografická projekce ve věkové struktuře odpovídající obvyklému nástupu do jednotlivých druhů škol	11
Graf č. 2: Podíl nezaměstnaných osob v Ústeckém kraji a jeho okresech (stav ke konci měsíce)*	14
Graf č. 3: Podíl osob v exekuci v jednotlivých krajích v roce 2018	23
Graf č. 4: Počet dětí vzdělávající se v MŠ	25
Graf č. 5: Počet žáků vzdělávající se v ZŠ	29
Graf č. 6: Vývoj počtu žáků SŠ v denní formě vzdělávání v Ústeckém kraji	35
Graf č. 7: Podíl nově přijatých žáků SŠ 2018/2019 dle kategorie dosaženého vzdělání v %	36
Graf č. 8: Počet žáků v prvním ročníku dle skupin oborů vzdělání, kategorie M a L0	39
Graf č. 9: Počet žáků v prvním ročníku dle skupin oborů vzdělání, kategorie E a H	40
Graf č. 10: MZ - hrubá neúspěšnost žáků v jarním řádném termínu v %	41
Graf č. 11: Hrubá neúspěšnost u MZ celkem, podle kraje typu školy – stav po podzimním zkušebním období 2018 (prvomaturanti v % z počtu přihlášených)	42
Graf č. 12: Absolutní a potenciální neúspěšnost (v % z počtu přihlášených prvomaturantů 2011 – 2017)	42
Graf č. 13: Podíl žáků, kteří předčasně ukončili vzdělávání, dle kategorie dosaženého vzdělání šk. rok 2015/2016 v %	43
Graf č. 14: Vývoj počtu asistentů pedagoga	54
Graf č. 15: Vývoj počtu žáků podporovaných oborů v prvním ročníku středních škol	71
Graf č. 16: Dlouhodobý vývoj investičních výdajů ÚK	81

Seznam obrázků:

Obrázek č. 1: Zastoupení společenských tříd v krajích	22
---	----

Seznam příloh:

Příloha č. 1: Projekce obyvatelstva v Ústeckém kraji do roku 2031 ve věkové skupině 15-19 let.....	104
Příloha č. 2: Přehled nezaměstnanosti absolventů škol v Ústeckém kraji dle skupin oborů	105
Příloha č. 3: Schéma systému primární prevence	106
Příloha č. 4: Páteční školy Ústeckého kraje	107

Seznam použitých zkratk:	
ABS	absolutně
ADD	Attention Deficit Disorders, porucha pozornosti
ADHD	Attention Deficit Hyperaktivity Disorder, porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou
APIV B	projekt Podpora společného vzdělávání v pedagogické praxi
APZ	aktivní politiky zaměstnanosti
AZUŠ ČR	Asociace základních uměleckých škol České republiky
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
DD	dětský domov
DDM	dům dětí a mládeže
DM	domov mládeže
DV	další vzdělávání
DVPP	další vzdělávání pedagogických pracovníků
ESIF	Evropský sociální fond, Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FSI	Fakulta strojního inženýrství
IKAP	Implementace Krajského akčního plánu
IROP	Integrovaný regionální operační program
ISCED	Mezinárodní klasifikace vzdělání
IVP	individuální vzdělávací plán
OP JAK	Operačního programu Jan Amos Komenský
KAP	Krajský akční plán
KKOV	klasifikace kmenových oborů vzdělání
KÚÚK	Krajský úřad Ústeckého kraje
MAP	Místní akční plán vzdělávání
MAS	Místní akční skupina
MCKP	mobilitní centra kolegiální podpory
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MZ	maturitní zkouška
NIVD	Národní institut pro další vzdělávání
NNO	nestátní nezisková organizace
NSK	Národní soustava klasifikací
NÚKIB	Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost
NUV	Národní ústav vzdělávání

OMS	odborné metodické skupiny
ONIV	ostatní neinvestiční náklady
OP VK	Operační program Vzdělávání pro konkurenceschopnost
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
OSPOD	orgán sociálně-právní ochrany dětí
PAŽIT	Program aktivního života
PIRLS	mezinárodní šetření PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study), zaměřeno na testování čtenářské gramotnosti žáků 4. ročníku základních škol
PISA	mezinárodní šetření PISA (Programme for International Student Assessment), zjišťování úrovně gramotností patnáctiletých žáků
PO	podpůrné opatření
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
PPP ÚK	Pedagogicko-psychologická poradna Ústeckého kraje a Zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Teplice, příspěvková organizace
PVC	Polyvinylchlorid, plast
REKO	rekonstrukce
RVP	rámcový vzdělávací program
SALMONDO	diagnostický nástroj pro podporu kariérového poradenství na základních a středních školách
Sb.	sbírky
SMT	Odbor školství, mládeže a tělovýchovy Krajského úřadu Ústeckého kraje
SO ORP	správní obvod obce s rozšířenou působností
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SPŠ	střední průmyslová škola
SPZ	strategická průmyslová zóna
SRP	Strategické řízení a plánování ve školách a v územích
SRÚK 2027	Strategie rozvoje ÚK do r. 2027
SŠ	střední škola
SVP	speciální vzdělávací potřeby
ŠPZ	školská poradenská zařízení
ŠVP	školní vzdělávací program
TIMSS	mezinárodní šetření TIMSS (Trends in International Mathematics and Science Study), zjišťuje úroveň znalostí a dovedností žáků 4. a/nebo 8. ročníku základní školy v matematice a v přírodovědných předmětech
TK	technický klub
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
UJEP	Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem
ÚK	Ústecký kraj
UNIV	Uznávání výsledků neformálního vzdělávání a informálního učení
ÚP	Úřad práce
ÚSO	úplné střední odborné vzdělání
ÚSV	úplné střední vzdělání

VACLAV	efektivní systém dalšího vzdělávání v ÚK
VOŠ	vyšší odborná škola
VOV	vyšší odborné vzdělávání
VŠ	vysoká škola
VZ ČSÚ 2018	Výroční zpráva Českého statistického úřadu
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

Zdroje:

Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy České republiky na období

2019 – 2023

Akční plán inkluzivního vzdělávání na období 2019 - 2020

Strategie digitálního vzdělávání do roku 2020

Strategie rozvoje Ústeckého kraje do roku 2027

Regionální inovační strategie Ústeckého kraje

Zpráva o situaci na krajském trhu práce, o realizaci APZ v roce 2018 a strategie APZ pro rok 2019,
Úřad práce České republiky

Analýza sociálně vyloučených lokalit v ČR (2015)

Zpráva o situaci na krajském trhu práce (2018)

<https://rskuk.cz/systemove-reseni-motivace-a-vzdelavani-pedagogu-i-kap-a>

<https://rskuk.cz/vzdelavani-veda-a-vyzkum>

<https://www.czso.cz/>

<https://www.mpsv.cz/>

<http://sberdat.uiv.cz/rozcestnik/>

<http://www.msmt.cz/>

<http://www.triangle-city.cz>

https://www.irozhlaz.cz/zpravy-domov/ceska-spolecnost-vyzkum-tridykalkulacka_1909171000_zlo

<http://mapaexekuci.cz/index.php/mapa-2/>

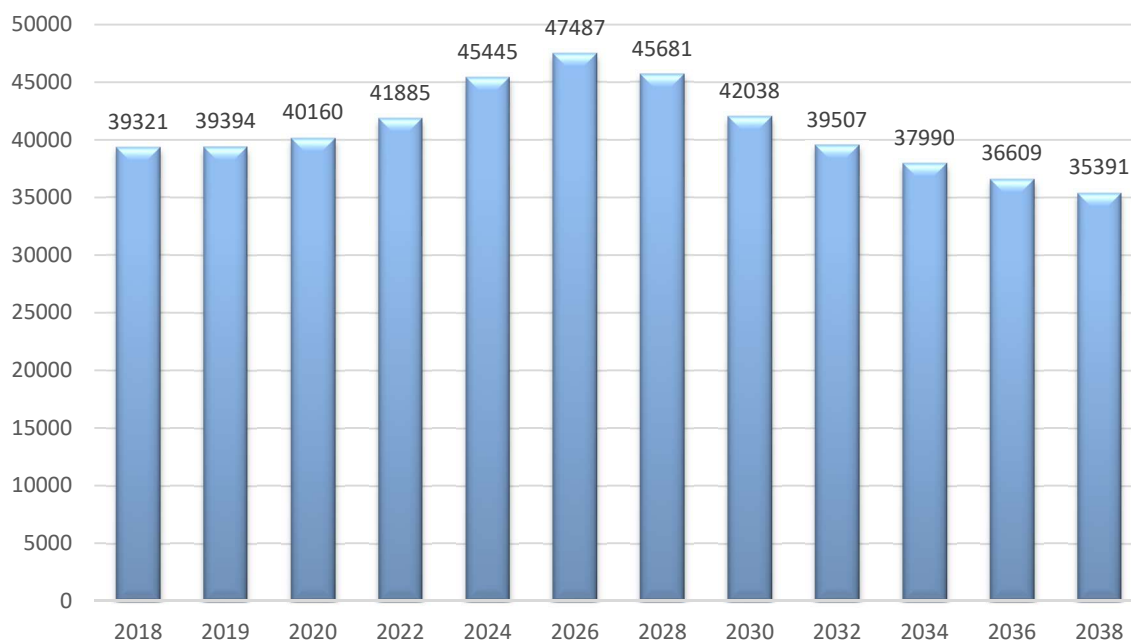
<https://www.ceremat.cz/>

<http://www.dvmonitor.cz/>

<http://www.nuv.cz/>

Přílohy:

Příloha č. 1: Projekce obyvatelstva v Ústeckém kraji do roku 2031 ve věkové skupině 15-19 let

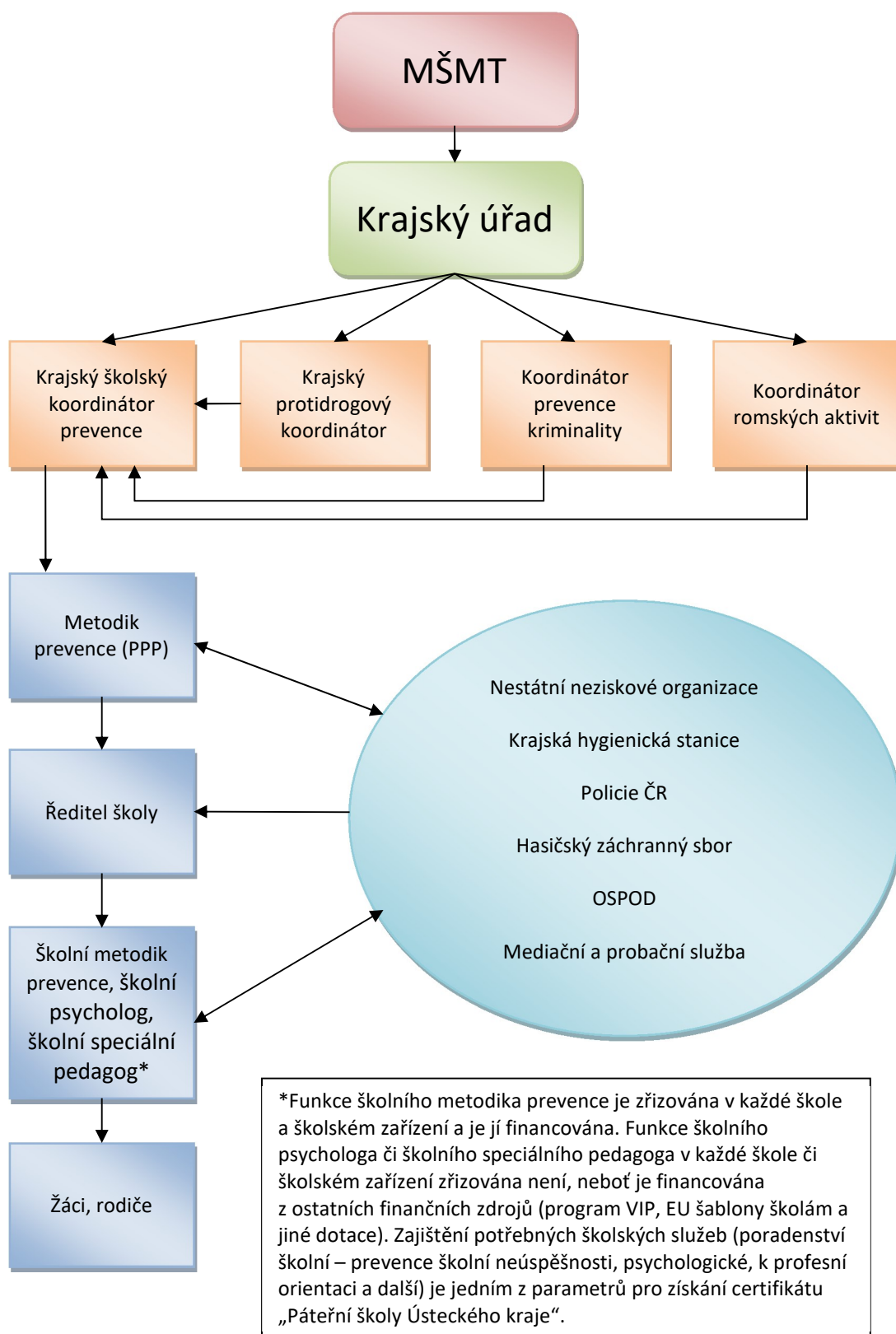
Zdroj: ČSÚ, upraveno SMT

Příloha č. 2: Přehled nezaměstnanosti absolventů škol v Ústeckém kraji dle skupin oborů

Ústecký kraj	Střední vzdělání s výučním listem - E, H				Střední odborné vzdělání s MZ a odborným výcvikem - I/O; Nástavbové vzdělání - I/J5				Střední odborné vzdělání s maturitní zkouškou - M				Vyšší odborné vzdělání - N			
	Počet absolventů (2018)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů (2018)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů (2018)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %	Počet absolventů (2018)	Počet nezaměstnaných absolventů	Míra nezaměstnanosti v %	ČR %
Celkem	1658	115	6,9%	4,2%	178	13	7,3%	4,7%	1952	88	4,5%	3,8%	163	3	1,8%	1,9%
16 Ekologie a ochrana životního prostředí									17	1	5,9%	6,4%				0,0%
18 Informační technologie									129	5	3,9%	5,4%				
21 Hornictví, hutnictví a slévárnictví				0,0%				5,9%				7,1%				
23 Strojírenství a strojírenská výroba	354	17	4,8%	3,0%	13	1	7,7%	3,4%	152	7	4,6%	2,9%				3,0%
26 Elektrotech., telekom. a výpočet. technika	126	1	0,8%	3,1%	36	2	5,6%	3,4%	136		0,0%	2,5%	4	1	25,0%	4,4%
28 Technická chemie a chemie silikátů				2,6%				0,0%	22		0,0%	1,8%				0,0%
29 Potravinářství a potravinářská chemie	97	7	7,2%	5,2%				0,0%				2,7%				0,0%
31 Textilní výroba a oděvnictví	14	3	21,4%	11,8%				0,0%				10,0%				
32 Kožed. a obuv. výroba a zprac. plastů				0,0%								0,0%				
33 Zprac. dřeva a výroba hudeb. nástrojů	72	2	2,8%	4,4%				7,6%				3,0%				12,5%
34 Polygrafie, zpr. papíru, filmu, fotografie	28	4	14,3%	9,4%	16	4	25,0%	9,9%	8		0,0%	0,8%				
36 Stavebnictví, geodézie a kartografie	134	12	9,0%	4,6%	3	1	33,3%	3,7%	59	2	3,4%	3,4%	8		0,0%	2,0%
37 Doprava a spoje	13	2	15,4%	8,9%				0,0%	56	2	3,6%	4,5%				0,0%
39 Speciální a interdisciplinár. tech. obory				8,3%	6		0,0%	2,1%	14		0,0%	3,0%				0,0%
41 Zemědělství a lesnictví	145	8	5,5%	3,2%				3,9%	46	2	4,3%	3,2%				0,0%
43 Veterinářství a veterinární prevence									22		0,0%	3,3%				
53 Zdravotnictví	21	1	4,8%	1,8%				0,0%	108	2	1,9%	2,2%	68	1	1,5%	0,9%
61 Filozofie, teologie																0,0%
63 Ekonomika a administrativa									360	31	8,6%	5,1%	12		0,0%	5,0%
64 Podnikání v oborech, v odvětvích					51	3	5,9%	5,2%					16		0,0%	2,9%
65 Gastronomie, hotelnictví a turismus	268	18	6,7%	4,6%	7		0,0%	4,5%	129	11	8,5%	3,9%				3,2%
66 Obchod	164	18	11,0%	6,4%				4,5%				2,4%				0,0%
68 Právo, právní a veřejnosprávní činnost									230	12	5,2%	4,8%	20	1	5,0%	2,0%
69 Osobní a provozní služby	161	17	10,6%	6,3%	46	2	4,3%	9,4%				2,9%				
72 Publicistika, knihovnictví a informatika												4,2%				4,6%
75 Pedagogika, učitelství a sociální péče	53	5	9,4%	5,6%					166	4	2,4%	2,8%	23		0,0%	1,3%
78 Obecně odborná příprava									235	7	3,0%	2,1%				
82 Umění a užité umění	8		0,0%	1,9%				5,6%	63	2	3,2%	5,3%	12		0,0%	0,5%
Gymnaziální vzdělání - K									1263	16	1,3%	1,4%				

Zdroj: MŠMT

Příloha č. 3: Schéma systému primární prevence

Zdroj: SMT

Příloha č. 4: Páteční školy Ústeckého kraje

Školy s certifikátem Páteční škola Ústeckého kraje			
REDIZO	Název (práv. osoba)	Místo	Ulice
600011283	Střední škola stavební, Teplice, příspěvková organizace	Teplice	Fr. Šrámka 1350
600170586	Střední škola energetická a stavební, Chomutov, Na Průhoně 4800, příspěvková organizace	Chomutov	Na Průhoně 4800
600011003	Gymnázium a Střední odborná škola, Podbořany, příspěvková organizace	Podbořany	Kpt. Jaroše 862
600170691	Střední škola stavební a technická, Ústí nad Labem, Čelakovského 5, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Čelakovského 5
600170641	Střední škola technická, Most, příspěvková organizace	Most - Velebudice	Dělnická 21
600019748	Vyšší odborná škola zdravotnická a Střední škola zdravotnická, Ústí nad Labem, Palachova 35, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Palachova 35
600011216	Gymnázium, Teplice, Čs. dobrovolců 11, příspěvková organizace	Teplice	Čs. dobrovolců 11
600010210	Vyšší odborná škola a Střední škola, Varnsdorf, příspěvková organizace	Varnsdorf	Bratislavská 2166
600020428	Vyšší odborná škola ekonomická, sociální a zdravotnická, Obchodní akademie, Střední pedagogická škola a Střední zdravotnická škola, Most, příspěvková organizace	Most	Zd. Fibicha 2778
600011054	Podkrušnohorské gymnázium, Most, příspěvková organizace	Most	Čs. armády 1530
600170560	Střední škola řemesel a služeb, Děčín IV, Ruská 147, příspěvková organizace	Děčín IV	Ruská 147
600011453	Gymnázium a Střední odborná škola dr. Václava Smejkal, Ústí nad Labem, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Stavbařů 5
600170675	Hotelová škola, Obchodní akademie a Střední průmyslová škola, Teplice, Benešovo náměstí 1, příspěvková organizace	Teplice	Benešovo náměstí 1
600010368	Střední škola technická, gastronomická a automobilní Chomutov, příspěvková organizace	Chomutov	Pražská 702
600011429	Střední škola obchodu, řemesel, služeb a Základní škola, Ústí nad Labem, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Keplerova 7
600011348	Střední průmyslová škola, Ústí nad Labem, Resslova 5, příspěvková organizace	Ústí nad Labem	Resslova 5

Zdroj: data odboru SMT